

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา

(พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ฉบับทบทวน

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม ๒๕๖๓

คำนำ

จังหวัดยะลา เป็นเมืองเกษตรกรรมมีสินค้าเกษตรที่สำคัญและเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัด ซึ่งสามารถสร้างรายได้และทำชื่อเสียงให้กับจังหวัดหลายชนิด เช่น ทุเรียนสะเต๊ะน้ำ กล้วยหินบันนังस्ता (GI) ส้มโชกุน ข้าวหอมมือล่อ ข้าวเลือดปลาไหล ปลาพลวงชมพู ปลาจีน ไก่เบตง และผักน้ำ เป็นต้น แต่มีสินค้าบางชนิดที่จังหวัดไม่สามารถผลิตได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในจังหวัด เช่น ข้าว เนื้อสัตว์ พืชผัก อาหารทะเล เป็นต้น การดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรในพื้นที่ จึงมีความหลากหลายโดยมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน ทั้งการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือน การผลิตเพื่อการค้าหรือธุรกิจต่อเนื่องจากภาคการเกษตร ซึ่งเป็นไปตามบริบทของเกษตรกรหรือผู้ประกอบการแต่ละรายในแต่ละพื้นที่

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดยะลา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งสอดคล้องตามสถานการณ์ปัจจุบัน จังหวัดยะลา โดยหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับหน่วยงานภาคี องค์กรที่เกี่ยวข้อง จึงจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เพื่อใช้เป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา

สิงหาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
๑. ที่มา	๑
๒. ทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์	๒
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด	๓๔
๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด	๓๔
๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด	๔๙
ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	๕๘
ส่วนที่ ๔ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา	๖๒
๑. วิสัยทัศน์ (Vision)	๖๒
๒. พันธกิจ (Mission)	๖๒
๓. เป้าประสงค์หลักการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Goals)	๖๒
๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)	๖๒
๕. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔)	๖๕
๖. แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)	๖๗
๗. สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรจังหวัดยะลา (Positioning) ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)	๖๘
ส่วนที่ ๕ โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)	๗๓
ส่วนที่ ๖ แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)	๘๑

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๓-๒๕๖๒	๓๖
ตารางที่ ๒ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด -ต่ำสุด ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๒	๓๖
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติของจังหวัดยะลา	๓๗
ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนอุทยานแห่งชาติ	๓๘
ตารางที่ ๕ แสดงพื้นที่ป่าเตรียมการสงวน	๓๘
ตารางที่ ๖ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัด	๓๘
ตารางที่ ๗ จำนวนประชากรของจังหวัดยะลา	๓๙
ตารางที่ ๘ แสดงโรงไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๓	๔๒
ตารางที่ ๙ แสดงโรงไฟฟ้าของผู้ประกอบการเอกชน จังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๓	๔๒
ตารางที่ ๑๐ แสดงสถิติการบริการโทรศัพท์ ปี ๒๕๖๒	๔๒
ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลของสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดยะลา	๔๓
ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลอัตราการผลิตและผู้ใช้ไฟฟ้า ในเขตเทศบาลนครยะลา	๔๓
ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดยะลา GPP ของจังหวัดยะลา	๔๔
ตารางที่ ๑๔ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๑	๔๙
ตารางที่ ๑๕ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดยะลา	๔๙
ตารางที่ ๑๖ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๒	๕๑
ตารางที่ ๑๗ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๒	๕๒
ตารางที่ ๑๘ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๒	๕๒
ตารางที่ ๑๙ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)	๕๓
ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร ปี ๒๕๖๓	๕๓
ตารางที่ ๒๑ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด ปี ๒๕๖๒	๕๔
ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลเพาะปลูกร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด	๕๕
ตารางที่ ๒๓ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๒	๕๕
ตารางที่ ๒๔ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัด ปี ๒๕๖๒	๕๕
ตารางที่ ๒๕ จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด จังหวัด ปี ๒๕๖๓	๕๖
ตารางที่ ๒๖ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ จังหวัด ปี ๒๕๖๓	๕๖
ตารางที่ ๒๗ จำนวนเกษตรกรปราดเปรี๊องและยุวเกษตรกรปราดเปรี๊อง ปี ๒๕๖๒	๕๖
ตารางที่ ๒๘ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์	๖๐

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ ๑ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา

หน้า

๔๓

ภาพที่ ๒ แผนที่ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕

๖๗

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ (๒) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับมาตรา ๘๔ (๘) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา ๘๔(๑๔) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา ๘๕(๒) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) และนโยบายรัฐบาลภายใต้วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตรใน ๕ ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทานการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกลไกขับเคลื่อนในระบบนโยบาย ยุทธศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติ ที่จะช่วยกำกับให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสำคัญดังกล่าวให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้ในท้ายที่สุด

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)^๑ มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

๑. ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
๒. ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
๓. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
๔. ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
๕. ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
๖. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๒ โดยในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ ในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

^๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑, ตุลาคม). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐).

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์กรความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคูณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกกระตือรือร้นการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือ ต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)^๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ **“เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”** โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)^๔ การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาพร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๒.๔.๑ เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่ทำได้ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น และส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการรวบรวม คัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์กรรมพืช สัตว์ สัตว์น้ำ และจุลินทรีย์ของท้องถิ่น

๒.๔.๒ สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิต วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้า และพัฒนา รูปแบบ

^๓ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.(๒๕๕๙, ธันวาคม). ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙).

^๔ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔.

และกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๒.๔.๓ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยและ การบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

๒.๔.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร โดยเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกรและการรวมกลุ่ม ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และการทำประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (Zoning) วิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพเพื่อ ต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง บริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร พัฒนากลไกจัดการความเสี่ยงที่กระทบต่อสินค้าเกษตร และสร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๔.๕ ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

๒.๔.๖ พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตร สร้างบุคลากรด้านการเกษตร และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

๒.๕ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์^๔

๒.๕.๑ นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

๑.๑ การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

พัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green (BCG) Economy) โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และบริการของท้องถิ่น ปรับระบบการบริหารจัดการการผลิตและระบบโลจิสติกส์ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการของเสียอุตสาหกรรมและขยะแบบ คลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๑.๒ พัฒนาภาคเกษตร

๑) รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด โดยผ่านเครื่องมือและมาตรการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นภาระกับงบประมาณแผ่นดินเกินสมควร จัดให้มีระบบประกันภัยสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบตลาดที่เชื่อมโยง ผลผลิตของเกษตรกรถึงผู้ประกอบการแปรรูปและผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือในการขยายและเข้าถึงตลาดในรูปแบบต่างๆ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร ที่มีประสิทธิภาพ

๒) ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงิน การคลังของภาครัฐ โดยจัดให้มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการเกษตรครบวงจร ตั้งแต่การปรับโครงสร้างต้นทุนการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ พื้นที่เพาะปลูก ปุ๋ย เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร แหล่งน้ำ และระบบไฟฟ้าเพื่อการเกษตร การลดภาระหนี้สินโดยให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่มีต้นทุนต่ำ การลดความเสี่ยงจากราคาพืชผลทางการเกษตร การพัฒนาทักษะอาชีพเสริมรายได้ รวมทั้งการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี การเกษตรเพื่อเพิ่ม

^๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (๒๕๖๒, กรกฎาคม). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา.

ผลผลิต และการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับฐานทรัพยากรในพื้นที่และความต้องการของตลาด นำระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการจัดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมกลไกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่

๓) พัฒนาการเกษตรกรรมและเกษตรรุ่นใหม่ โดยเพิ่มทักษะการประกอบการและพัฒนาความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ในทุกระดับ โดดเฉพาะด้านการตลาด การค้าออนไลน์ ระบบบัญชี เพื่อขยายฐานการผลิตและฐานการตลาดของสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง มีความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ไปสู่เกษตรกรอัจฉริยะ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรได้อย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

๔) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร โดยใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การลด ละ เลิกใช้ยาปราบศัตรูพืชโดยเร็ว โดยต้องจัดหาสารทดแทนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป เพื่อต่อยอดไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

๕) ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ รวมทั้งดูแลและลดความเสียหายจากการทำการเกษตร ในพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติซ้ำซาก โดยกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

๖) ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ โดยการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ และให้ความรู้ ในการบริหารจัดการเชิงพาณิชย์อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการปลูก บำรุงรักษา ดูแล และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

๗) ส่งเสริมการทำปศุสัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการตลาด วิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจและสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิต และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก

๘) พื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษาทรัพยากรทางการประมงและทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขีดความสามารถการทำประมงอย่างถูกต้องในกลุ่มประมงพื้นบ้านและเชิงพาณิชย์ การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้และลดต้นทุนการทำประมง ลดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มประมงชายฝั่งและประมงพื้นบ้าน เพื่อสร้างพลังในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ในพื้นที่ และเร่งพัฒนาการเพาะเลี้ยงในทะเลที่สอดคล้องกับแผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูปมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และสินค้าประมง

๒. การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์ในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรคคุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์ และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น

๓. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

๓.๑ ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รกร้าง และมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกรรมและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

๓.๒ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล โดยเชื่อมโยงกับ แผนบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปี ของประเทศ เพิ่มผลิตผลในการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคา ที่เข้าถึงได้ มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริม พื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำ ชายฝั่ง เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล ดูแลภัยพิบัติจากน้ำ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างระบบจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำในชุมชนตามแนวพระราชดำริ

๓.๓ แก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปลอดภัยขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน กำหนดมาตรการควบคุมการเผาพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูก ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้าง ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในการรับมือและปรับตัว เพื่อลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารจัดการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเข้าร่วมและให้สัตยาบันไว้

๓.๔ พัฒนากลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการจัดทาระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบาย ในการเพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งระดับประเทศ ราชสาขา และเชิงพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ลดความ ขัดแย้งระหว่างยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะระหว่างยุทธศาสตร์ราชสาขากับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

๒.๕.๒ นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง

๑. การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนไทย การจัดการระบบการขนส่งสาธารณะผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ทบทวนรูปแบบและมาตรฐานหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองหลวงแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยและ สวยงาม แก้ไขปัญหาหนี้สินและลดภาระหนี้สินของประชาชนในกองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหนี้สินนอกระบบ การฉ้อโกงหลอกลวงประชาชนโดยครอบคลุมไปถึงการฉ้อโกงหลอกลวงผ่านระบบออนไลน์ ปรับปรุงระบบภาษีและการให้สินเชื่อที่เอื้อให้ประชาชนสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ตามความพร้อม ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการจัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม ลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือดูแลประมงพื้นที่โดยยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์การระหว่างประเทศ

๒. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพดด้วยการชดเชย การประกันรายได้ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตร หรือเครื่องมือทางการเงินสมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐในระยะยาว ส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา และศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจร ส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตรในอุตสาหกรรม

พลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เข้าถึงได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาสิ่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป รวมทั้งเร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้กัญชา กัญชง และพืชสมุนไพร ในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อย่างเคร่งครัด

๓. การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่นาคต โดยต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายและวางรากฐานการพัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ที่ทันสมัย รวมทั้งวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ ๕G ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชน ในการเข้าถึงตลาดในประเทศและตลาดโลกผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ในการให้บริการสาธารณสุข และการ ศึกษาทางไกล การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะทั้งในส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการยุคใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนประเทศด้วยปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

๔. การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย ตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องและกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันทั่วทั้ง รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการฝนหลวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๖ การพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)^๖

๒.๖.๑ กรอบแนวคิดการพัฒนา

๑) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร แม้ว่าจะมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้กับการพัฒนาการเกษตรของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาของเกษตรกรยังคงมีอยู่ในสังคมไทย เป็นเพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การทำการเกษตรหลายพื้นที่ยังเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำสิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรได้รับการแก้ไข โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตามหลักความพอประมาณ

๒) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แรงงานในภาคการเกษตรลดลงเนื่องมาจากเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคการผลิตอื่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของภาคการผลิตอื่น และทัศนคติของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการทำการเกษตรเป็นงานที่หนักและลำบาก ไม่คุ้มค่า ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจทำอาชีพการเกษตร ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

๓) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เกษตรกรจำนวนมากยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตเชื่อมโยงไปจนถึงการแปรรูปและการตลาด การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตทำให้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินความจำเป็น การปรับตัวของเกษตรกร จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำใหเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของประเทศบรรลุผลสำเร็จได้

๔) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

๕) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร ภาคการเกษตรมีความอ่อนไหวและเปราะบางมากกว่าภาคการผลิตอื่นๆ จึงควรเน้นในเรื่องการวางแผนความต้องการและการผลิตสินค้าเกษตร (Demand & Supply)

^๖ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (๒๕๕๙, กันยายน). แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔).

ในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับส่วนกลางในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในภาพรวม การขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อรู้ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๖) มาตรฐานสินค้าเกษตร ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรไปมาก เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาให้ทั่วถึง ทั้งด้านองค์ความรู้ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุของสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ดึงดูดความสนใจและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

๗) โลจิสติกส์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยยกระดับบุคลากรภาครัฐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาทักษะการบริหารจัดการโลจิสติกส์ ระดับฟาร์ม ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตร สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

๘) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การใช้พลังงานของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศรวมถึงประเทศไทยหันมาพึ่งพาการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการพืชพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๙) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการและแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือและสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

๑๐) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

๑๑) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

๑๒) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา คือ การศึกษากฎระเบียบและกฎหมายของประเทศคู่ค้าที่จะมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตร มาตรการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

๑๓) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๖.๒ ทิศทางการพัฒนา

๑) วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

๒) พันธกิจ

(๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง

(๒) พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

(๓) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

(๔) ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน

๓) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

(๑) วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้

- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยกระดับผลิตภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรให้ตอบสนองความต้องการของตลาด

- เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์

- เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัว และสร้างภูมิคุ้มกันรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

(๒) เป้าหมาย

- ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๘๕ ในปี ๒๕๖๔
- เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น ๕๘,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔
- เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี

- ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเพิ่มขึ้น

(๓) ตัวชี้วัด

- ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกร
- รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร
- GDP ภาคเกษตร
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์
- ทรัพยากรการเกษตรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร
- ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ
- พัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
- สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
- ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
- เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
- สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร
- ส่งเสริมการค้าชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
- ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร

- สร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ
- พัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ และกระบวนการทำงาน
- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๒.๗ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในปี ๒๕๖๓ เพื่อให้สามารถนำไปดำเนินการต่อยอดได้ ดังนี้

๑. การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ การเพิ่มแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยได้มีการสำรวจพื้นที่ที่คาดว่าจะสามารถสร้างเป็นแหล่งกักเก็บน้ำได้ โดยเน้นในส่วนของแก้มลิงในบริเวณลุ่มน้ำต่างๆ ที่ได้มีการทำแผนที่สำรวจเอาไว้แล้ว จะมีการเพิ่มคุณภาพและปริมาณการผันน้ำจากลุ่มน้ำตะวันตกมาช่วยเหลือในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งจะมีการเพิ่มกำลังในการส่งน้ำจาก ๘๐๐ ล้าน ลบ.ม./ปี เป็น ๒,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม./ปี เพื่อช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกรและรักษาสมดุลระบบนิเวศของลุ่มน้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้มีปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกพืช ป่าไม้ และเพิ่มน้ำในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ และมีการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง โดยกรมชลประทานได้วางแผนการจัดสรรน้ำทั้งประเทศในช่วงฤดูแล้งปี ๒๕๖๒/๖๓ ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ - ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ จำนวน ๑๗,๖๙๙ ล้าน ลบ.ม. รวมทั้งชุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. ให้เกษตรกรที่ขอรับการสนับสนุนทั่วประเทศ จำนวน ๔๐,๐๐๐ บ่อ เพื่อกักเก็บน้ำ บรรเทาและชะลอความแห้งแล้ง เพิ่มความชุ่มชื้นให้เกิดขึ้นในฤดูฝนทั้งช่วงหรือฤดูแล้งในระดับไร่นา

๒. การส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ จะมีการนำศาสตร์พระราชาและเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ามาเป็นนโยบายที่จะขับเคลื่อนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมีมาตรการในการ “ลด ละ เลิก” การใช้สารเคมี จะประชาสัมพันธ์ให้พี่น้องเกษตรกรใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด สำหรับพื้นที่ที่มีความพร้อมก็จะขอให้ “ลด” การใช้สารเคมี และเป้าหมายสุดท้ายคือการเลิกใช้สารเคมี โดยจะมีการหาและพัฒนาสารชีวภัณฑ์ต่างๆ มาทดแทน รวมถึงการใช้มาตรการต่างๆ อาทิ การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรมาทดแทนเรื่องแรงงาน เป็นต้น

๓. การใช้ระบบการตลาดนำการผลิต จากนโยบายที่ดำเนินการมาในปี ๒๕๖๒ เพื่อแก้ไขปัญหาสินค้าล้นตลาดและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ จึงได้มีมาตรการในการหาตลาดใหม่ทั้งในและต่างประเทศ เป็นการเพิ่มช่องทางในการขายให้กับผู้ผลิตสินค้าเกษตร ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของสหกรณ์ เกษตรแปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร Young Smart Farmer ที่ต้องการจะสร้างความเข้มแข็ง เพื่อนำร่องในการปฏิรูปภาคการเกษตร ซึ่งจะมีหน่วยงานเข้าไปแนะนำตลาดในเรื่องออนไลน์ อาทิ การร่วมมือกับ LAZADA Thailand ในการจัดอบรมการเข้าสู่ตลาดออนไลน์ การขายสินค้าเกษตรโดยตรง รวมถึงการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยได้เริ่มดำเนินการไปแล้วและจะ KICK OFF โครงการในเดือนมกราคม ๒๕๖๓ และหลังจากนั้นจะดำเนินการในทุกภาคของประเทศไทย เพื่อดำเนินการส่งเสริมและขยายตลาดให้กับพี่น้องเกษตรกร

๔. การลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มคุณภาพการผลิต ได้มีการตั้งคณะกรรมการการปรับปรุงปุ๋ย การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ของดินหรือปุ๋ยสั่งตัด โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการคือการลดต้นทุนในส่วนของคุณค่าปุ๋ยลง ๓๐% แต่ถ้าเกษตรกรมีความพร้อมในการใช้ปุ๋ยจากธรรมชาติ ทั้งปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยอินทรีย์ ทางภาครัฐก็พร้อมเข้าไปส่งเสริมให้ความรู้ เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตปุ๋ยไว้ใช้เอง อีกทั้งยังมีการใช้เทคโนโลยีมาพัฒนาพันธุ์พืช เพื่อปรับปรุงคุณภาพและผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องมีการพัฒนาการจัดส่งสินค้า (ระบบโลจิสติกส์) เพื่อลดการใช้จ่ายในการลดค่าขนส่งทุกประเภท ซึ่งมีการเจรจา ทั้ง Kerry ไปรษณีย์ไทย และการบินไทย ถือเป็นมาตรการหนึ่งที่กระทรวงเกษตรฯ กำลังเร่งดำเนินการ

๕. การบริหารจัดการประมงอย่างยั่งยืน ทั้งประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน สำหรับประมงพื้นบ้านได้มีการขึ้นทะเบียน ซึ่งขณะนี้มีการขึ้นทะเบียนแล้วประมาณ ๕๐,๐๐๐ กว่าลำ ส่วนประมงพาณิชย์จะเร่งส่งเสริมให้รักษาสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เพื่อให้สามารถทำประมงได้ตลอดทั้งปี ซึ่งตลอดระยะเวลาดำเนินการภายใต้เงื่อนไขของ IUU ช่วง ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา กระทรวงเกษตรฯ โดยกรมประมงได้มีของขั้วญให้พี่น้องชาวประมง โดยการเพิ่มวันทำการประมงให้กับเรืออวนลากในอ่าวไทยอีก ๓๐ วัน และในปี ๒๕๖๓ เรือประมงประเภทอื่น ทั้งในอ่าวไทยและอันดามัน (ยกเว้นเรืออวนลาก) จะทำการประมงได้ตลอดทั้งปี โดยกระทำภายใต้การรักษาสมดุลการรักษาทะเลธรรมชาติและภายใต้เงื่อนไขของ IUU

๖. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร กระทรวงเกษตรฯ มีมาตรการที่จะส่งเสริมรายได้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับพี่น้องเกษตรกร ทั้งการจ้างงานของกรมชลประทาน ซึ่งขณะนี้ได้มีการตั้งงบประมาณไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ในขณะที่ไม่สามารถทำการเกษตรตามปกติได้ อีกทั้งจะมีการเพิ่มพันธุ์สัตว์น้ำทั่วประเทศ โดยเตรียมพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้งไว้ประมาณ ๕๕๐ ล้านตัว และจะใช้เวลา ๔ - ๖ เดือน ทำให้พี่น้องเกษตรกรสามารถจับไปบริโภคหรือจับไปขาย เป็นการเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการเลี้ยงปลุสัตว์ที่มีความต้องการของตลาด ได้แก่ โค กระบือ แพะ และการแจกที่ดินทำกิน (ส.ป.ก.) ให้แก่เกษตรกรด้วย

๗. การตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการเกษตร (Agri-technology and innovation center : AIC) โดยจะมีการตั้งศูนย์ AIC ทั้ง ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศและการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตร (Big data) เป็นการเชื่อมโยงกับ ๑๐ หน่วยงานหลัก ซึ่งจะทำให้พี่น้องเกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลและสามารถเข้ามาตรวจสอบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ อาทิ การตรวจสอบศักยภาพพื้นที่โดยใช้ Agri-Map เพื่อจัดทำ Zoning เป็นต้น

๘. พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๘๘๒ ศูนย์หลัก ทุกอำเภอทั่วประเทศ เป็นหน่วยขับเคลื่อนนโยบายการเกษตร องค์ความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดแก่เกษตรกรร่วมกับศูนย์ประชุญชาวบ้าน

๒.๘ แผนพัฒนาภาคในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) ฉบับทบทวน^๗

ภาคเหนือ

“ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค้มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มีศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม

๒. ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

๓. ยกกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

๔. พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ

๕. อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคเหนือ

๑. ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลักของประชากร ส่วนใหญ่ และการจ้างงานในปี ๒๕๖๐ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๙๓,๑๕๘ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๔.๘ ของผลิตภัณฑ์ภาค ผลผลิตเกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากพืชที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงานในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นการทำการเกษตรแปลงใหญ่ที่ยังมีการใช้สารเคมีสูง สำหรับการ

^๗ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒, มีนาคม). แผนพัฒนาภาคในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) ฉบับทบทวน.

ผลิตพืชผักและผลไม้ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนบน โดยระบบการผลิตปรับสู่เกษตรอินทรีย์มากขึ้น ซึ่งอยู่ในระดับเกษตรอินทรีย์ตามวิถีพื้นบ้าน แต่มีแนวโน้มขยายสู่เชิงพาณิชย์ พืชอินทรีย์สำคัญ ได้แก่ กาแฟ และชาอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และแม่ฮ่องสอน ข้าวอินทรีย์และข้าวหอมมะลิอินทรีย์ในจังหวัดเชียงราย พะเยา และเชียงใหม่ รวมทั้งพืชผักและผลไม้เมืองหนาว

๒. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรรวม ๓๒.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั่วประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเหมาะสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ ขณะที่จังหวัดในภาคเหนือตอนบนมีพื้นที่เกษตรไม่มากเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขา และมีขนาดฟาร์มเล็กมากประมาณ ๑๐ ไร่ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตร แบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี ๒๕๕๙ มีสัดส่วนร้อยละ ๒๗.๘ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๙ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๙.๐๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖ ของพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศ พื้นที่โครงการชลประทานของภาคเกือบร้อยละ ๗๐ อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทาน ต่อพื้นที่เกษตรค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ ๒๗.๓ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำในฤดูแล้งและชะลอน้ำในฤดูฝนไม่ให้ความชุ่มชื้นผลเสียหาย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง”

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
๒. แก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
๓. สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ
๕. ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ๆ ของภาค
๖. พัฒนาคือความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ แต่รูปแบบการผลิตยังอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงมีผลิตภาพต่ำ โดยในปี ๒๕๖๐ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๙๒,๖๘๘ ล้านบาท พืชหลักของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุดของประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ โดยผลผลิตเฉลี่ย ต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุดิบทางการเกษตร เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓ พันล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลัง มากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานีและมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี

สำหรับพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ ๘๐ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (ยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และอุบลราชธานี ส่วนอีกร้อยละ ๒๐ อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป

๒. มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด แต่ขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนเกือบต่ำสุด ของประเทศ ในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๖๓.๘๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘ ของประเทศ โดยพบว่าพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินสูงสุด คือ จังหวัดในบริเวณตอนล่างของภาค มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด ๓๒.๙๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕ ของภาค สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนมีเพียง ๒๓.๔ ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์มถือครองต่อครัวเรือน ๒๕.๒ ไร่ต่อครัวเรือน จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่อครัวเรือนมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บึงกาฬ เลย และหนองบัวลำภู มีเนื้อที่ถือครอง ๓๒.๑๔ ๓๑.๑๒ ๓๐.๑๙ และ ๒๘.๘๓ ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุด ของภาค ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม และร้อยเอ็ด โดยมีเนื้อที่ถือครอง ๑๗.๗๙ ๑๘.๒๙ และ ๒๐.๑๐ ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ

๓. พื้นที่ชลประทานน้อยกว่าทุกภาค โดยมีเพียง ๗.๑๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒ ของพื้นที่เกษตร ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๒๒.๐ ผลผลิตการเกษตรของภาคขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก ประกอบกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ในพื้นที่ตอนกลางของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรมากที่สุด ร้อยละ ๑๖.๗ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๙ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด รองลงมาพื้นที่ตอนล่างของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ ๑๑.๔ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ยโสธร มีสัดส่วน ร้อยละ ๑๗.๖ และ ๑๒.๗ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัดตามลำดับ

ภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร

“พัฒนากรุงเทพฯ สู่มหานครทันสมัย และภาคกลางเป็นฐานการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง”
ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนากรุงเทพฯ เป็นมหานครทันสมัยระดับโลกควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง

๒. พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติและสร้างความเชื่อมโยงเพื่อกระจายการท่องเที่ยวทั่วทั้งภาค

๓. ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๔. บริหารจัดการน้ำและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง และคงความสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

๕. เปิดประตูการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย-ภาคกลาง-เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

๖. พัฒนาความเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคมกับทุกภาคเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพและลดความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๑. ภาคกลางมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยมีดินและน้ำอุดมสมบูรณ์ และมีระบบชลประทานที่ดี มีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย ทำให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรหลากหลายประเภท ทั้งพืชผัก ผลไม้ ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่เชื่อมโยงแหล่งผลิตสินค้าเกษตรทั้งในภาคกลางและภาคอื่นๆ มีสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติตั้งอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีศูนย์วิจัยข้าวตั้งอยู่ในพื้นที่หลายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี ลพบุรี ราชบุรี ปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังมีตลาดค้าส่งค้าปลีกสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ เช่น ตลาดไท จังหวัดปทุมธานี ตลาดศรีเมือง จังหวัดราชบุรี ตลาดปลาสุพรรณ จังหวัดอ่างทอง และตลาดมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร เป็นต้น

๒. ภาคกลางมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ประมาณ ๒๐๗,๓๗๙ ล้านบาท ลดลงจาก ๒๒๖,๖๒๑ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๖ โดยเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ ณ ราคาประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ประมาณ ๑๗๘,๙๐๖ ล้านบาท และสาขาประมง ๒๘,๔๗๓ ล้านบาท ภาคเกษตรของภาคกลางมีส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของประเทศ เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ของภาคเกษตรพบว่าหดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๐.๖ เนื่องจากรูปแบบการผลิตเป็นเกษตรเชิงพาณิชย์ที่ใช้สารเคมีจำนวนมาก มีปัญหาดินเสื่อมโทรม และหลายพื้นที่มักประสบปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง มูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๕.๑ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคกลาง และร้อยละ ๑๕.๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ของประเทศ สำหรับการประมงแม้ว่าจะมีส่วนการผลิตเพียงร้อยละ ๐.๘ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคกลาง แต่มีส่วนสูงถึง ร้อยละ ๒๕.๐ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์การประมงของประเทศ

๓. ภาคกลางเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศและมีแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพ การผลิตมากขึ้น แหล่งการทำเกษตรฯ (เกษตรและประมง) ที่สำคัญของภาคกลาง คือ จังหวัดราชบุรี มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๑๒.๓ รองลงมา คือ สุพรรณบุรี ร้อยละ ๑๒.๒ กาญจนบุรี ร้อยละ ๑๐.๑ และนครปฐม ร้อยละ ๙.๕ ภาคกลางเป็นพื้นที่ที่มีที่ราบลุ่มแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะสมในการทำเกษตร แม้ว่าปัจจุบันมีแรงผลักดันทางเศรษฐกิจ ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมของภาคกลางลดลงไปมาก โดยแปรเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยมากขึ้น แต่ภาคกลางยังถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศแห่งหนึ่ง ทั้งทางด้านการเพาะปลูก การทำปศุสัตว์ และประมง สินค้าเกษตรที่สำคัญของภาคกลางมี ดังนี้

๓.๑ ข้าวและพืชไร่ ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งนาปีและนาปรังมาก คือ จังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา และชัยนาท มันสำปะหลัง จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมาก คือ จังหวัดกาญจนบุรี และลพบุรี อ้อยโรงงาน ปลูกมากในจังหวัดกาญจนบุรี ลพบุรี และสุพรรณบุรี สับปะรดโรงงาน ปลูกมากในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลูกมากในจังหวัดลพบุรี และสระบุรี

๓.๒ กล้วยไม้ เป็นพืชส่งออกสำคัญที่ทำรายได้และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ โดยแหล่งผลิตกล้วยไม้ที่สำคัญของประเทศอยู่ในพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งจังหวัดที่มีพื้นที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตมากที่สุดของภาคและของประเทศ คือ จังหวัดนครปฐม รองลงมา คือ จังหวัดสมุทรสาคร

๓.๓ ปศุสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสระบุรี รองลงมา คือ ลพบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี และนครปฐม โคนเนื้อ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดกาญจนบุรี รองลงมา คือ สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ สุกร เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดราชบุรี รองลงมา คือ นครปฐม ลพบุรี สุพรรณบุรี และสระบุรี เป็ดเนื้อ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสระบุรี รองลงมา คือ นครปฐม ลพบุรี กาญจนบุรี และราชบุรี เป็ดไข่ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดสุพรรณบุรี รองลงมา คือ อ่างทอง นครปฐม ลพบุรี และพระนครศรีอยุธยา ไก่เนื้อ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดลพบุรี รองลงมา คือ กาญจนบุรี สระบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี และนครปฐม และไก่ไข่ เลี้ยงมากที่สุดที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รองลงมา คือ สุพรรณบุรี นครปฐม อ่างทอง และสระบุรี

๓.๔ ประมง ภาคกลางมีศักยภาพการทำประมงทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม โดยจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาประมงสูงที่สุดของภาค คือ จังหวัดสมุทรสาคร รองลงมา คือ ประจวบคีรีขันธ์ นครปฐม และสมุทรปราการ

๔. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคกลางสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๕๘.๘ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๒.๐ พื้นที่ชลประทานของภาคกลางในปี ๒๕๖๐ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๑๐.๖ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓ ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ

๕. เกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ยังมีไม่มากนัก จากข้อมูลการตรวจรับรองเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ พบว่าภาคกลางมีพื้นที่ได้รับการรับรองเกษตรปลอดภัยรวมทั้งสิ้น ๑๐๑,๘๙๓.๕๘ ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ ๙๘,๔๘๐.๖๕ ไร่ และที่หมดอายุ

๓,๔๑๒.๙๓ ไร่ และเกษตรอินทรีย์ ๑,๔๖๙.๙๙ ไร่ แบ่งออกเป็นที่ยังไม่หมดอายุ ๑,๔๔๗.๗๔ ไร่ และที่หมดอายุ ๒๒.๒๕ ไร่ โดยจังหวัดในภาคกลางที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมากที่สุด คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมา คือ จังหวัดปทุมธานี ราชบุรี และสุพรรณบุรี ส่วนจังหวัดที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุด คือ จังหวัดลพบุรี รองลงมา คือ จังหวัดสุพรรณบุรี สระบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และราชบุรี

ภาคตะวันออก

“ฐานเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน”

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน
๒. พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล
๓. ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว
๔. พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน
๕. แก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและจัดระบบการบริหารจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออก

๑. ภาคตะวันออกมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ประมาณ ๑๘๖,๘๕๑ ล้านบาท (มูลค่าผลิตภัณฑ์เกษตรกรรมและการป่าไม้ ๑๖๘,๓๖๒ ล้านบาท และการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๑๘,๔๘๘ ล้านบาท) ลดลงจาก ๑๖๓,๗๕๔ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๖ ในช่วง ๕ ปี (๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ที่ผ่านมภาคเกษตรฯ ของภาคตะวันออก มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๐.๕ ในขณะที่ภาคเกษตรฯ ของประเทศมีอัตราการหดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๐.๗ สาขาเกษตร การป่าไม้ของภาคตะวันออกมีปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขหลายประการ เช่น ปัญหาคุณภาพดินเสื่อมจากการใช้สารเคมี และสารเคมีตกค้างในผลผลิต เป็นต้น สาขาเกษตร การป่าไม้ มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ ๕.๙ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออก และร้อยละ ๑๔.๔ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาเกษตร การป่าไม้ของประเทศ สำหรับการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีสัดส่วนการผลิตเพียงแค่อ้อยละ ๐.๖ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออก แต่มีสัดส่วนร้อยละ ๑๖.๒ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ

๒. แหล่งการทำเกษตรฯ ที่สำคัญของภาคตะวันออก คือ จังหวัดจันทบุรี มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ ๔๓.๐ รองลงมา คือ ระยอง ร้อยละ ๑๒.๕ และตราด ร้อยละ ๑๒.๓ ปัจจุบันพื้นที่เกษตรกรรมของภาคตะวันออกได้แปรเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัยมากขึ้น แต่ภาคตะวันออกก็ยังถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศแห่งหนึ่ง ทั้งทางด้าน การเพาะปลูก การทำปศุสัตว์ และประมง สินค้าเกษตรที่สำคัญของภาคตะวันออกมี ดังนี้

๒.๑ ข้าวและพืชไร่ ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวและมันสำปะหลัง จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปี มากของภาค คือ จังหวัดสระแก้ว ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และนครนายก ส่วนจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมาก คือ จังหวัดสระแก้ว ฉะเชิงเทรา และชลบุรี

๒.๒ ผลไม้ ที่สำคัญ ได้แก่ ทูเรียน จังหวัดที่เป็นแหล่งปลูกทุเรียนในภาคที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มังคุด แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี ตราด และระยอง ลำไย แหล่งปลูกลำไยที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี เงาะ แหล่งปลูกที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี และตราด ลองกอง แหล่งปลูกลองกองที่สำคัญ คือ จังหวัดจันทบุรี

๒.๓ ปศุสัตว์ ได้แก่ ไก่เนื้อ แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดชลบุรี ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง ไก่ไข่ แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และนครนายก เป็ดเนื้อ แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ระยอง และปราจีนบุรี เป็ดไข่ แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี และสุกร แหล่งเลี้ยงที่สำคัญ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี

๒.๔ ประมง ภาคตะวันออกมีศักยภาพในการทำการประมง โดยจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ประมง สูงที่สุดของภาค คือ จังหวัดตราด รองลงมา คือ ระยอง และจันทบุรี

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคตะวันออกต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๓ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๒.๐ พื้นที่ชลประทานของภาคตะวันออกในปี ๒๕๖๐ ครอบคลุม พื้นที่ประมาณ ๒.๗๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๔ ของพื้นที่ชลประทานทั่วประเทศ

๔. เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ยังมีไม่มากนัก จากข้อมูลการตรวจรับรองเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ของกรมวิชาการเกษตร ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ พบว่าภาคตะวันออกมีพื้นที่ได้รับการ รับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยรวมทั้งสิ้น ๒๔๒,๖๘๘.๔๔ ไร่ โดยจังหวัดในภาคตะวันออกที่มีพื้นที่ได้รับการ รับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยมากที่สุด คือ จังหวัดจันทบุรี รองลงมา คือ จังหวัดตราด และระยอง และ เกษตรอินทรีย์ ๑,๑๓๙.๐๔ ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ได้รับการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุด คือ จังหวัดระยอง รองลงมา คือ จังหวัดจันทบุรี และตราด

ภาคใต้

“ภาคใต้เป็นเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนตากอากาศระดับโลก เป็นศูนย์กลางผลิตภัณฑ์ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ของประเทศ และเมืองเศรษฐกิจเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับภูมิภาคอื่นของโลก”

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาการท่องเที่ยวของภาคใต้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก
๒. พัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแห่งใหม่ของประเทศ
๓. พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร
๔. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการท่องเที่ยว การพัฒนาเขตอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงการค้าโลก
๕. อนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นฐานการ พัฒนาที่ยั่งยืน
๖. พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้

๑. เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ แต่มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของภาคมีแนวโน้มลดลง ปี ๒๕๖๐ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๕๙,๖๑๔ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๑ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีมูลค่า ๒๘๗,๙๖๒ ล้านบาท การขยายตัวของภาคเกษตร หดตัวร้อยละ ๒.๙ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) ของภาคเกษตรฯ หดตัว ร้อยละ ๐.๒ ต่ำกว่าระดับประเทศที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ ๐.๗ กิจกรรมการผลิตภาคเกษตรที่สำคัญของภาคใต้ คือ ยางพารา ประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๔๑.๒ ๑๗.๐ ๑๔.๗ และ ๑๑.๖ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรตามลำดับ

๒. ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของภาคใต้ ในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ปลูกยางพารา ๑๐.๐๙ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๔๙.๑ ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั่วประเทศ ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีพื้นที่ปลูก ๑๒.๐๕ ล้านไร่ จังหวัด สุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ ๒.๔๕ ล้านไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสงขลา ๑.๙๗ ล้านไร่ และ จังหวัดนครศรีธรรมราช ๑.๘๐ ล้านไร่ ส่วนผลผลิตยางพาราของภาคใต้มีแนวโน้มลดลงตามพื้นที่ปลูก และผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่ที่ลดลงในปี ๒๕๖๐ มีปริมาณผลผลิต ๒.๔๕ ล้านตัน หรือร้อยละ ๕๔.๔ ของผลผลิตทั้งประเทศ ลดลง เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีผลผลิต ๒.๘๖ ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกันจาก ๒๘๑ กิโลกรัมต่อไร่ในปี ๒๕๕๖ ลดลงเหลือ ๒๕๕ กิโลกรัมต่อไร่ในปี ๒๕๖๐

๓. ปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๐ ภาคใต้มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๔.๗๑ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕ ของพื้นที่ ปลูกปาล์มน้ำมันทั่วประเทศ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีพื้นที่ปลูก ๓.๗๑ ล้านไร่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ ปลูกมากที่สุดของประเทศ ๑.๒๓ ล้านไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ๑.๑๒ ล้านไร่ และจังหวัดชุมพร ๑.๐๑ ล้านไร่

ตามลำดับ และมีปริมาณผลผลิต ๑๒.๖๐ ล้านตัน ส่วนผลผลิตปาล์มน้ำมันของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๖๐ มีปริมาณผลผลิต ๑๓.๗๕ ล้านตัน หรือร้อยละ ๘๙.๓ ของผลผลิตทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจาก ๑๑.๓๖ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๖ ส่วนผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่ลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ จาก ๓,๓๙๙ กิโลกรัมต่อไร่ เหลือ ๓,๑๘๓ กิโลกรัมต่อไร่ ในปี ๒๕๖๐ แต่ยังคงสูงกว่าระดับประเทศที่ ๓,๐๒๔ กิโลกรัม

๔. ภาคใต้เป็นแหล่งประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่สำคัญ ภาคใต้มีท่าเทียบเรือประมงในจังหวัด สงขลา ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง และภูเก็ต โดยในปี ๒๕๖๐ มีปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ ๙๘,๗๔๘ ตัน มูลค่า ๓,๘๓๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๓ ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ และร้อยละ ๒๕.๖ ของมูลค่าสัตว์น้ำ ของประเทศ ทั้งนี้ ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีปริมาณ ๑๓๒,๖๑๙ ตัน มูลค่า ๕,๙๔๖ ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ ๔๒.๘ โดยปริมาณสัตว์น้ำจับได้มากในจังหวัดภูเก็ต สงขลา ระนอง และชุมพร ในขณะที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของภาคใต้ในปี ๒๕๖๑ ส่วนใหญ่เป็นการเพาะเลี้ยงกุ้ง มีพื้นที่เพาะเลี้ยง ๘๐,๖๖๖ ไร่ ปริมาณผลผลิต ๑๕๘,๖๕๕ ตัน มีพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งที่สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตรัง สงขลา และ นครศรีธรรมราช

๕. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี ๒๕๖๐ ภาคใต้มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๑๘.๓๐ ล้านไร่ ขนาดฟาร์ม ๒๐.๕๑ ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ ๒๑.๒๙ ไร่ต่อครัวเรือน จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเนื้อที่ ถัดรองทำการเกษตรมากที่สุด ๓.๗๓ ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒.๙๐ ล้านไร่ และจังหวัดภูเก็ต มีเนื้อที่ ถัดรองทำการเกษตรน้อยที่สุดของภาค ๐.๑๑ ล้านไร่

๖. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตรของภาคใต้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี ๒๕๖๐ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๔.๒๑ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๙๗ โดยพื้นที่ชลประทานภาคใต้ ๒.๗๑ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๘.๒๖ ของพื้นที่ชลประทานประเทศ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรสูงสุดร้อยละ ๓๐.๕๙ รองลงมา คือ จังหวัดสงขลา ร้อยละ ๒๔.๖๓

ภาคใต้ชายแดน

“เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศ และเป็นเมืองชายแดน เชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวกับพื้นที่ภาคใต้และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ชุมชนมีความเข้มแข็งอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม”

ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต

๒. พัฒนาเมืองสู่โกลบอล และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน และพัฒนา เมืองยะลาให้เป็นเมืองนำอยู่และศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน

๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคใต้ชายแดน

ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของภาค และการผลิตยังเป็นแบบเดิมที่มีการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย ปี ๒๕๖๐ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๔๔,๐๔๘ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๑.๑ ของมูลค่า ผลิตภัณฑ์ภาค ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีมูลค่า ๕๐,๑๙๒ ล้านบาท การขยายตัวของ ภาคเกษตรหดตัวร้อยละ ๗.๙ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา อัตราการขยายตัวของภาคเกษตรเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) หดตัวร้อยละ ๒.๓ เนื่องจากสถานการณ์ราคายางพาราและความต้องการยางพาราของตลาดโลกมีแนวโน้มลดลงจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว รวมทั้งมีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าน้อยและขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร กิจกรรมการผลิตภาคเกษตรที่สำคัญของภาค ประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมงทะเลและชายฝั่ง ปศุสัตว์ และไม้ผล ดังนี้

๑. การผลิตภาคเกษตรของภาคใต้ยังเป็นแบบเดิมที่มีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย

๑.๑ ยางพารามีแนวโน้มผลผลิตลดลง ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกยางพารา ๒.๖๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕ ของพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งประเทศ ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีพื้นที่ปลูก ๒.๗๐ ล้านไร่ โดยจังหวัดยะลา มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด ๑.๒๕ ล้านไร่ และจังหวัดปัตตานีน้อยสุด ๐.๓๗ ล้านไร่ ปริมาณผลผลิตและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ มีแนวโน้มลดลง โดยปี ๒๕๖๐ มีผลผลิต ๐.๕๓ ล้านตัน และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๒๓๕ กิโลกรัม ลดลงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีจำนวน ๐.๕๖ ล้านตัน และการทำสวนยางพารายังมีปัญหาประสิทธิภาพการผลิต เนื่องจากการปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น พื้นที่นา การใช้สายพันธุ์ดั้งเดิม และเทคโนโลยีการผลิต (การกรีดยาง) ที่ไม่เหมาะสม และบางสวนขาดการบำรุงรักษาสวนยาง

๑.๒ ปาล์มน้ำมันมีประสิทธิภาพการผลิตในระดับต่ำ ในปี ๒๕๖๐ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ๐.๐๘ ล้านไร่ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่ ๐.๐๗ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑.๕ ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด ๐.๐๕ ล้านไร่ รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานี ๐.๐๒ ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ อยู่ในระดับต่ำที่ ๒,๒๓๒ กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีผลผลิตเฉลี่ย ๒,๑๑๔ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่ ๒,๙๑๘ กิโลกรัมต่อไร่

๑.๓ ประมง ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของภาคใต้ ปี ๒๕๖๐ สามารถจับสัตว์น้ำได้ ๘๐,๙๗๙ ตัน หรือร้อยละ ๓๒.๓ ของปริมาณสัตว์น้ำของประเทศ เป็นมูลค่า ๘,๕๙๕ ล้านบาท ลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีปริมาณ ๑๔๕,๙๘๙ ตัน โดยทำเทียบเรือประมงปัตตานีมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าสูงสุดของประเทศ อย่างไรก็ตามการทำประมงในพื้นที่ประสบปัญหาปริมาณสัตว์น้ำลดลงจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรที่ลดลง และปัญหาการทำประมงนอกน่านน้ำจากมาตรการทางกฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้งผลจากการใช้มาตรการการแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated fishing หรือ IUU Fishing) ส่วนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำ มีพื้นที่เพาะเลี้ยงรวม ๑,๘๙๗ ไร่ มีผลผลิต ๓,๕๙๓ ตัน เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่มีพื้นที่ ๑,๔๐๘ ไร่ ผลผลิต ๒,๑๓๓ ตัน จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่เพาะเลี้ยงมากที่สุด ทั้งนี้ การเพาะเลี้ยงยังคงประสบปัญหาการระบาดของโรคตายด่วน (Shrimp Early Mortality Syndrome : EMS) และความแปรปรวนของสภาพอากาศ ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตกุ้งในพื้นที่

๑.๔ ปศุสัตว์ ภาคใต้ชายแดนมีการเลี้ยงปศุสัตว์ (แพะ และโค) เพื่อบริโภคในครัวเรือนและใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา โดยภาครัฐได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง ปี ๒๕๖๐ มีการเลี้ยงแพะจำนวน ๑๔๑,๒๙๒ ตัว เลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดยะลา ส่วนโคนี้อมีจำนวน ๒๕,๔๘๒ ตัว โดยเลี้ยงมากที่สุดในจังหวัดนราธิวาส อย่างไรก็ตาม ปริมาณปศุสัตว์ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนสายพันธุ์ดี ปัญหาโรคติดต่อ อาทิ ปากเท้าเปื่อย และการขาดความรู้ในการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการเลี้ยงไก่เบตงในพื้นที่จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นไก่พื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์และมีชื่อเสียง แต่ยังมีข้อจำกัดในการขยายพันธุ์และควบคุมพันธุ์คุณภาพ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด

๒. พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ในปี ๒๕๖๐ ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๓.๔๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๑ ของประเทศ โดยจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด ๑.๔๑ ล้านไร่ สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนมีเพียง ๑๔.๕๘ ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์ม ๒๑.๒๙ ไร่ต่อครัวเรือน และจังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรน้อยที่สุด ๐.๗๕ ล้านไร่ และมีขนาดฟาร์ม ๘.๒๐ ไร่ต่อครัวเรือน

๓. พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตร ภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ชลประทาน ๐.๗๓ ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนต่อพื้นที่การเกษตรร้อยละ ๒๑.๐๔ โดยพื้นที่ชลประทานส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณลุ่มน้ำปัตตานี ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญของภาค จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ชลประทานมากที่สุด ๐.๔๔ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๔ ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด และจังหวัดยะลามีพื้นที่ชลประทานน้อยที่สุดที่ ๐.๐๔ ล้านไร่

๒.๙ แผนพัฒนาการเกษตรภาคภายใต้กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

แผนพัฒนาการเกษตรภาคเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕^๔

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคเหนือ ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยสนับสนุนการทำเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างครบวงจร เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกร เพื่อพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี ฝึกระวังผลกระทบจากการใช้สารเคมีที่มีต่อดินและน้ำ ส่งเสริมช่องทางการกระจายผลผลิต สร้างพฤติกรรมและค่านิยมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ สนับสนุนการตรวจสอบ คุณภาพผลผลิต และการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค

๒. สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ ได้แก่ (๑) การแปรรูปพืชผัก ผลไม้ สมุนไพร (โพล คาวตอง ยอ มะขามป้อม คาฝอย) ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน (๒) การแปรรูปข้าว พืชไร่ พืชพลังงาน ในจังหวัดพิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ โดยสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดเฉพาะ และสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์มาผลิตพลังงานทดแทน

๓. พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดห่วงโซ่มูลค่า และเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเกษตรชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และแปรรูปชีวมวล ในจังหวัดนครสวรรค์และกำแพงเพชร โดยสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์พัฒนาเป็นพลังงานทดแทน สนับสนุนการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการนำพืช/วัสดุชีวภาพมาใช้ประโยชน์ตลอดห่วงโซ่มูลค่า อาทิ ใช้ประโยชน์ในการเป็นอาหารสัตว์ แปรรูปเพื่อเป็นสินค้า นำกากมาใช้ในการผลิตพลังงานชีวมวล เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรที่ได้ประโยชน์สูงสุดและช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมชีวภาพในพื้นที่ที่เหมาะสม

๔. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรทั้งระบบ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ การให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจการผลิตแก่เกษตรกร เช่น การโซนนิ่งพื้นที่ปลูกพืช การเกษตรแปลงใหญ่ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับศักยภาพและให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต

๕. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรบนฐานทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญา ท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากข้อมูลแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยี

๖. พัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์และระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าเกษตรจากชุมชน พัฒนานวัตกรรมสำหรับการสร้างระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรจากชุมชน เพื่อส่งเสริมการขายสินค้าเกษตรออนไลน์ โดยเกษตรกร

๗. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยง เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำนอกเขตพื้นที่ชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่เกษตรกรรม แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

^๔ คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาคเหนือ). (๒๕๖๒, กันยายน)

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำ อย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบในลุ่มน้ำหลักของภาค ได้แก่ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่าน และพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร และกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการจัดหา การใช้ และอนุรักษ์

๒. แก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและจังหวัดตาก โดยส่งเสริมการปรับเปลี่ยน การทำการเกษตรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวไปสู่การปลูกพืชในระบบวนเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และระบบจัดการพื้นที่เกษตรที่เหมาะสม ส่งเสริมให้นำเศษวัสดุทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์เพื่อลดการ เผาวัสดุทางการเกษตร และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในการป้องกันแก้ไขปัญหามอกควัน

แผนพัฒนาการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕^๔

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาแหล่งน้ำเดิมและแหล่งธรรมชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ โดยการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำ หนอง ฝาย และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีอยู่เดิม และพัฒนาแหล่งธรรมชาติให้สามารถเพิ่มปริมาณการกักเก็บ รวมทั้งพัฒนา แหล่งน้ำใต้ดินตามความเหมาะสมของพื้นที่โดยไม่ให้เกิดผลกระทบจากดินเค็ม สร้างแหล่งกักเก็บ (แก้มลิง) อ่างเก็บน้ำ ฝาย และแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ที่เหมาะสมในพื้นที่การเกษตร

๒. พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ชี มูล โดยศึกษาสำรวจ และจัดหาพื้นที่เพื่อพัฒนา แหล่งน้ำ ตลอดจนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ แม่น้ำ ในภาคและระหว่างภาค

๓. พัฒนาระบบส่งน้ำและกระจายน้ำ เช่น ระบบสูบน้ำ อาคารบังคับน้ำ คลองส่งน้ำ เป็นต้น

๔. บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ โดยดำเนินการในระดับลุ่มน้ำให้มีความสมดุล ระหว่างการใช้น้ำทุกกิจกรรมกับปริมาณน้ำต้นทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และมีการจัดทำ แผนบริหารจัดการน้ำทั้งในระยะเร่งด่วนและระยะยาว เพื่อป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาอาชีพและรายได้ของเกษตรกรโดยสร้างความมั่นคงของเกษตรกรรายย่อย โดยยึด หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรทางเลือก เกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรแปลงใหญ่ เกษตรอัตลักษณ์พื้นที่ ถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และระบบนิเวศการพัฒนา การเกษตร สนับสนุน การรวมกลุ่มเกษตรกร พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรและสถาบันเกษตรกร พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือ สหกรณ์การเกษตร พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นมืออาชีพ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม

๒. พัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดยโสธร สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และศรีสะเกษ รวมทั้งพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่นๆ โดยปรับกระบวนการผลิตให้อยู่ภายใต้มาตรฐาน เกษตรปลอดภัย พัฒนาห่วงโซ่เกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนการผลิต พร้อมทั้งขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ โดยส่งเสริมการผลิตและแปรรูปโดยใช้นวัตกรรม การยกระดับราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แตกต่างจากสินค้าเกษตร ที่ใช้สารเคมี และการพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมี ส่วนร่วมในการตรวจสอบกันเองของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตและชุมชน รวมทั้งการจัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์อย่าง

^๔ คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ).

เป็นรูปธรรม โดยนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมและเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อขยายฐานรายได้ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้ตอบสนองตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพ และการส่งออก จัดตั้งกองทุนเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนมาตรการส่งเสริมตลาดสีเขียวในชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๓. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนไปสู่สินค้าเกษตรชนิดใหม่ตามศักยภาพของพื้นที่ (Zoning) และความต้องการของตลาด โดยส่งเสริมการปลูกพืชผัก ผลไม้ และไม้ดอก ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยสนับสนุนการปรับปรุงพัฒนาพันธุ์ การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การประชาสัมพันธ์ และการจัดตั้งตลาดกลาง รวมทั้งส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรสำคัญที่เป็นสารตั้งต้นในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม เลย อ่างนาจเจริญ และอุบลราชธานี ให้มีปริมาณมากพอและมีคุณภาพตามระบบมาตรฐานการเกษตรตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการบริหารจัดการ และส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มุกดาหาร นครพนม นครราชสีมา สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี และโคนมในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น โดยสนับสนุนการปรับปรุงพันธุ์ ส่งเสริมการปลูกแปลงหญ้าและปรับปรุงคุณภาพอาหารสัตว์ พัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยง และทักษะเกษตรกร รวมทั้งการจัดระบบมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม (GMP) และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและขยายตลาดไปสู่อาเซียน

๔. ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio Economy) ให้เป็นฐานรายได้ใหม่ที่สำคัญของภาค โดยมุ่งลงทุนสร้างเศรษฐกิจบนฐานของการวิจัยและนวัตกรรมระดับสูง ในลักษณะสหวิทยาการที่ใช้ทรัพยากรฐานชีวภาพ (พืช สัตว์ จุลินทรีย์) รวมถึงวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร และของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มปศุสัตว์ และชุมชน พัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่มีมูลค่าสูง ก่อให้เกิดความก้าวหน้าและนวัตกรรมในมิติใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิรูปภาคเกษตร อาหาร สาธารณสุขและการแพทย์ พลังงาน อุตสาหกรรมเคมี และ ภาคสังคม โดยพัฒนาให้นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี และสกลนคร เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และอาหารแบบครบวงจร ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม สุรินทร์ อ่างนาจเจริญ และอุดรธานี โดยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ได้มาตรฐาน GMP พัฒนาระบบรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสร้างแบรนด์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและส่งออก ส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่และธุรกิจแนวใหม่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ และตอนล่าง ๒ ด้วยการพัฒนาต่อยอดจากวัตถุดิบและของเหลือทิ้งทางการเกษตร/อุตสาหกรรม และฐานความหลากหลายทางชีวภาพไปสู่ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เช่น ชีวเภสัชภัณฑ์ อาหาร อาหารสัตว์ในอนาคต โปรตีนทางเลือก ผลิตภัณฑ์อินทรีย์พลาสติกชีวภาพ (bio - plastic) สารสกัดจากพืชมูลค่าสูง เอนไซม์หรืออาหารเสริมสุขภาพจากจุลินทรีย์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความมั่นคงทางพลังงานระดับชุมชนจากการนำวัตถุดิบในชุมชน ของเหลือทิ้งทางการเกษตร ขยะครัวเรือนมาผลิตเป็นพลังงานเพื่อใช้ภายในครัวเรือนหรือชุมชน และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนในระดับชุมชน

๕. ยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าอ้อมคราม และส่งเสริมพื้นที่ที่มีศักยภาพ ให้ก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นในระดับภูมิภาค อาทิ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ และสกลนคร เป็นต้น โดยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้า การออกแบบและตราสัญลักษณ์ พัฒนาเทคโนโลยีและงานศึกษาวิจัย สร้างนวัตกรรมเพิ่มมูลค่า พร้อมทั้งพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ยกระดับผู้ประกอบการและนักออกแบบรุ่นใหม่ให้มีทักษะความรู้ความสามารถทั้งการออกแบบและการจัดการ เพื่อให้สินค้ามีความหลากหลายและทันสมัย สร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมในทุกพื้นที่ โดยส่งเสริมชุมชนในการสร้างสรรค์กิจกรรมหรือเทศกาลประจำถิ่นในแต่ละเดือนในพื้นที่ต่างๆ โฆษณาประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้สินค้า บริการ แหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและเมืองเก่า ได้แก่ เมืองเก่าบุรีรัมย์ เมืองเก่าพิมาย เมืองเก่าสุรินทร์ เมืองเก่านครราชสีมา และเมืองเก่าสกลนคร พัฒนาแบรนด์และสื่อสารความแตกต่างของชุมชนต่างๆ ในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) ส่งเสริมการขายแพ็คเกจการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล ส่งเสริมการตลาดแบบมีเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม กลุ่มสุขภาพสตรี เป็นต้น

๒. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยบูรณาการจัดการแผนท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดที่ดึงดูดเด่นหรืออัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่มาสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเขตอารยธรรมอีสานใต้ และเชื่อมโยงสู่ประเทศ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งชาวไทยและต่างประเทศ พัฒนาสินค้าและบริการที่มีจุดเด่นหรืออัตลักษณ์ที่สร้างจากทุนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความจดจำ และสร้างความโดดเด่น ลอกเลียนได้ยาก พัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการการท่องเที่ยวให้เป็น มืออาชีพ รักษามาตรฐานการให้บริการ จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี พัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขนถ่ายนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบไปสู่แหล่งท่องเที่ยว ดูแลความปลอดภัยและสุขลักษณะให้นักท่องเที่ยว

๓. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี และสกลนคร และพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ สี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง เลย-อุดรธานี-หนองบัวลำภู-หนองคาย-สปป.ลาว โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ให้สอดคล้องกับกระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของสองฝั่งโขง พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยว/พักผ่อนชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง (Leisure/Lifestyle) การท่องเที่ยวด้วยจักรยานและการเดินทางแบบคาราวาน (Cycling/Caravan Tours) การท่องเที่ยวเชิงมหกรรม (Festivals/Events) เป็นต้น พัฒนาถนนเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาท่าเรือและการท่องเที่ยวทางน้ำให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมการบริหารจัดการที่เกิดจากชุมชนเพื่อสร้างงานและรายได้ เน้นพัฒนาผู้ประกอบการด้านการจัดการและทักษะทางภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

๔. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ ในจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี หนองบัวลำภู และชัยภูมิ โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต ออกแบบการจัดแสดง จัดนิทรรศการ มัลติมีเดีย หรือกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้ชมมีส่วนร่วม มีความสนุกรื่นรมย์เสมอ (Play and Learn) ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ เพื่อขยายฐานนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาวิวัฒนาการของภาคตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน ปลูกฝังให้เด็กเข้าพิพิธภัณฑ์ผ่านกิจกรรมทัศนศึกษาของโรงเรียนและนันทนาการของครอบครัว พัฒนาสินค้า/บริการ/ของที่ระลึก ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน โฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย และกลับมาได้บ่อยครั้ง

๕. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา โดยส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งจากกีฬาและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธุรกิจการแข่งขันต่างๆ การผลิตอุปกรณ์/ชุดกีฬา/ของที่ระลึก สนามแข่งขัน อาหารเสริมและเครื่องดื่ม โรงแรม ร้านอาหาร การเดินทางและขนส่ง ประกันภัย สถาบันพัฒนากีฬาอาชีพทุกระดับ เป็นต้น ส่งเสริมการศึกษา ในด้านเวชศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และการบริหารจัดการธุรกิจกีฬา เพื่อผลิตบุคลากรรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมกีฬา สนับสนุนการจัดมหกรรมกีฬานานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาด และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว

๖. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติ ในจังหวัดชัยภูมิ เลย นครราชสีมา อุบลราชธานี โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าต่อประสบการณ์มากกว่าการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน สนับสนุนให้คนไทยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๗. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน ดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในลักษณะเครือข่าย เพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น เชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างภาคเอกชนกับชุมชนและท้องถิ่น ทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการและการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ด้านภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้พัฒนาสินค้า OTOP สินค้าวิสาหกิจชุมชน ของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พักให้มีคุณภาพดี ส่งเสริมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มตามความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

แผนพัฒนาการเกษตรภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕^{๑๐}

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติและสร้างความเชื่อมโยงเพื่อกระจายการท่องเที่ยวทั่วทั้งภาค

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ อาทิ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ชายหาดชะอำ-หัวหิน สนามกอล์ฟระดับโลกที่เพชรบุรี กาญจนบุรี และพระนครศรีอยุธยา ให้เป็นฐานการกระจายรายได้และ การสร้างงาน โดยยกระดับคุณภาพของธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานระดับนานาชาติ และเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตกของภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ เชื่อมกับจังหวัดชุมพร และระนองของภาคใต้

๒. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกพระนครศรีอยุธยาอย่างยั่งยืน โดยฟื้นฟูบูรณะโบราณสถาน และเตรียมความพร้อมของเมืองให้สามารถรองรับภัยพิบัติ โดยเฉพาะอุทกภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. อนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า เพื่อรักษาอัตลักษณ์ของเมืองให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดความเจริญรุ่งเรืองด้านศิลปวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ของชาติตลอดไป อาทิ พื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองเก่าเพชรบุรี เมืองเก่ากาญจนบุรี เมืองเก่าราชบุรี เมืองเก่าสุพรรณบุรี และเมืองเก่าลพบุรี

๔. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ เช่น กลุ่มประวัติศาสตร์และศาสนา กาญจนบุรี-สุพรรณบุรี-พระนครศรีอยุธยา-อ่างทอง-สิงห์บุรี-ชัยนาท-ลพบุรี-สระบุรี-นครปฐม-ราชบุรี-เพชรบุรี กลุ่มดูแลสุขภาพด้วยแพทย์แผนไทย อาทิ นนทบุรี-สมุทรสาคร-นครปฐม-เพชรบุรี และกลุ่มท่องเที่ยวทางน้ำ อาทิ พระนครศรีอยุธยา-นนทบุรี-ปทุมธานี-อ่างทอง-สิงห์บุรี โดยปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม มีความหลากหลาย และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดอย่างยั่งยืน รวมทั้งบริหารการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ

๕. เพิ่มมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ตลาดสามชุก ตลาดน้ำอัมพวา ตลาดน้ำดำเนินสะดวก เกาะเกร็ด ท่องเที่ยวธรรมชาติสวนผึ้ง อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ฯลฯ โดยปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล

^{๑๐} คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาศูนย์ระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาคกลาง). (๒๕๖๒, กันยายน).

๖. พัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชน แหล่งผลิตสินค้า OTOP และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้มีเส้นทางหรือเครือข่ายการคมนาคมที่สามารถเดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย เป็นการขยายเส้นทางท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑. นำผลการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในเชิงพาณิชย์ เช่น นำผลการวิจัยและพัฒนาของสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติมาใช้ในการพัฒนาการผลิตข้าวในพื้นที่ เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพข้าว ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด เป็นต้น

๒. พัฒนามาตรฐานฟาร์มเพิ่มผลผลิตอาหารปลอดภัย (Food Safety) จากสินค้าเกษตรหลัก ของภาค ได้แก่ ข้าว พืชผัก มะพร้าว โคนม โคเนื้อ สุกร ไก่ เป็ด กุ้ง ปลา โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตสำคัญ ได้แก่ จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม และประจวบคีรีขันธ์ เพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรคุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในตลาดเฉพาะและตลาดระดับบน

๓. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อยกระดับสู่ Smart Farmer และ Smart Farming โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและพันธุ์ที่เหมาะสม รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการตลาดให้มีประสิทธิภาพ

๔. พัฒนาความอุดมสมบูรณ์ทรัพยากรประมงทะเล โดยเร่งรัดการอนุรักษ์ พื้นฟู และการจัดการ ใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบเหมาะสม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เช่น การส่งเสริมการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการและวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม การส่งเสริมและพัฒนาการประมงพื้นบ้าน รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจการประมง เป็นต้น ในพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่งรอบอ่าวไทย ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสมุทรปราการ

๕. เพิ่มความสามารถการแข่งขันอุตสาหกรรมประมง (สมุทรสาคร) อุตสาหกรรมก่อสร้าง (สระบุรี) อุตสาหกรรมยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ (พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สมุทรปราการ) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ที่สูงขึ้น และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๖. พัฒนาทักษะแรงงานให้มีความรู้ขั้นสูง เพื่อยกระดับและปรับเปลี่ยนทักษะแรงงานให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม สามารถรองรับอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

๗. พัฒนากาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรีตอนบน ให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและปศุสัตว์ และกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเชื่อมโยงกับแหล่งผลิตในเมียนมาร์ โดยเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์เพื่อลดต้นทุนในการขนส่งสินค้า รวมทั้งยกระดับคุณภาพสินค้าอุตสาหกรรมในพื้นที่ให้มีความทันสมัยและให้ได้มาตรฐานสากลไปสู่ตลาดอาเซียน

๘. ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจ SME และ Start Up โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ อาทิ การนำงานวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการใช้กลยุทธ์การตลาด ฯลฯ เพื่อให้สามารถเริ่มต้นธุรกิจและเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการน้ำและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ภัยแล้ง และคงความสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

พัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำในพื้นที่แล้งซ้ำซาก อาทิ จังหวัดกาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี เพชรบุรี เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการน้ำ โดยปรับปรุงและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเดิม วางแผนจัดสรรน้ำ

เพื่อรองรับความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและชุมชนได้อย่างพอเพียงและมีเสถียรภาพ รวมทั้งจัดทำแหล่งกักเก็บน้ำขนาดเล็กกระจายในพื้นที่การเกษตรเพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เปิดประตูการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย-ภาคกลาง-ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองและรถไฟเชื่อมกรุงเทพ-กาญจนบุรี เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนของภาคกับพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศ ให้สามารถเกื้อหนุนและติดต่อทางการพัฒนาระหว่างพื้นที่ได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

๒. เร่งพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนบ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นประตูเชื่อม Southern Economic Corridor จากท่าเรือทวาย-ท่าเรือแหลมฉบัง-ท่าเรือสีหนุวิลล์ ประเทศกัมพูชา-ท่าเรือวังเตา ประเทศเวียดนาม โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางและขนส่งเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

๓. พัฒนามาตรฐานด้านชายแดนไทย-เมียนมา บ้านพุน้ำร้อน ด่านเจดีย์สามองค์ และด่านสิงขร เพื่อเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับเมียนมา โดยจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกับการพัฒนาในอนาคต พร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ระบบสาธารณสุขปศุสัตว์และสาธารณสุขการจุดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน ตลอดจนระเบียบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

๔. พัฒนาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจของภาคกลางตามแนวแกนหลักการเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจ พิเศษทวายกับ EEC โดยจัดเตรียมระบบสาธารณสุขปศุสัตว์และสาธารณสุขการ รองรับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างไทยกับเมียนมา

แผนพัฒนาการเกษตรภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕^{๑๑}

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคตะวันออก ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สากล

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาการผลิตและการค้าผลไม้ภาคตะวันออก ให้เป็นศูนย์ผลไม้เมืองร้อน แห่งเอเชียโดยปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพสินค้า ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การบรรจุหีบห่อ การแปรรูปและการจัดจำหน่าย

๒. ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ ได้แก่ สุกร ไก่ และโค ในจังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว ให้ผลผลิตมีคุณภาพและได้มาตรฐานความปลอดภัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและพันธุ์ที่เหมาะสม รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการตลาดให้มีประสิทธิภาพ

๓. พัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์บริเวณชายฝั่งอ่าวไทย ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ให้คงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืนต่อไป โดยเร่งรัดการอนุรักษ์ พื้นฟู และการจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบเหมาะสม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เช่น การส่งเสริมการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการและวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม การส่งเสริมและพัฒนากิจการประมงพื้นบ้าน รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจการประมง เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศ เพื่อนบ้านและเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

^{๑๑} คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาคตะวันออก). (๒๕๖๒, กันยายน). แผนพัฒนาการเกษตรภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕.

แนวทางการพัฒนา

พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนบ้านแหลมและบ้านฝักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ให้เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนเชื่อมโยงกับจังหวัดพระตะบองและโพนทองของกัมพูชา

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ แก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและจัดระบบการบริหารจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

บริหารจัดการน้ำเพื่อบรรเทาภาวะภัยแล้งและน้ำท่วมจันทบุรี ตราด และสระแก้ว โดยปรับปรุง และบำรุงรักษาแหล่งน้ำเดิม จัดสรรน้ำและพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มเติม รองรับความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและชุมชนได้อย่างพอเพียงและมีเสถียรภาพ รวมทั้งส่งเสริมการทำแหล่งเก็บกักน้ำ ขนาดเล็กกระจายในพื้นที่การเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

แผนพัฒนาการเกษตรภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕^{๑๒}

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคใต้ ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาอุตสาหกรรมและการแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแห่งใหม่ของประเทศ

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาเขตอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา หาดใหญ่-สะเดา ที่ครบวงจรและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและนิคมอุตสาหกรรมยาง (Rubber City) โดยการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมยางพารา การขยายผลงานวิจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่การผลิต ผลิตภัณฑ์ ยางพารา ปลายน้ำที่มีมูลค่าสูง เช่น การใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในงานวิศวกรรมหรือใช้ในอุตสาหกรรม (แผ่นยางปูพื้น แผ่นปูคอกสัตว์ ยางรองหมอนรองรถไฟ ยางรองคอกสะพาน และผสมยางมะตอยสำหรับลาดถนนใหม่) และวัสดุเครื่องมือทางการแพทย์ (วัสดุจัดฟัน อุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอนทางการแพทย์ และสายน้ำเกลือ) ตลอดจนส่งเสริมการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้ยางที่มีการออกแบบที่ทันสมัย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมของภาคและเป็นฐานเศรษฐกิจที่สร้างรายได้อย่างยั่งยืน พัฒนาระบบตลาดยางพารา (ตลาดท้องถิ่น ตลาดกลางยางพารา และตลาดซื้อขายล่วงหน้า) ให้มีความเข้มแข็งและมีระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถใช้เป็นตลาดอ้างอิงที่น่าเชื่อถือของผู้ซื้อ-ขายยางของประเทศและตลาดโลก

๒. พัฒนาเขตอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลแบบครบวงจร ในจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานีและ ชุมพร เพื่อให้เป็นอุตสาหกรรมใหม่ของภาคและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับน้ำมันปาล์ม รวมทั้งส่งเสริมการผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอลในตลาดต่างประเทศ และพัฒนาความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานกลาง คุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันของอาเซียน และกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย) ในฐานะผู้ผลิตน้ำมันปาล์มรายใหญ่ของโลกในการกำหนดมาตรฐานราคาน้ำมันปาล์มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาดโลกและสร้างเสถียรภาพด้านราคา รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพด้านปาล์มน้ำมันและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง และการพัฒนาสู่โรงงานต้นแบบ

๓. พัฒนาและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีชีวภาพและนวัตกรรมในการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้กับยางพาราและปาล์มน้ำมัน รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม แปรรูป การเกษตรในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมการเชื่อมโยงการพัฒนาเครือข่ายนวัตกรรมและเทคโนโลยีร่วมกับสถาบันการศึกษา เพื่อวิจัยพัฒนาการออกแบบ พัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อาทิ เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นต้น การประชาสัมพันธ์และทำการตลาดผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายยางพาราได้มากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร

แนวทางการพัฒนา

๑. ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของภาค เช่น ข้าว (ข้าวสังข์หยด ข้าวหอมกระดังงา ข้าวเล็บนก) ไม้ผล (กล้วยหอมทอง มะพร้าวทุเรียน มังคุด ส้มโอ) กาแฟ (กาแฟโรบัสตา)

^{๑๒} คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาคใต้). (๒๕๖๒, กันยายน).

พืชสมุนไพร และปศุสัตว์ (โคขุนศรีวิชัย) เพื่อให้เป็นสินค้ามูลค่าสูง มีคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐานส่งออก อาทิ เวชสำอาง ยาสมุนไพร เป็นต้น โดยการส่งเสริมความรู้ด้านกระบวนการผลิตที่ปลอดภัยและสนับสนุนการใช้ ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปรับปรุงการปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว และการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาระบบตรวจรับรองคุณภาพ มาตรฐานสินค้าที่มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ พัฒนาระบบขนถ่ายสินค้าและห้องเย็นเพื่อรักษา คุณภาพผลผลิต การต่อยอดการพัฒนาการผลิตสู่ระบบเกษตรมาตรฐานต่างๆ อาทิ เกษตรปลอดภัย และเกษตร อินทรีย์ เป็นต้น ส่งเสริมการสร้างตราสินค้าอัตลักษณ์ เชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น อาทิ การท่องเที่ยวการทำ เกษตรแปลงใหญ่ในพื้นที่ที่เหมาะสม (Zoning) ส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบสถาบันเกษตรกร/สหกรณ์ เพื่อยกระดับความสามารถในการผลิต การดำเนินการรวบรวมผลผลิต คัดแยก บรรจุ และประกอบธุรกิจออนไลน์ ผ่านเครือข่ายการสื่อสารสาธารณะ และเพิ่มช่องทางตลาดในกลุ่มตลาดเฉพาะ (Niche Market)

๒. ยกระดับอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่ง และการทำอุตสาหกรรมประมง ทะเลที่ได้ มาตรฐานสากล โดยส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการผลิตที่มี ประสิทธิภาพและมีการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานสุขอนามัยและเป็นไปตามกฎกติกาสากล การส่งเสริมการจัด ระเบียบเรือประมงเข้าสู่ระบบการควบคุมได้อย่างถูกต้อง มีมาตรการควบคุมและเฝ้าระวังการประมง (IUU) ที่มี ประสิทธิภาพขึ้นไป จนถึงการพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ของสินค้าประมง รวมทั้งส่งเสริม การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลายในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา และชุมพร

๓. ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองและความมั่นคง ทางด้านรายได้ให้กับเกษตรกรรายย่อย สามารถใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะการทำเกษตร และเลี้ยงสัตว์ผสมผสานรวมกับการปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล หรือในพื้นที่ปลูกยางพาราและปาล์ม น้ำมันที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมการปลูกพืชพันธุ์ดี (ไม้ผล และพืชผัก รวมทั้งพืชเศรษฐกิจอื่น) ที่คำนึงถึงความสอดคล้อง กับความต้องการของตลาด โดยสนับสนุนความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถี ชาวบ้าน และยกระดับคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานเกษตรอินทรีย์การเพิ่มช่องทาง การตลาดโดยการเชื่อมโยงเครือข่าย รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพดินและแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนการทำเกษตร

๔. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรมืออาชีพ/เกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) โดยสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร การสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กร/สถาบันเกษตรกร และพัฒนา เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตร เพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิต เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร สมัยใหม่ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัล ควบคู่กับส่งเสริม ให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการวางแผนการผลิต และบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มี คุณภาพตามความต้องการของตลาด และมีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสนับสนุนการเข้าถึงแหล่ง เงินทุนที่เป็นธรรมและทั่วถึง พัฒนาผู้ประกอบการและ SMEs รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจ Start up และการ พัฒนาการเชื่อมโยงธุรกิจตามแนวทางประชารัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้ มาตรฐานสากล สามารถสร้างแบรนด์ที่เป็นอัตลักษณ์และแข่งขันในตลาดโลกได้

๕. สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกรและชุมชน โดยสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และช่องทาง การตลาดทั้งในและต่างประเทศ สร้างโอกาสในการเรียนรู้ระบบและตามอัธยาศัย ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้านอาชีวศึกษาที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการแรงงานในภาค เพื่อ เสริมสร้างรายได้และเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในอนาคต รวมทั้งสนับสนุนชุมชนให้สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยใช้ประโยชน์จากการพัฒนาระบบเครือข่าย เทคโนโลยีดิจิทัลและดิจิทัลแพลตฟอร์ม สื่อดิจิทัล เพื่อการศึกษาในทุกระดับทุกประเภทอย่างทั่วถึงและมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุข ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการพึ่งพา

ตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์ ปั่นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการฐานทรัพยากรให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ประมง และชายฝั่ง เพื่อเป็นปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรโดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน ส่งเสริมการปลูกป่าชุมชน ป่าชายเลน การปลูกไม้เศรษฐกิจ การรักษาระบบนิเวศทางทะเล อนุรักษ์ฟื้นฟูสัตว์น้ำบริเวณป่าชายเลน และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง โดยใช้เทคโนโลยีและรูปแบบที่เหมาะสมกับแต่ละสภาพพื้นที่ และการจัดระเบียบและกำหนดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสิ่งปลูกสร้างบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อลดผลกระทบต่อการกัดเซาะบริเวณชายฝั่ง รวมทั้งจัดการฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนทางการเกษตรที่เหมาะสมและระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. วางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ โดยนำเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดทำระบบการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำที่ทันสมัย จัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมซ้ำซาก อาทิ พัทลุง และนครศรีธรรมราช รวมทั้งจัดหาน้ำเพื่อชุมชนชนบทและน้ำเพื่อการบริโภคอุปโภค และการเกษตรที่เพียงพอ ตลอดจนการพัฒนาาระบบสำรองและกักเก็บน้ำ และระบบส่งน้ำดิบ โดยการพัฒนาระบบโครงข่ายท่อส่งน้ำ ระบบจำหน่ายน้ำ และการเพิ่มประสิทธิภาพระบบส่งน้ำให้เพียงพอเพื่อสนับสนุนปริมาณความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นในเขตเมือง เพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม และบริการ และลดผลกระทบจากปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

๓. ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานเพื่อสร้างความมั่นคง ด้านพลังงาน โดยส่งเสริมการใช้พลังงานจากธรรมชาติ อาทิ ลม แสงแดด ชีวมวล (จากวัสดุ เหลือใช้ทางการเกษตร) และส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในสาขาพลังงาน โดยใช้รูปแบบการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ประหยัดพลังงานให้กับผู้ประกอบการ การให้ความรู้กับประชาชนในการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. บริหารจัดการและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ โดยการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการมลพิษ อาทิ ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสม การให้ความรู้การจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนทุกวัยทั้งในและนอกระบบการศึกษา รมรงค์การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปริมาณการเกิดของเสีย ส่งเสริมและเข้มงวดการดำเนินมาตรการ ๓ R (Reduce Reuse Recycle) ทั้งในระดับท้องถิ่นและชุมชน ส่งเสริมระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ปลายทางอย่างเหมาะสม เช่น การใช้ระบบฝังกลบที่ถูกหลักวิชาการ การแปลงขยะเป็นพลังงาน เป็นต้น สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการควบคุมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนท้องถิ่นและชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้วยมาตรการจูงใจ ทั้งมาตรการทางภาษีและมาตรการสนับสนุนงบประมาณ

แผนพัฒนาการเกษตรภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕^{๑๓}

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน ๑ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อสร้าง ความมั่นคงให้กับภาคการผลิต

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

---

^{๑๓} คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพัฒนาด้านพื้นที่ระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. แผนพัฒนาการเกษตรภาคใต้ชายแดน ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยการสนับสนุนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการปลูก การบำรุงรักษา พัฒนารายพันธุ์ที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ข้าว และไม้ผล

๑.๒ พัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร พัฒนาการตลาดกลางสินค้าเกษตร โดยเฉพาะยางพารา ปาล์มน้ำมัน เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงราคาและศูนย์กลางการซื้อขายในพื้นที่ โดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถเชื่อมโยงแหล่งซื้อขายทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าทั้งระบบ Online และ Offline

๑.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยปรับระบบการผลิตให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืน อาทิ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และเกษตรปลอดภัย โดยการปลูกพืชที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของตลาด และการทำปุ๋ยสัตว์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเสี่ยงจากความผันผวนด้านราคา รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ในการวางแผนการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ

๒. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อการส่งออกและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และนราธิวาส โดยพัฒนาเพื่อยกระดับศูนย์วิจัยและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นศูนย์กระจายพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบมาตรฐานการจัดการฟาร์มรวมทั้งกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพมีสุขอนามัยที่ได้มาตรฐานและเป็นไปตามกฎและกติกาสากล ตลอดจนการพัฒนากระบวนการผลิต รวมทั้งส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลายและได้มาตรฐาน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญให้กับภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อตลาดเฉพาะ (Niche Market)

๓. ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส โดยการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ เพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์ที่มีพันธุกรรมดีและกระจายสัตว์พันธุ์ดีไปยังเกษตรกร การส่งเสริมและขยายการเลี้ยงไก่เบตง โคเนื้อ และแพะ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่ สนับสนุนโรงฆ่าและที่ได้มาตรฐาน ถูกหลักสุขอนามัย และส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ นมแพะพาสเจอร์ไรส์ ไอศกรีม และเครื่องสำอาง รวมทั้งสนับสนุนการเลี้ยงปศุสัตว์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตมุสลิมให้เป็นวัตถุประสงค์สำหรับแปรรูปที่ได้มาตรฐานฮาลาล

๔. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรมืออาชีพ/เกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) และการส่งเสริมการทำธุรกิจการเกษตรแบบครบวงจร มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในรูปแบบคลัสเตอร์ และบริหารจัดการร่วมกันในรูปเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิต เครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรสมัยใหม่ สนับสนุนสร้างและพัฒนาศูนย์บริการเกษตรกรและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตรให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคตและเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ เกษตรแม่นยำ เพื่อลดความเสียหายจากภัยพิบัติและความเสียหายกรณีเกิดโรคระบาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในการวางแผนการผลิต และบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและมีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งความรู้และแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรมและทั่วถึง เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งพัฒนาผู้ประกอบการและ SMEs ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจ Startup และการพัฒนาความเชื่อมโยงธุรกิจตามแนวประชารัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

๕. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีฐานชีวภาพและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตภาคการเกษตร โดยการส่งเสริมการนำผลการวิจัยด้านเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการเก็บรักษา อาทิ การใช้เทคโนโลยีฐานชีวภาพในการผลิตภาคเกษตร การใช้เทคโนโลยีฐานชีวภาพในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และส่งเสริมการเชื่อมโยงการพัฒนาเครือข่ายนวัตกรรมและเทคโนโลยีร่วมกับสถาบัน การศึกษา เพื่อวิจัย

พัฒนาการออกแบบ พัฒนาและแปรรูปสินค้าเกษตร โดยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อรักษาคุณภาพสินค้า รวมทั้งการสร้างผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่หลากหลาย

๖. ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า (Brand) ผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะสินค้าที่ใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ประจำถิ่น และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรมในการผลิตบรรจุภัณฑ์ การขึ้นทะเบียนและคุ้มครองสิทธิให้กับสินค้า เพื่อจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า สร้างตราสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ อาทิ ไก่เบตง และปลากุเลา รองรับการท่องเที่ยว เชิงอาหาร เป็นต้น และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และส่งออกไปยังตลาดโลก

๗. พัฒนาพื้นที่อำเภอหนองจิกต่อเนื่องอำเภอเมืองปัตตานี ให้เป็นเขตอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปปาล์ม น้ำมัน ยางพารา มะพร้าว และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และอุตสาหกรรมแปรรูปประมงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหนองจิกและนิคมอุตสาหกรรมบานา ส่งเสริมการทำประมงและการแปรรูปที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนผู้ประกอบการให้มาลงทุนในพื้นที่ โดยการให้สิทธิพิเศษ มาตรการทางการเงินและการคลัง

๘. พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำ เพื่อป้องกันความเสียหายพื้นที่เศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการออกแบบระบบน้ำในลุ่มน้ำหลัก และพัฒนาระบบโครงข่ายน้ำของภาค (ลุ่มน้ำปัตตานี แม่น้ำสายบุรี และลุ่มน้ำบางนรา) พัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพระบบกักเก็บน้ำ และระบบกระจายน้ำ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย รวมทั้งจัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้มีความสะอาดและเหมาะสมสำหรับการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อการอุปโภค บริโภค อุตสาหกรรม และการเกษตร รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำเพื่อกระจายประโยชน์ที่เป็นธรรมกับทุกภาคส่วน

๙. สนับสนุนการปรับปรุงท่าเทียบเรือปัตตานีให้มีมาตรฐาน สามารถรองรับการขนส่งสินค้า Feeder ไปยังท่าเรือของมาเลเซียและอินโดนีเซียได้ ปรับปรุงร่องน้ำเพื่อรองรับเรือขนาดใหญ่สำหรับท่าเรือปัตตานี และท่าเรือจังหวัดนราธิวาส การก่อสร้างคันกันคลื่น พัฒนาระบบการให้บริการด้านการขนส่งทางเรือและระบบ โลจิสติกส์ที่ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการใช้ท่าเรือในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งการบริหารจัดการท่าเรือแบบมีส่วนร่วมจากชุมชนโดยรอบในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาการเดินทางเรือสินค้าตามแนวชายฝั่งมีการเติบโตอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑๐. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการผลิตและบริการในพื้นที่ และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และพัฒนาสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรการเกษตร และทรัพยากรชีวภาพ รวมทั้งการจัดการทรัพยากรให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากร ดิน น้ำ ป่าไม้ ประมง และชายฝั่ง เพื่อเป็นปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งโดยใช้เทคโนโลยีและรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และการจัดระเบียบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสิ่งปลูกสร้างบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อลดผลกระทบต่อ การกัดเซาะบริเวณชายฝั่ง รวมทั้งจัดการฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนทางการเกษตรที่เหมาะสม และระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๑๐ ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดยะลา (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕)

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดยะลา : คุณภาพชีวิตมั่นคง เกษตรมั่งคั่ง ท่องเที่ยวยั่งยืน
คำอธิบายเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดยะลา

คุณภาพชีวิตมั่นคง หมายถึง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาวะที่ดี มีขีดความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก สังคมมีความสันติสุข ชุมชน

สามารถบริหารจัดการความสงบเรียบร้อยของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ประชาชนมีความเป็นอยู่เรียบง่าย ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานดำเนินชีวิตจังหวัดยะลา มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเป็นธรรมสามารถพึ่งพาตนเองได้ เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานได้ ภาครัฐมีสมรรถนะสูง การพัฒนาจังหวัดยึดหลักยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา มีรายได้และอาชีพที่มั่นคง

เกษตรมั่นคง หมายถึง สถาบันการเกษตรเข้มแข็ง เกษตรกรมีความเป็นมืออาชีพที่มีศักยภาพ ในการจัดการผลผลิตให้มีคุณภาพ มีเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร ผลผลิตหลักทางการเกษตรของจังหวัดมีคุณภาพ มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ของจังหวัดจากฐานของเกษตรกรสามารถสร้างมูลค่าให้กับจังหวัดและรายได้ให้กับเกษตรกร ผลผลิตการเกษตรพรีเมียมของจังหวัดมีมูลค่าและแข่งขันได้เป็นศูนย์กลางผลผลิตด้านไม้ผล ปศุสัตว์ที่มีคุณภาพ จังหวัดยะลาเป็นพื้นที่ที่มีความมั่นคงทางอาหาร เป็นเมืองอาหารปลอดภัย

ท่องเที่ยวยั่งยืน หมายถึง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดเติบโตอย่างต่อเนื่อง เน้นการสร้างคุณค่า และมูลค่าจากความหลากหลายทางชีวภาพและพหุวัฒนธรรม การเชื่อมโยงการพัฒนาการท่องเที่ยวจากฐานของชุมชน ด้วยนวัตกรรม ชุมชนมีความพร้อมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง การท่องเที่ยวของชุมชนสร้างงาน อาชีพ หนุนเสริมเศรษฐกิจของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดได้รับการบริหารจัดการให้มีมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวในระดับชั้นนำ เป็นการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีธรรมาภิบาล ในการจัดการการท่องเที่ยวชายแดนเติบโตอย่างต่อเนื่อง จังหวัดยะลาเป็นต้นแบบในระดับประเทศในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและพหุวัฒนธรรม จังหวัดประสบความสำเร็จในการยกระดับอำเภอเบตงให้เป็นเมืองท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาในแผนพัฒนาจังหวัดยะลา ๒ ประเด็นการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการการเกษตรและอุตสาหกรรม ต่อเนื่องจากภาคการเกษตรที่แข่งขันได้

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และศักยภาพของประชาชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๑๑ ยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาภาคเกษตรเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย จังหวัดยะลา มีเนื้อที่ทั้งหมด ๔,๕๒๑.๐๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒,๘๒๕,๖๗๔ ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๕-๗ องศาเหนือ กับเส้นแวงที่ ๑๐๐-๑๐๒ องศาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยเฉลี่ยระหว่าง ๑๐๐-๒๐๐ เมตร สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นภูเขาเนินเขาและหุบเขาตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้ พื้นที่ราบส่วนใหญ่อยู่ระหว่างตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรี ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถไฟ ๑,๐๕๕ กิโลเมตร ทางรถยนต์ ๑,๐๘๔ กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ พื้นที่ราบมีน้อยมีอาณาเขต ติดต่อกับจังหวัดสงขลา ปัตตานี นราธิวาส และประเทศมาเลเซียดังนี้

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดสงขลา และจังหวัดปัตตานี
ทิศใต้	ติดต่อกับรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดนราธิวาส และรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสงขลา และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

๓) สภาพพื้นที่

สภาพพื้นที่ของจังหวัดยะลา เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ บริเวณพื้นที่ตอนเหนือในเขตอำเภอยะหา อำเภอเมืองยะลา อำเภอรามันและอำเภอกรงปินัง พื้นที่ตอนกลางตั้งแต่อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต และอำเภอเบตง ตลอดจนจรดแนวพรมแดน ทางใต้มีสภาพพื้นที่เป็นที่สูงและภูเขา

สภาพพื้นที่โดยรวม จำแนกลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ย่อย ๔ บริเวณ ดังนี้

(๑) พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีความสูงน้อยกว่า ๒๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลและมีระดับความลาดชันต่ำ ประมาณ ๐-๑ % พื้นที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่แม่น้ำพัดพามาที่บึงจึงเป็นเขตที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงปานกลาง พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำของจังหวัดยะลา มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๔,๔๕๖ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘.๓๐ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดในเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามันและพื้นที่บางส่วนของอำเภอยะหา พื้นที่บางบริเวณจะเป็นที่ลุ่มต่ำมีน้ำขังตลอดปีเรียกว่าที่พรุ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอรามัน เช่น พรุโต๊ะพราน พรุบึงน้ำใส พรุโต๊ะแนแวน เป็นต้น

(๒) พื้นที่ราบลูกคลื่นลอนลาดเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบที่มีระดับความสูงไม่เกิน ๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล เช่นกัน เพียงแต่มีระดับความลาดชันระหว่าง ๒ - ๕ % ลักษณะของพื้นที่จึงเป็นที่ราบสูงต่ำสลับกันคล้ายลูกคลื่นหรือลูกฟูก พบในพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัด โดยเป็นพื้นที่บางส่วนของอำเภอยะหา อำเภอเมือง และอำเภอรามัน

(๓) พื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน สภาพพื้นที่คล้ายกับที่ราบลูกคลื่นลอนลาด แต่มีระดับสูงมากกว่า ทั้งนี้เพราะเป็นเขตต่อเนื่องจากที่สูงและภูเขา โดยมีระดับความลาดชันของพื้นที่ระหว่าง ๕ - ๒๐% พบการกระจายเป็นบริเวณกว้างในเขตพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดในเขตอำเภอยะหา อำเภอรามัน และพื้นที่บางส่วนของอำเภอกรงปินัง

(๔) พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดมีลักษณะเป็นที่สูงและภูเขาสลับซับซ้อนทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ ตั้งแต่ตอนกลางของจังหวัดในพื้นที่อำเภอกรงปินัง ตอนใต้ของอำเภอยะหาตลอดลงมาทางใต้ ครอบคลุมพื้นที่แทบทั้งหมดของอำเภอธารโตและอำเภอเบตง สภาพพื้นที่ที่มีความสูงตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร ถึงเกินกว่า ๑,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล และมีระดับความลาดชันของพื้นที่เกินกว่าร้อยละ ๒๐ ภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ เขาบือยอ เขาปิโละ และเขาสันกาลาคีรี ซึ่งเป็นภูเขาที่เป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสายหลักของจังหวัด ได้แก่ แม่น้ำปัตตานี แม่น้ำสายบุรี ตลอดจนลำธารและลำคลองสาขาต่างๆ

๔) ลักษณะดิน

จากการศึกษาลักษณะและสมบัติของดินในพื้นที่จังหวัดยะลา พบว่า สามารถแบ่งออกเป็น ๑๓ กลุ่มชุดดิน มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๗๐๙,๘๘๔ ไร่ หรือร้อยละ ๙๕.๙๐ ของเนื้อที่ทั้งหมดและเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๖ หน่วย ได้แก่ พื้นที่เหมืองแร่ (AML) ที่ลุ่มชื้นแฉะ (MARSH) ที่ดินดัดแปลง (ML) บ่อขุด (P) พื้นที่ชุมชน หมู่บ้าน (U) และพื้นที่น้ำ (W) มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑๕,๗๙๐ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมด สามารถจำแนกความเหมาะสมของดินในการปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้ดังนี้

(๑) ที่ดินเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว เป็นพื้นที่ลุ่ม สภาพพื้นที่ราบเรียบ (ร้อยละ ๐ - ๒) มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๕, ๖ และ ๑๗ มีเนื้อที่รวม ๑๒๗,๗๓๘ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๔๑ ของพื้นที่จังหวัด

(๒) ดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล กาแฟ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และหญ้าเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ (ร้อยละ ๐-๒) ดินมีการระบายน้ำดี หรือดีปานกลาง ได้แก่ ชุดกลุ่มดินที่ ๓๒ มีเนื้อที่ ๗๒,๘๔๒ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๕๘ ของพื้นที่จังหวัด และดินที่เป็นดินเหนียวมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการระบายน้ำดี และสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนชัน (ร้อยละ ๑๒-๒๐) ควรมีการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การทำแนวหญ้าแฝก หรือปลูกพืชขวางทางลาดเท เพื่อป้องกันการชะล้างของหน้าดิน

(๓) ดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล กาแฟ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และหญ้าเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดชัน (ร้อยละ ๐ - ๕) มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินมีการระบายน้ำดี ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓๔, ๓๙ และ ๖๐ มีเนื้อที่ ๑๙๔,๙๐๖ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๘๙ ของพื้นที่ของจังหวัด

(๔) ดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล กาแฟ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และหญ้าเลี้ยงสัตว์ เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นลูกคลื่นลอนชัน (ร้อยละ ๕-๒๐) เป็นดินลึกปานกลาง มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนปนทราย และจะพบชั้นลูกรังหรือหินพื้นภายใน ๑๐๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการระบายน้ำดี ได้แก่กลุ่มชุดดินที่ ๕๐ และ ๕๓ มีเนื้อที่ ๑๔๗,๔๖๔ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๒๓ ของพื้นที่จังหวัด

(๕) ดินที่ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล กาแฟ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และหญ้าเลี้ยงสัตว์ เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นลูกคลื่นลอนชัน (ร้อยละ ๕- ๒๐) เป็นดินตื้น มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนกรวดลูกรังหรือดินร่วนปนทราย และจะพบชั้นหินพื้นภายใน ๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการระบายน้ำได้ดี ได้แก่กลุ่มชุดดินที่ ๔๕ และ ๕๑ มีเนื้อที่ ๓๙,๕๔๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๓๙ ของพื้นที่จังหวัด

(๖) ดินไม่เหมาะสมทางการเกษตรควรอนุรักษ์ไว้เป็นป่าไม้หรือปลูกป่าเพิ่มเติมในบริเวณที่ถูกถากถาง มีหินพื้นโผล่ ดินที่มีความลาดชันสูง ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ มีเนื้อที่ ๒,๐๓๙,๕๙๕ ไร่ หรือร้อยละ ๗๒.๑๘ ของพื้นที่จังหวัด

(๗) หน่วยแผนที่ดินเบ็ดเตล็ด เป็นหน่วยของแผนที่ที่ได้แยกออกจากพื้นที่ดินที่มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์ ได้แก่ พื้นที่เหมืองแร่ (AML) ที่ลุ่มชื้นแฉะ (MARSH) ที่ดินดัดแปลง (ML) บ่อขุด (P) พื้นที่ชุมชน หมู่บ้าน (U) และพื้นที่น้ำ (W) มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑๕,๗๙๐ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๑๐ ของเนื้อที่ทั้งหมด

๑.๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล

จังหวัดยะลา ตั้งอยู่ในเขตมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีสภาพอากาศแบบร้อนชื้น มี ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม และฤดูฝนเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์

๒) ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒,๕๐๒.๔๙ มิลลิเมตรต่อปี โดยมีปริมาณน้ำฝนสูงสุด เมื่อปี ๒๕๖๐ จำนวน ๓,๗๑๐.๐ มิลลิเมตรต่อปี ปริมาณน้ำฝนต่ำสุด เมื่อปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑,๗๙๐.๐ มิลลิเมตรต่อปี ฝนตกเฉลี่ย ๑๔๘ วันต่อปี ช่วงระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน จะมีฝนตกชุกที่สุด

ตารางที่ ๑ ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๒ (ข้อมูล ๑๐ ปี)

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
๒๕๕๓	๒,๗๗๑.๒
๒๕๕๔	๓,๓๓๗.๒
๒๕๕๕	๒,๑๔๗.๔
๒๕๕๖	๒,๖๗๕.๗
๒๕๕๗	๒,๐๘๐.๘
๒๕๕๘	๑,๗๙๐.๐
๒๕๕๙	๑,๙๑๑.๙
๒๕๖๐	๓,๗๑๐.๐
๒๕๖๑	๒,๓๗๘.๖
๒๕๖๒	๒,๒๒๒.๑

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดยะลา

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๒.๑๘ องศาเซลเซียส และสูงสุดเฉลี่ย ๓๕.๗ องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ย ๔๗.๓๑% และสูงสุดเฉลี่ย ๙๗.๔๕%

ตารางที่ ๒ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๕๓-๒๕๖๒ (ข้อมูล ๑๐ ปี)

ปี พ.ศ.	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๓	๓๖.๑	๒๒.๗	๒๘.๕	๙๘.๙	๔๔.๔	๗๖.๘
๒๕๕๔	๓๔.๕	๒๒.๓	๒๗.๒	๙๙.๙	๕๓.๖	๘๑.๙
๒๕๕๕	๓๕.๑	๒๒.๙	๒๗.๓	๙๖.๗	๕๐.๑	๘๐.๘
๒๕๕๖	๓๕.๑	๒๒.๕	๒๗.๑	๙๖.๖	๕๔.๐	๘๑.๗
๒๕๕๗	๓๖.๑	๒๐.๔	๒๗.๑	๙๗.๙	๔๔.๐	๘๐.๓
๒๕๕๘	๓๖.๑	๒๑.๗	๒๗.๓	๙๖.๙	๔๑.๖	๘๐.๒
๒๕๕๙	๓๘.๓	๒๒.๙	๒๗.๘	๙๗.๑	๓๙.๕	๗๙.๔
๒๕๖๐	๓๔.๓	๒๒.๗	๒๗.๐	๙๗.๒	๕๒.๘	๘๒.๖
๒๕๖๑	๓๔.๗	๒๑.๗	๒๗.๒	๙๗.๒	๕๐.๘	๘๑.๕
๒๕๖๒	๓๖.๗	๒๒.๐	๒๗.๙	๙๖.๑	๔๒.๓	๗๙.๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดยะลา

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑) แม่น้ำ จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่ค่อนข้างขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรแม้จะมีการสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำขึ้นที่บ้านบางกลาง อำเภอบันนังสตาก็ตาม แต่ใช้เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้าเท่านั้น ไม่มีระบบชลประทานต่อเนื่อง จะมุ่งเน้นในเขตตอนล่างของแม่น้ำ คือ บริเวณจังหวัดปัตตานี แม่น้ำสำคัญในจังหวัดยะลา ได้แก่

(๑) แม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในเทือกเขาสันกาลาศีรี บริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไหลผ่านอำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และไหลผ่านอำเภอยะรัง อำเภอหนองจิก และออกสู่ทะเลอ่าวไทยที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีความยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร

(๒) แม่น้ำสายบุรี แหล่งต้นน้ำอยู่บนภูเขาสันกาลาศีรีในพื้นที่อำเภอสุคีริน ไหลผ่านอำเภอจะแนะ อำเภอศรีสาคร อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา ออกสู่ทะเลอ่าวไทยที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีความยาวประมาณ ๑๗๐ กิโลเมตร

(๓) คลองเทพา เป็นคลองขนาดใหญ่ ต้นน้ำเกิดจากเขาดีโตก เทือกเขาสันกาลาศีรี ในพื้นที่อำเภอกาบัง ไหลผ่านอำเภอบันนังสตา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผ่านอำเภอสะบ้าย้อย ไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทยที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

๒) คลองธรรมชาติ จังหวัดยะลา มีลำคลองธรรมชาติ จำนวน ๓๘๓ สาย

๓) หนอง บึง จังหวัดยะลา มีหนอง และบึง รวมกัน จำนวน ๑๑๓ แห่ง

๔) มีน้ำพุ น้ำซับ จังหวัดยะลา มีแหล่งน้ำพุ น้ำซับ จำนวน ๑๖ แห่ง

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ป่าสงวนแห่งชาติ

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติของจังหวัดยะลา

ลำดับที่	ชื่อป่า	ท้องที่อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)
๑	ป่าสงวนแห่งชาติป่ากาบัง	กาบัง	๑๖๘,๗๕๐
๒	ป่าสงวนแห่งชาติป่าต้นหยงกาลอ	ยะหา	๗,๑๘๗.๕๐
๓	ป่าสงวนแห่งชาติป่าเบตง	เบตง	๑๗๕,๐๐๐
๔	ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาใหญ่	เมือง ยะหา	๒๓,๗๕๐
๕	ป่าสงวนแห่งชาติป่าลาบู-ถ้ำทะลุ	ยะหา กาบัง บันนังสตา กรงปินัง	๒๐๘,๘๕๐
๖	ป่าสงวนแห่งชาติป่าสกายอควิวิง-ลาบู	ยะหา กาบัง	๘,๑๒๕
๗	ป่าสงวนแห่งชาติป่าลาก๊ะ	รามัน	๑๑,๐๓๙
๘	ป่าสงวนแห่งชาติป่าเทือกเขากาลอ	รามัน กรงปินัง	๔๑,๗๑๙
๙	ป่าสงวนแห่งชาติป่าจะก๊ะ	รามัน	๑๗,๔๕๑
๑๐	ป่าสงวนแห่งชาติป่ากาโสด	บันนังสตา	๖,๒๘๑.๒๕
๑๑	ป่าสงวนแห่งชาติป่าบูกิตตามะซูและป่าบูกิตกือแล	เบตง	๒๗๕
รวม			๖๖๘,๔๒๗.๗๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๒) อุทยานแห่งชาติ

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนอุทยานแห่งชาติ

ลำดับที่	ชื่อป่า	ท้องที่อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)
๑	อุทยานแห่งชาติปางนาง	เบตง บันนังस्ता และธารโต	๑๖๓,๑๒๕
๒	อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาตี	รามัน	๑๗,๔๕๑
๓	อุทยานแห่งชาติทรายขาว	โคกโพธิ์	๖,๘๗๕
รวม			๑๘๗,๔๕๑

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๓) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

จังหวัดยะลา มีพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๑ แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบลา-ฮาลา ท้องที่อำเภอเบตง พื้นที่ ๘๐,๓๐๐ ไร่

๔) ป่าเตรียมการสงวน

ตารางที่ ๕ แสดงพื้นที่ป่าเตรียมการสงวน

ลำดับที่	ชื่อป่า	ท้องที่อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)
๑	ป่าเตรียมการสงวนป่าฝั่งขวาแม่น้ำปัตตานี (แปลงที่ ๑)	บันนังस्ता และรามัน	๙,๑๐๖.๒๕
๒	ป่าเตรียมการสงวนป่าฝั่งขวาแม่น้ำปัตตานี (แปลงที่ ๒)	บันนังस्ता และธารโต	๗๔,๓๖๘.๗๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๕) ป่าที่นิคมคืนให้กรมป่าไม้

ป่าที่นิคมคืนให้กรมป่าไม้ ท้องที่อำเภอเบตง พื้นที่ ๒๕๔,๐๐๐ ไร่

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดยะลาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๘ อำเภอ ๕๘ ตำบล ๓๗๙ หมู่บ้าน ๑๑ เทศบาล ๕๒ อบต.

ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๖ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ ตร.กม.	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากศาลากลาง จังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
เมืองยะลา	๔๖๒.๒๔	๙.๕๗	๑๐๐ เมตร	๑๔	๘๐	๔	๑๑	-
กรงปินัง	๑๘๕	๓.๘๓	๑๐	๔	๒๓	-	๔	-
บันนังस्ता	๗๑๕	๑๔.๘	๔๐	๖	๕๐	๒	๕	-
ยะหา	๔๙๙.๙	๑๐.๔	๒๐	๗	๔๙	๑	๗	-
กาบัง	๔๕๑	๙.๓๔	๔๐	๒	๑๘	-	๒	-
รามัน	๕๑๖.๐๓	๑๐.๗	๒๐	๑๖	๙๐	๒	๑๕	-
ธารโต	๖๗๕	๑๔	๖๐	๔	๓๗	๑	๔	-
เบตง	๑,๓๒๘	๒๗.๕	๑๔๐	๕	๓๒	๑	๔	-
รวม	๔,๘๓๒.๑๗	๑๐๐	๓๓๐	๕๘	๓๗๙	๑๑	๕๒	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

จังหวัดยะลามีประชากร จำนวน ๑๖๓,๖๙๖ ครั้วเรือน ทั้งหมด ๕๓๒,๓๒๖ ราย เป็นเพศชาย ๒๖๔,๙๒๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗๖ เป็นเพศหญิง ๒๖๗,๓๙๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒๔

ตารางที่ ๗ จำนวนประชากรของจังหวัดยะลา

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวนครั้วเรือน
อำเภอเมือง	๘๒,๖๙๒	๘๗,๕๑๓	๑๗๐,๒๐๕	๕๙,๒๕๒
อำเภอรามัน	๔๗,๔๔๒	๔๘,๖๐๗	๙๖,๐๔๙	๒๓,๑๒๘
อำเภอบันนังสตา	๓๑,๖๔๔	๓๐,๔๓๑	๖๒,๐๗๕	๑๘,๐๓๖
อำเภอกรงปินัง	๑๔,๕๗๙	๑๔,๓๓๐	๒๘,๙๐๙	๖,๒๙๒
อำเภอยะหา	๓๑,๔๔๙	๓๑,๓๖๙	๖๒,๘๑๘	๑๔,๕๒๔
อำเภอกาบัง	๑๒,๖๓๔	๑๑,๙๓๐	๒๔,๕๖๔	๖,๘๓๙
อำเภอธารโต	๑๓,๑๑๔	๑๒,๐๒๐	๒๕,๑๓๔	๙,๒๗๕
อำเภอเบตง	๓๑,๓๗๔	๓๑,๑๙๘	๖๒,๕๗๒	๒๖,๓๕๐
รวม	๒๖๔,๙๒๘	๒๖๗,๓๙๘	๕๓๒,๓๒๖	๑๖๓,๖๙๖

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดยะลา

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี

จังหวัดยะลา มีสังคมแบ่งออกได้ตามภาษาและศาสนา เป็น ๓ รูปแบบ คือ

- ๑) สังคมชุมชนที่พูดภาษามลายูถิ่น และนับถือศาสนาอิสลาม
- ๒) สังคมชุมชนที่พูดภาษาไทยและนับถือศาสนาพุทธ
- ๓) สังคมชุมชนที่พูดภาษาจีนและนับถือศาสนาอื่น เช่น พุทธ และคริสต์

สังคมชุมชนที่พูดภาษามลายูถิ่นและนับถือศาสนาอิสลามนั้น มักตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่ม ไม่ปะปนกับชุมชนที่นับถือศาสนาอื่น อยู่เป็นหมู่บ้านๆ ประกอบอาชีพด้วยกันในชุมชนเดียวกัน ส่วนน้อยที่ปะปนกัน ถ้าจำเป็นก็อยู่ปะปนกันบ้าง การนับถือศาสนา ต่างคนต่างปฏิบัติศาสนกิจของตนไป ไม่เบียดเบียนกัน อยู่ด้วยกันโดยสันติ มีบ้างที่ไม่ลงรอยกันในเรื่องศาสนา แต่เป็นเรื่องเล็กน้อย ปัจจุบันผู้ที่พูดภาษามลายูถิ่น ก็สามารถพูดภาษาไทยได้เป็นส่วนใหญ่ เพราะการศึกษาสูงขึ้น กว้างออกไปตามความเจริญของท้องถิ่น และความจำเป็นที่ต้องประกอบอาชีพสัมพันธ์กัน สำหรับชาวพุทธที่พูดภาษาไทย ก็สามารถพูดภาษามลายูถิ่นได้ นับเป็นวิวัฒนาการด้านวัฒนธรรมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ รูปแบบของชุมชนมักเกิดขึ้นโดยถือศาสนสถานเป็นจุดศูนย์กลาง เช่น วัด มัสยิด หรือสุเหร่า เพราะต้องอาศัยคนที่รวมกันเข้าเป็นชุมชนที่สนับสนุนค้าจุนชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณี มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอื่นๆ เช่น การแต่งกาย การขึ้นบ้านใหม่ วันสงกรานต์ การบวชนาค วันออกพรรษา ประเพณีเดือนสิบ (วันสารทไทย) และประเพณีวันลอยกระทงชาวไทยที่นับถือศาสนาคริสต์ ก็จะมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับจังหวัดอื่นๆ สำหรับชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีความแตกต่างไปบ้าง

การแต่งกาย

ชาวยะลาปัจจุบัน แต่งกายตามลัทธิศาสนาที่ตนนับถือ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะแต่งกายแบบที่นิยมของชาวมุสลิมโดยทั่วไป ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธก็แต่งกายตามแบบของชาวไทยที่นิยมโดยทั่วไป ชาวพุทธไม่ได้นิยมเครื่องแต่งกายแบบชาวฮินดูหรือชาวอินเดียนเป็นแหล่งของศาสนาพุทธ ชาวพุทธในชนบทแต่งกายแบบไทยแท้ตามสบาย ถ้าอยู่ในเมืองแต่งกายแบบสากลหรือตามที่ทางราชการไทยบัญญัติ นิยมค่อนข้างไปทางยุโรป ในจังหวัดยะลาไม่มีผู้นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น คริสต์ ฮินดู น้อย

ชาวชนบทที่กล่าวว่าแต่งกายตามสบายนั้น เพราะภาคใต้มีอากาศแบ่งเป็น ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อน กับฤดูฝนเท่านั้น ไม่มีฤดูหนาว ชาวชนบทที่เรียกว่าชาวบ้านนั้น ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม เรื่องการสวมเสื้อมีความจำเป็นน้อย สิ้นเปลือง จึงไม่มีใครสวมเสื้อ เว้นแต่ผู้หญิง ผู้ชายจะนุ่งโจงกระเบนหรือกางเกงขาสั้น โปกหัวหรือคลุมหัว ทำไร่ ทำนา ทำสวนหรือหาปลา ถ้าเข้าเมืองหรือเข้าสังคม ก็แต่งกายเรียบร้อย ตามความนิยมของสังคมในท้องถิ่นนั้น สำหรับชาวมุสลิมผู้คงแก่เรียนในทางศาสนา มักนิยมแบบชาวอาหรับก็มีอยู่เป็นอันมาก จะเห็นอยู่ทั่วไปในยุคโลกาภิวัตน์นี้ การแต่งกายของคนรุ่นใหม่ มักวิวัฒนาการไปตามรูปแบบของชาวยุโรปมาก โดยเฉพาะบุคคลที่ประกอบอาชีพรับราชการ ธุรกิจ หรือรัฐวิสาหกิจต่างๆ

ประเพณี

ประเพณีของชาวไทยพุทธ

๑) ประเพณีชิงเปรต การชิงเปรตเป็นประเพณีเนื่องในเทศกาลเดือนสิบของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ โดยจัดในวัดทุกวัด ในวันแรม ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ โดยทำร้านจัดสำหรับอาหารคาวหวาน ไปวางเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้เปรตชน (ปู่ ย่า ตา ยาย และบรรพบุรุษ ที่ล่วงลับไปแล้ว) ร้านที่วางอาหาร เรียกว่า ร้านเปรต สร้างไว้กลางวัด ยกเสาสูง ๔ เสาบ้าง เสาเดี่ยวบ้างและนิยมจัดทำร้ายเปรต ๒ ร้าน โดยแบ่งออกเป็นร้านเสาสูง สำหรับคนหนุ่มที่มีกำลังวังชาในการปีนป่าย อีกร้านเป็นเสาเตี้ยสูงแค่อ่าว สำหรับให้เด็กและผู้หญิงได้แย่งชิงเพื่อความสนุกสนาน บนร้านเปรตจะมีสายสิญจน์วงล้อมไว้รอบและต่อยาวไปจนถึงที่พระสงฆ์นั่งทำพิธีกรรม เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว จะมีผู้ตระขึงให้สัญญาณ บรรดาผู้มาร่วมทำบุญ ก็จะเข้าไปรุมแย่งสิ่งของอาหารคาวหวานที่อยู่บนร้านเปรตอย่างสนุกสนาน ซึ่งเรียกกันว่า ชิงเปรต

๒) ประเพณีบังกุลบัว การบังกุลบัวคือการทำบุญระลึกถึงญาติที่ล่วงลับไปแล้ว และนำกระดูกมาบรรจุไว้ในบัว (ที่บรรจุอัฐิ) ประจำหมู่บ้าน ในแต่ละวัดหรือบัวประจำตระกูล มีขึ้นระหว่างเดือน ๕ แรม ๑ ค่ำ ของทุกปีเป็นต้นไป ถือเป็นงานชุมนุมญาติของแต่ละหมู่บ้านตำบล โดยเมื่อถึงวันบังกุลบัว ญาติพี่น้องลูกหลานที่ไปประกอบอาชีพหรือไปอยู่ต่างถิ่นจะพร้อมใจกันกลับบ้าน เพื่อทำบุญในวันนี้ และจะมีการทำความสะอาดตกแต่งบัว บางที่เรียกประเพณีนี้ว่า ทำบุญรดน้ำบัว

๓) ประเพณีลากพระ ลากพระหรือชักพระจะกระทำกันหลังจากวันมหาปวารณาหรือวันออกพรรษา ๑ วัน คือตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ พุทธศาสนิกชนจะพร้อมใจกันอาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่เหนือรถหรือล้อเลื่อน แล้วแห่แหนชักลากไปตามถนนไปรวมกัน ณ จุดที่นัดหมายอาจจะเป็นวัดใดวัดหนึ่งหรือสถานที่ที่ผู้จัดงานกำหนดไว้ รถหรือล้อเลื่อนนั้น ชาวบ้านมักเรียกว่า เรือพระ ปกติจะตกแต่งเป็นรูปเรือ โดยใช้คนลากเชือกเป็น ๒ สาย บนเรือพระจะมีคนตีโพน การตีโพนนั้นเพื่อปลุกใจให้ชาวบ้านกระตือรือร้นมาร่วมพิธีลากพระ และเรียกให้ชาวบ้านที่อยู่แนวถนนได้มาร่วมพิธีเท่าที่มีเวลา อาจจะเป็นเพียงช่วงระยะทาง ๑๐-๒๐ เมตร และร่วมทำบุญตามศรัทธา เมื่อเรือพระแต่ละลำเดินทางไปถึงจุดนัดหมาย ก็จะมีพิธีกรรมและกิจกรรม โดยชาวบ้านจะนำอาหารถวายพระสงฆ์ที่มาพร้อมกับเรือพระ หรือพระสงฆ์ที่ชาวบ้านนิมนต์มาเพื่อร่วมงานลากพระ เพื่อพระฉันเสร็จแล้ว ชาวบ้านก็จะร่วมรับประทานอาหาร และร่วมกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานและความสามัคคี กิจกรรมที่จัดในงานประเพณีลากพระ ได้แก่ การประกวดเรือพระ การแข่งขันตีโพนหรือกลองใหญ่ แข่งขันชั้ดตัม แข่งขันกีฬาพื้นบ้าน

ประเพณีของชาวมุสลิม

๑) มาแกบูลิละ “มาแกบูลิละ” เป็นภาษาท้องถิ่น แปลว่า “กินเหนียว” ประเพณีการกินเหนียวของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม จะใช้ในหลายโอกาส เช่น แต่งงาน และเข้าสู่หนัด คำว่า “กินเหนียว” มิใช่ว่าเจ้าของจะบริการอาหารเฉพาะข้าวเหนียวเท่านั้น แต่เป็นการเลี้ยงอาหารธรรมดาทั่วไปนั่นเอง

๒) การเข้าสู่หนัด เป็นหลักการของศาสนาอิสลาม อันเกี่ยวเนื่องกับเรื่องความสะอาด คือ การขลิบผิวหนังหุ้มส่วนปลายอวัยวะเพศชาย หรือเรียกตามภาษาท้องถิ่นว่า “มาชะยววี” ซึ่งจะกระทำแก่เด็กชายที่มีอายุระหว่าง ๒-๑๐ ปี ส่วนการจัดเลี้ยงอาหารในวันเข้าสู่หนัด ถือว่าเป็นประเพณีอย่างหนึ่ง

๓) วันฮารีรายอ มีอยู่ ๒ วันคือ

(๑) วันอิฎิ้ลฟิตรี หรือที่เรียกว่า “วันฮารีรายอ” เป็นวันรื่นเริงเนื่องจากการสิ้นสุดการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน เป็นการกลับเข้าสู่สภาพเดิมคือ สภาพที่ไม่ต้องอดอาหาร ไม่ต้องอดน้ำ ฯลฯ อีกต่อไป วันอิฎิ้ลฟิตรี ตรงกับวันที่หนึ่งของเดือนเซาวาล ซึ่งเป็นเดือนที่ ๑๐ ทางจันทรคติและทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๒) วันอิฎิ้ลอัชฮา หรือที่เรียกว่า “วันฮารีรายอหัจญ์” หมายถึง วันรื่นเริงเนื่องในวันเชือดสัตว์พลีเป็นทานบริจาคอาหารแก่คนยากจนและประชาชนทั่วไป ตรงกับวันที่ ๑๐ ของเดือนซุลฮิจญะ เป็นเวลาเดียวกับการประกอบพิธีหัจญ์ ณ นครเมกกะของมุสลิมทั่วโลก ดังนั้น ชาวไทยมุสลิมจึงนิยมเรียกวันทุรุษนี้ว่า วันอีดใหญ่หรือวันรายอหัจญ์ และทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๓) วันเมอลิด เมอลิด เป็นภาษาอาหรับ แปลว่า เกิด ที่เกิด หรือวันเกิด ซึ่งหมายถึงวันสมภพของนบีมุฮัมมัด ตรงกับวันที่ ๑๒ ของเดือนรอบีอุลอาวาล หรือเดือนที่ ๓ ตามปฏิทินอาหรับ วันเมอลิด นอกจากจะเป็นวันเฉลิมฉลองเนื่องในวันสมภพของนบีมุฮัมมัดแล้ว ยังเป็นการรำลึกถึงวันที่ท่านลี้ภัยจากนครเมกกะไปสู่นครมาดีนะห์ และเป็นวันมรณกรรมของท่านอีกด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ในวันเมอลิด ได้แก่ การอัญเชิญคัมภีร์ อัน-กุรอาน การแสดงปาฐกถาธรรม การแสดงนิทรรศการ การเลี้ยงอาหาร ฯลฯ

(๔) วันอาซุรอ อาซุรอ เป็นภาษาอาหรับ หมายถึง วันที่ ๑๐ ของเดือนมุฮัรรอน ซึ่งเป็นเดือนทางศักราชอิสลาม ในสมัยท่านนบีนุส ได้เกิดน้ำท่วมใหญ่ยังความเสียหายแก่ทรัพย์สินไร่นาของประชาชนทั่วไป ทำให้เกิดการขาดอาหารบริโภค จึงประกาศให้ผู้ที่มีสิ่งของที่เหลือพอจะรับประทานได้ ให้เอามากองรวมกัน เนื่องจากต่างคนต่างมีของคนละอย่างไม่เหมือนกัน ท่านนบีนุส ให้เอาของเหล่านั้นมากวนเข้าด้วยกัน สวากของท่านก็ได้รับประทานอาหารโดยทั่วกันและเหมือนกัน ในสมัยท่านนบีมุฮัมมัด (คือลา) ได้เกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันขณะที่กองทหารของท่านกลับจากการรบที่บาดัร ปรากฏว่าทหารมีอาหารไม่พอกิน ท่านนบีมุฮัมมัด (คือลา) จึงใช้วิธีการของท่านนบีนุส โดยให้ทุกคนเอาข้าวของที่รับประทานได้มากวนเข้าด้วยกัน แล้วแบ่งกันรับประทานในหมู่ทหาร

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมที่สะดวก มี ๒ ทาง คือ ทางรถไฟ และทางรถยนต์

๑) ทางรถไฟ จังหวัดยะลา มีขบวนรถด่วน รถเร็ว สปรีนเตอร์ จากสถานีรถไฟกรุงเทพ-สถานียะลา ทุกวันใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑๗ ชั่วโมง

๒) ทางรถยนต์ ตารางเดินรถภาคใต้จากสถานีขนส่งสายใต้ใหม่-จังหวัดยะลา ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๔ ไปจังหวัดชุมพร รวมระยะทางประมาณ ๔๖๐ กิโลเมตร ต่อด้วยเส้นทางหลวงหมายเลข ๔๑ หรือ ๔๒ ประมาณ ๕๐๐ กิโลเมตร ผ่านปากบาราเทพาถึงสามแยกดอนยาง เลี้ยวขวาอีกประมาณ ๔๐ กิโลเมตร เข้าสู่จังหวัดยะลา รถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ธรรมดา ออกเดินทางทุกวันจากสถานีขนส่งสายใต้ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑๗ ชั่วโมง

๑.๔.๒ การไฟฟ้า

จังหวัดยะลา มีโรงผลิตไฟฟ้า จำนวน ๔ แห่ง เป็นโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง และโรงไฟฟ้าชีวมวลของบริษัทเอกชน จำนวน ๒ แห่ง มีกำลังการผลิตติดตั้งรวม ๑๐๖.๑๗ เมกะวัตต์ ดังนี้

ตารางที่ ๘ แสดงโรงไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๓

โรงไฟฟ้า	สถานที่ตั้ง	กำลังผลิตติดตั้ง (เมกะวัตต์)
๑. โรงไฟฟ้าเขื่อนบางลาง (พลังงานน้ำ)	อำเภอบันนังสตา	๗๒.๐๐
๒. โรงไฟฟ้าเขื่อนบ้านสันติ (พลังงานน้ำ)	อำเภอบันนังสตา	๑.๒๗

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดยะลา

ตารางที่ ๙ แสดงโรงไฟฟ้าของผู้ประกอบการเอกชน จังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๓

โรงไฟฟ้า	สถานที่ตั้ง	กำลังผลิตติดตั้ง (เมกะวัตต์)	ปริมาณขายตามสัญญา (เมกะวัตต์)
โรงไฟฟ้าบริษัทกัลป์ ยะลากรีน จำกัด	อำเภอเมืองยะลา	๒๓.๐	๒๐.๒
โรงไฟฟ้าบริษัท ยะลากรีนเอนเนอร์ยี จำกัด (พลังงานชีวมวล)	อำเภอเมืองยะลา	๙.๙	๘.๗

สถานีไฟฟ้าแรงสูง

จังหวัดยะลา มีสถานีไฟฟ้าแรงสูง จำนวน ๓ แห่ง เป็นสถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง และเป็นสถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จำนวน ๑ แห่ง ดังนี้

สถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง

- สถานีไฟฟ้ายะลา (YL๑) ขนาด ๑๑๕ kV

- สถานีไฟฟ้ายะลา (YL๒) ขนาด ๒๓๐ kV

สถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จำนวน ๑ แห่ง

- สถานีไฟฟ้ายุพราชชั้นยี่ (YRA) ขนาด ๑๑๕-๓๓ kV

๑.๔.๓ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

จังหวัดยะลามีเขตแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซียในพื้นที่อำเภอเบตง จึงมีการตั้งด่านศุลกากร ณ จุดผ่านต่าบเบตง อำเภอเบตง โดยมีด่านตรวจจพืช กรมวิชาการเกษตร ตั้งอยู่ที่พื้นที่ดังกล่าวด้วย

๑.๔.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑) การโทรศัพท์

การให้บริการโทรศัพท์ของจังหวัด มี ๒ หน่วยงาน คือ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ บริษัทไทยเทเลโฟนแอนด์ เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (TT&T) โดยมีสถิติบริการโทรศัพท์ในปี ๒๕๖๒

ตารางที่ ๑๐ แสดงสถิติการบริการโทรศัพท์ ปี ๒๕๖๒

เครื่องมือ/อุปกรณ์	จำนวน(เครื่อง)
เครื่องโทรศัพท์	๗,๘๘๒
เครื่องโทรสาร	๓๖๘
คอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ	๗,๑๘๑
คอมพิวเตอร์แบบกระเป๋าหิ้ว	๙,๘๙๖
แท็บเล็ต	๘,๗๔๓

ที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๒) ระบบน้ำประปา

หน่วยงานที่ให้บริการทางด้านการประปาของจังหวัดยะลา มีทั้งหน่วยงานประปาส่วนภูมิภาคและการประปาเทศบาล แยกได้ดังนี้

(๑) การประปาส่วนภูมิภาค มีสำนักงานประปา จำนวน ๒ แห่ง ดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลของสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดยะลา

สาขา	จำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด (ราย)	กำลังผลิตที่ใช้งาน (ลบ.ม./วัน)	ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำผลิตจ่าย (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม.)
๑. เบตง	๑๐,๗๙๙	๑๗,๒๘๐	๒๖๕,๖๕๘	๒๕๓,๖๕๘	๒๐๕,๒๘๕
๒. ยะหา	๒,๙๗๔	๓,๔๕๖	๑๐๓,๗๕๙	๑๐๒,๒๖๙	๖๙,๗๓๓

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค สาขาเบตงและยะหา

(๒) การประปาเทศบาลนครยะลา

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลอัตราการผลิตและผู้ใช้น้ำประปา ในเขตเทศบาลนครยะลา

รายการ	๒๕๖๓
อัตราการผลิต (ลบ.ม.)	๘,๗๖๐,๐๐๐
ผู้ใช้น้ำประปา (ราย)	๑๙,๓๗๒

ที่มา : กองการประปา เทศบาลนครยะลา

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

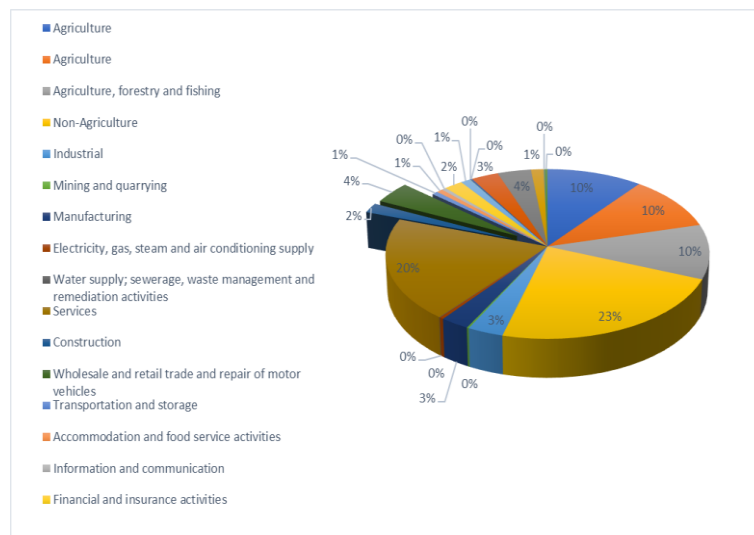
๑.๕.๑ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๑ มีมูลค่าเท่ากับ ๔๓,๐๐๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ๔๒,๖๘๔ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๐ เท่ากับ ๓๒๒ ล้านบาท โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) ค่าเฉลี่ยต่อหัวเท่ากับ ๙๑,๘๑๕ บาท

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดยะลา ในปี ๒๕๖๑ พิจารณาจากสัดส่วนมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี ขึ้นอยู่กับภาคการเกษตรเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๗ ของมูลค่าผลผลิตรวมทั้งจังหวัด รองลงมา ได้แก่ สาขาการขนส่ง ขยายปลีก และการซ่อมแซมยานยนต์ การศึกษา และการบริหารราชการฯ ตามลำดับ

ภาพที่ ๑ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๑

๑.๕.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ๑๖ สาขา

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดยะลา GPP ของจังหวัดยะลา

สาขา	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา GPP (ล้านบาท)				
	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑
ภาคเกษตร	๑๕,๙๒๔	๑๓,๐๐๕	๑๔,๔๕๖	๑๓,๓๘๐	๑๓,๔๐๖
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ การประมง	๑๕,๙๒๔	๑๓,๐๐๕	๑๔,๔๕๖	๑๓,๓๘๐	๑๓,๔๐๖
ภาคนอกเกษตร	๒๔,๑๓๑	๒๗,๗๒๐	๒๙,๔๘๕	๒๙,๓๐๔	๒๙,๖๐๐
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๑๓๓	๑๕๙	๑๗๖	๒๑๖	๒๔๗
อุตสาหกรรม	๓,๔๖๘	๓,๔๑๑	๓,๔๖๗	๓,๘๕๒	๓,๔๓๔
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	๕๕๗	๕๓๓	๕๓๖	๕๓๐	๔๘๔
การก่อสร้าง	๑,๘๖๒	๒,๓๒๓	๒,๔๕๖	๒,๓๒๙	๒,๔๑๗
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซม ยาน ยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน	๔,๕๕๗	๔,๕๐๔	๕,๑๘๕	๒,๓๒๙	๒,๔๑๗
โรงแรมและภัตตาคาร	๕๔๔	๖๔๐	๖๙๗	๗๔๘	๘๖๔
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	๗๕๐	๖๘๔	๖๙๕	๗๙๕	๘๔๖
ตัวกลางทางการเงิน	๒,๑๐๗	๒,๑๗๘	๒,๕๐๒	๒,๕๓๕	๒,๖๒๗
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและ บริการทางธุรกิจ	๑,๑๙๑	๑,๑๑๙	๑,๓๖๓	๑,๔๘๒	๑,๓๘๒
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศฯ	๑,๙๕๕	๔,๗๖๕	๔,๙๒๒	๓,๖๒๒	๓,๘๒๖
การศึกษา	๔,๖๓๓	๔,๘๑๖	๔,๙๒๒	๔,๘๖๑	๔,๖๙๕
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	๑,๔๑๙	๑,๕๒๘	๑,๖๒๘	๑,๖๕๔	๑,๗๙๕
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๔๐,๐๕๔	๔๐,๗๒๕	๔๓,๙๔๑	๔๒,๖๘๔	๔๓,๐๐๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ต่อคน (บาท)	๙๐,๖๓๖	๙๑,๗๓๘	๙๘,๕๖๒	๙๑,๗๗๘	๙๑,๘๑๕
ประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๔๔๒	๔๔๔	๔๔๖	๔๖๕	๔๖๘

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

สวนขวัญเมือง

เป็นสวนสาธารณะกลางเมืองยะลา ดัดแปลงมาจากสวนสาธารณะพรุบาโกย อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อหลักเมืองประมาณ ๓๐๐ เมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๒๐๗ ไร่ จัดให้เป็นสนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมือง โดยเฉพาะทะเลสาบ มีเนื้อที่ ๖๙ ไร่ เนื่องจากจังหวัดยะลาเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีพื้นที่ทั้งหมดเป็นป่าเขา ไม่มีชายแดนทะเลเลย ทางเทศบาลเมืองยะลาจึงได้จัดทำชายหาดจำลองขึ้น มีสนามแข่งขันนกเขาขาวเสียงซึ่งเป็นสนามมาตรฐานใหญ่ที่สุดในจังหวัดภาคใต้

น้ำตกบูเกะปิโล หรือน้ำตกตะวันตกมี

อยู่ระหว่างตำบลบูติกับตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ที่สันเขาภูนี้มีน้ำตกซึ่งตามประวัติเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของเจ้าผู้ครองนครเมืองรามัน ในสมัยที่เมืองชายแดนภาคใต้ยังแยกตัวเป็น ๗ หัวเมือง อยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินสายยะลา - รามัน ๑ กม.

ถ้ำคนโท

อยู่ห่างจากตัวเมืองยะลาประมาณ ๖ กิโลเมตร บนถนนสายยะลา - ยะหาด้านขวามือ หรือถึงก่อนถ้ำคูหาภิมุขเพียง ๑ กิโลเมตร มีรถประจำทางจากตัวเมืองผ่านทุกครึ่งชั่วโมง เมื่อลงจากรถแล้วเดินเข้าไปตามถนนเล็กๆ ประมาณ ๕๐ เมตร ผ่านป่าละเมาะไปยังทิวเขากำป๋นอันเป็นที่ตั้งของถ้ำสำเภาทอง และถ้ำคนโท เมื่อผ่านถ้ำสำเภาทองแล้วเดินเลียบเชิงเขาไปอีก ๑๕ นาที จึงถึงถ้ำคนโท ซึ่งเป็นถ้ำที่มีความสวยงามและใหญ่ที่สุดในภูเขากำป๋น เป็นภูเขาหินอ่อน ภายในถ้ำมีหินงอก สูงประมาณ ๑๒๐ เมตร มีลักษณะคล้ายผู้หญิงนั่งสมาธิใคร ๆ เรียกเธอว่า “**แม่นางมณโฑ**” ซึ่งเพี้ยนมาจากชื่อถ้ำนั่นเอง นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่ขุดพบพระพิมพ์เก่าแก่มากมาย โดยเฉพาะพระพิมพ์อวโลกิเตศวรแบบศรีวิชัย ซึ่งเป็นพระพิมพ์ที่มีลักษณะดีและเนื้อสวยที่สุดในบรรดาที่ขุดพบได้ทั้งหมด

ถ้ำศิลป์

ตั้งอยู่หมู่ ๒ ตำบลหน้าถ้ำในเขตอำเภอเมืองไม่ไกลจากถ้ำคูหาภิมุข การเดินทางทางใช้เส้นทางเดียวกับ วัดถ้ำคูหาภิมุข แต่ต้องเดินทางต่อไปอีก ๒ กิโลเมตร สภาพถนนลาดยางจนถึงเชิงเขา มีบันไดให้นักท่องเที่ยวเดินขึ้นไปยังปากถ้ำโดยสะดวก (ปากถ้ำสูงจากเชิงเขา ๒๘ เมตร) จุดเด่นของถ้ำศิลป์อยู่ที่ภายในถ้ำมีจิตรกรรมฝาผนัง ทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นภาพคนล่าสัตว์ เขียนด้วยสีดำและจิตรกรรมสมัยประวัติศาสตร์ เป็นภาพพระพุทธประวัติตอนธิดา พระยามารยั่วชวนพระพุทธเจ้า ภาพนี้มีขนาด ยาว ๘ เมตร สูง ๕ เมตร แต่สภาพของจิตรกรรมค่อนข้างลบเลือน จิตรกรรมนี้ได้รับการยกย่องว่ามีอายุเก่าแก่ที่สุดที่พบในประเทศไทย และเป็นงานศิลปกรรมสมัยศรีวิชัยชิ้นเดียวที่เป็นภาพจิตรกรรม การเข้าชมแจ้งความจำนงต่อครูใหญ่โรงเรียนบันนังสือว่าที่อยู่ใกล้ถ้ำ ซึ่งเป็นผู้เก็บรักษาอุทยานแจประตุถ้ำ

น้ำตกตะวันตก

เป็นน้ำตกที่สวยงามแตกต่างจากน้ำตกอื่นๆ เพราะเมื่อแสงแดดกระทบกับสายน้ำ จะทำให้สีของหินใต้แอ่งน้ำเป็นสีเหลืองสวยงาม น้ำตกนี้ตั้งอยู่หมู่ ๖ อำเภอรามัน ตั้งบนภูเขาบ้านป้อมมั่ง ห่างจากตัวเมืองยะลาประมาณ ๑๙ กิโลเมตร ใช้เส้นทางยะลา - โกตาบารู ถนนลาดยางตลอด ๑๕ กิโลเมตร เลี้ยวเข้า ตำบลโกตาบารูถึงตำบลท่าเรือ ประมาณ ๒ กิโลเมตร เลี้ยวเข้าถนนหมู่บ้านประมาณ ๒ กิโลเมตร จะถึงทางเข้าน้ำตก เข้าไปประมาณ ๕๐๐ เมตร

บึงน้ำใส

แหล่งกำเนิดปลามังกร อยู่ที่อำเภอรามัน ห่างจากตัวเมืองยะลาราว ๒๖ กิโลเมตร ผ่านอำเภอรามันไปทาง อำเภอเรือเสาะ ประมาณ ๘ กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายจากถนนใหญ่เข้าสู่บ้านบึงน้ำใสหมู่ที่ ๕ ตำบลตะโละทะเล อำเภอรามัน ปลาชนิดนี้มีมาก ในแถบอินโดจีน มาเลเซีย และประเทศไทยตอนล่าง เชื่อกันว่าใครเลี้ยงปลามังกรจะมีโชคลาภ ราคาซื้อขายจึงค่อนข้างสูง

ถ้ำกระแซง

เป็นถ้ำที่สวยงามตามธรรมชาติเพดานของถ้ำมีหินย้อยมากมาย ถ้ำที่อยู่ใกล้เคียงกับถ้ำกระแซงอีก ๓ ถ้ำ ได้แก่ ถ้ำลูกอม ถ้ำน้ำลอด และถ้ำพระ ถ้ำเหล่านี้อยู่ในเขตอำเภอบันนังสตา อยู่ห่างตัวจังหวัดยะลา ๕๐ กิโลเมตร ห่างจากที่ว่าการอำเภอบันนังสตา ๘ กิโลเมตร ใช้เส้นทางเดียวกับการไปเยือนบางกลาง ลักษณะเด่นของถ้ำกระแซง คือ มีลำธารไหลผ่านลอดถ้ำปากถ้ำเป็นโพรงขนาดใหญ่มองออกไปภายนอกเห็นป่าไม้ร่มรื่น และทิวทัศน์งดงามเหมาะสำหรับท่องเที่ยวพักผ่อน

น้ำตกกือลอง (สุขทาลัย)

อยู่ในนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ อำเภอบันนังสตา ขนเขาปกโย๊ะ เขานี้เป็นที่ตั้งสถานีถ่ายทอดสัญญาณห่างจากตัวเมืองประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ตามเส้นทางสายยะลา - เบตง แยกซ้ายเข้าทางลูกรังอีกประมาณ ๘ กิโลเมตร น้ำตกนี้ถูกค้นพบเมื่อปี ๒๕๐๗ ประกอบด้วยน้ำตก ๕ ชั้น สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงประทานนามน้ำตกแห่งนี้ว่า “**น้ำตกสุขทาลัย**” มีทิวทัศน์ที่สวยงามมากเหมาะสำหรับเล่นน้ำในแอ่งน้ำและพักผ่อนรับประทานอาหาร ณ ศาลาที่สร้างไว้

ถ้าทะเล

อยู่ในเขตตำบลถ้าทะเล อำเภอบ้านนั้งस्ता ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางตามเส้นทางหลวงสายยะลา-บ้านนั้งस्ता - เบตง และมีทางแยกสู่แหล่งท่องเที่ยวถ้าทะเลอยู่ขวามือ จุดเด่น คือ ถ้ำหินปูนซึ่งทะลุออกไปอีกด้านหนึ่งของภูเขาที่มีศาลประดิษฐานรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม อันเป็นที่เคารพสักการะของชาวไทย เชื่อสายจีนในจังหวัดยะลาและพื้นที่ใกล้เคียง โดยเฉพาะในช่วงเดือนยี่ทางจันทรคติของจีน ซึ่งจัดให้มีเทศกาลกินเจขึ้นที่บริเวณศาลแห่งนี้จะมีนักท่องเที่ยวและผู้นับถือศรัทธาเจ้าแม่กวนอิมเดินทางมาร่วมสักการะและกินเจมากกว่าในช่วงอื่นๆ ของปี

เขื่อนบางลาง

กั้นแม่น้ำปัตตานี ที่บริเวณบางบางลาง ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบ้านนั้งस्ता จังหวัดยะลา ห่างจากตัวอำเภอมือ ๕๘ กิโลเมตร ตัวเขื่อนเป็นเขื่อนหินถม แกนดินเหนียว มีความสูง ๘๕ เมตร สันเขื่อนยาว ๔๓๐ เมตร กว้าง ๑๐ เมตร อ่างเก็บน้ำมีความจุ ๒๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับน้ำเหนือเขื่อน ๒,๐๘๐ ตารางกิโลเมตร

ป่าฮาลา - บาลา

หรือสวนป่าพระนามาภิไธย (ส่วนที่ ๒) เป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์นานาชนิด มีพื้นที่ขนาดใหญ่อยู่ในแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส นอกจากนี้ยังเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำในเขื่อนบางลาง และนักท่องเที่ยวที่สนใจจะศึกษาการเดินทางป่าธรรมชาติ การนั่งเรือ ล่องแพ ตกปลา สามารถติดต่อได้ที่ กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔๕ ถนนสุขยางค์ อำเภอบางเบตง จังหวัดยะลา

วนอุทยานน้ำตกธารโต

อยู่ที่ตำบลแม่หวาด อำเภอธารโต เป็นวนอุทยานและป่าสงวน มีเนื้อที่ ๑,๐๐๐ ไร่ เป็นน้ำตกที่สวยงามลดหลั่นกันลงมาถึง ๙ ชั้น ห่างจากตัวเมืองออกไปตามถนนยะลา - เบตง ประมาณ กิโลเมตรที่ ๕๗-๕๘ มีทางลูกรังแยกเข้าไป ๒ กิโลเมตร ประกาศเป็นวนอุทยาน เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๓ น้ำตกละอองรุ่ง

เป็นน้ำตกที่ตั้งอยู่ระหว่างเขตติดต่อ อำเภอดุสิตและอำเภอบางเบตงห่างจากจังหวัดยะลา ประมาณ ๙๐ กิโลเมตร ใช้เส้นทางยะลา - เบตง ถนนลาดยางตลอด ก่อนถึงอำเภอบางเบตงประมาณ ๔๐ กิโลเมตร จะมีถนนดินแยกเข้าน้ำตก ประมาณ ๑๐๐ เมตร น้ำตกแห่งนี้มีความงดงามอันเกิดจากละอองน้ำตกกระทบแสงแดด มองเห็นเป็นสีรุ้งอยู่เบื้องล่างริมภูผาบริเวณร่มรื่นตลอดทั้งวัน

บ่อน้ำร้อน

เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างหนึ่งของเบตงที่มีน้ำพุเดือดขึ้นมาจากพื้นดินในหมู่บ้านระเราะปะไร ตำบลตาเนาะ - แมเราะ ห่างจากอำเภอบางเบตง ประมาณ ๔ กิโลเมตร แยกขวาเข้าไปอีก ๖ กิโลเมตร ตรงจุดบริเวณที่น้ำเดือดสามารถต้มไข่สุกภายใน ๗ นาที และเชื่อกันว่าน้ำแร่ที่นี่สามารถรักษาโรคผิวหนังได้

๑.๖.๒ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์/ศาสนสถาน

พระพุทธไสยาสน์วัดคูหาถ้ำกิมุข (วัดหน้าถ้ำ)

ตั้งอยู่ที่ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอมือ ไปตามเส้นทางยะลา - หาดใหญ่ ห่างจากตัวเมือง ๖ กิโลเมตร ตามเส้นทางไปสู่อำเภอยะหา ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่าวัดหน้าถ้ำ เพราะภายในวัดนี้มีถ้ำใหญ่แห่งหนึ่งมีพระพุทธไสยาสน์ของโบราณขนาดใหญ่ประดิษฐานอยู่ภายใน สันนิษฐานว่าสร้างมาแต่ปี พ.ศ. ๑๓๐๐ เป็นพระพุทธไสยาสน์สมัยศรีวิชัย มีขนาดความยาว ๘๑ ฟุต ๑ นิ้ว เชื่อกันว่าเดิมเป็นปางนารายณ์บรรทมสินธุ์ เพราะมีภาพนาคแผ่พังพานปกพระเศียร ต่อมาจึงได้ดัดแปลงเป็นพระพุทธไสยาสน์แบบหินยาน พระพุทธไสยาสน์วัดหน้าถ้ำแห่งนี้ชาวภาคใต้ถือว่าเป็นปูชนียสถานที่สำคัญ ๑ ใน ๓ ของดินแดนภาคใต้ คือ พระบรมธาตุเมืองนครฯ พระธาตุไชยาที่สุราษฎร์ธานี และพระพุทธไสยาสน์ วัดหน้าถ้ำ นอกจากนี้ภายในถ้ำยังมีหินงอกหินย้อยสวยงาม ในบริเวณใกล้ๆ กันมีถ้ำอีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า ถ้ำมิด ซึ่งภายในมีหินงอกหินย้อยเป็นรูปลักษณะต่างๆ เช่น ม่าน เคียวช้างเอราวัณฯลฯ เย็นสะอาดไหลจากโขดหินธรรมชาติ มีไฟฟ้าติดตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวที่จะชมถ้ำมิดแห่งนี้

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

เป็นที่ตั้งของหลักเมืองจังหวัดยะลา ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนชาวจังหวัดยะลา ตั้งอยู่ใจกลางวงเวียนหน้าศาลากลางจังหวัด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานยอดเสาหลักเมืองให้เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๕ ภายในศาลประดิษฐานเสาหลักเมือง ซึ่งสร้างด้วยแกนไม้ชัยพฤกษ์สูง ๕๐ เซนติเมตร วัดโดยรอบที่ฐาน ๔๓ นิ้ว ที่ปลาย ๓๖ นิ้ว พระเศียรยอดเป็นรูปพรมหจตุรพักตร์และเปลวไฟบริเวณโดยรอบเป็นสวนสาธารณะ รมรื่น สวยงาม เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไปจะมีการจัดงานสมโภชเจ้าพ่อหลักเมือง ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๓๑ พฤษภาคม ของทุกๆ ปี

พระมหาธาตุเจดีย์ พระพุทธธรรมประกาศ

ตั้งอยู่ที่วัดพุทธาธิวาส ถนนรัตนกิจ องค์เจดีย์ตั้งอยู่บนเนินเขา มีความกว้าง ๓๙ เมตร สูง ๓๙.๙ เมตร เป็นมหาธาตุเจดีย์ที่สวยงาม และใหญ่ที่สุดในภาคใต้ ภายในพระมหาธาตุเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ศิลปะการก่อสร้างเป็นสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัยประยุกต์

มัสยิดกลางจังหวัดยะลา

เป็นมัสยิดใหญ่ประจำจังหวัดยะลา ตั้งอยู่ด้านซ้ายของถนนสายยะลา-ปัตตานี ในเขตเทศบาลเมืองยะลา โดยผ่านบริเวณที่ทางรถไฟตัดข้ามถนนไปเพียง ๒๐๐ เมตร มัสยิดแห่งนี้เพิ่งสร้างเสร็จ เมื่อพ.ศ.๒๕๒๗ รูปทรงงดงาม เป็นสถาปัตยกรรมแบบตะวันออกที่สอดแทรกเส้นกรอบทรงสุเหร่าไว้ได้อย่างกลมกลืน ด้านหน้าเป็นบันไดกว้าง สูงประมาณ ๓๐ ชั้น ทอดสู่ลานชั้นบน หลังคาทรงสี่เหลี่ยม มีโดมใหญ่อยู่กลาง นักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าชมได้ด้วยความสะดวก

๑.๖.๓ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประเพณีและวัฒนธรรม

สวนสาธารณะสนามช้างเผือก

สนามโรงพิธีช้างเผือก ตั้งอยู่ใจกลางเมืองยะลา มีพื้นที่ ๘๐ ไร่ เคยใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีน้อมเกล้าฯ ถวายช้างเผือก “พระเศวตสุรคชาธาร” แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๑ ปัจจุบันได้รับการตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ใบ และไม้ประดับไว้อย่างสวยงาม มีสระน้ำ มีศาลากลางน้ำ รูปปั้นจำลองของสัตว์ต่างๆ หลายชนิด ประชาชนนิยมไปพักผ่อนในยามว่างเป็นจำนวนมาก และในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน เทศบาลจัดให้มีการแสดงดนตรีเพื่อให้ประชาชน ไปพักผ่อนหย่อนใจในสวนสาธารณะได้รับความเพลิดเพลินอีกด้วย

อำเภอเบตง

เบตงเมืองในหมอก เมื่อดูแผนที่ประเทศไทยแล้ววัดระยะทางจากจุดเริ่มต้นกรุงเทพมหานครลงไปทางใต้สุดเป็นระยะทางไกลสุดผืนแผ่นดินไทยตรงจุดที่เป็นแหลมยื่นเข้าไปในประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย อาณาบริเวณนั้นคือ “เบตง” เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดยะลา ภูมิประเทศในเขตเทศบาลเมืองเบตงมีภูเขาปกคลุมอยู่ทั่วไป บางคนเรียกอำเภอเบตงว่า “เมืองในหมอก” ช่วงเช้าจะมีหมอกปกคลุมไปทั่วทั้งอำเภอเบตงเป็นเมืองชายแดนที่น่าเที่ยวเมืองหนึ่ง เพราะมีคนเกือบทุกชาติทุกภาษาพักอยู่ในเบตงโดยเฉพาะในเขตเทศบาล มีคนจีนมาอาศัยอยู่หลายพวก เช่น คนกวางไส กวางตุง ฮกเกี้ยน แต่จิ๋ว ฯลฯ ส่วนคนไทยมีทั้งไทยเหนือ ไทยใต้ ไทยกลางทุกภาค นอกจากนี้ก็มีไทยอิสลาม ตลอดจนชาวญี่ปุ่น เกาหลี และฝรั่งชาติต่างๆ เข้ามาทำค้าขายผู้ที่มีความสนใจด้านภาษา แล้วจะเรียนรู้ได้หลายภาษาทีเดียว โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ชาวเบตง มีโอกาสใช้มาก เพราะเป็นเมืองชายแดน มีแขกชาวต่างประเทศเข้าออกเป็นประจำและชาวเบตงก็มีโอกาสออกต่างประเทศด้านมาเลเซีย สิงคโปร์ ชาวเบตงเป็นคนขยันในการประกอบอาชีพมีความเป็นอยู่ดี มีความสามัคคี รักความสงบ

อุโมงค์เบตง

ตั้งอยู่หมู่ ๒ บ้านปิยะมิตร ๑ ตำบลตะเนาะแมเราะ เข้าทางเดียวกับบ่อน้ำร้อนเบตงอยู่ถัดจากน้ำตกอินทสรไปอีก ๓ กิโลเมตร เป็นอุโมงค์ดินซึ่งอดีตขบวนการโจรคอมมิวนิสต์มลายา (จคม.) สร้างขึ้นบนเนินเขาในป่าทึบสำหรับเป็นฐานปฏิบัติการต่อสู้ทางการเมือง ปัจจุบันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง

ตู้ไปรษณีย์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

ตั้งอยู่ที่อำเภอเบตงในเขตเทศบาลมุกถนนสุขยางค์ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยคุณสงวน จีระจินดา อดีตนายไปรษณีย์โทรเลข อำเภอเบตง เพื่อให้เป็นสัญลักษณ์ของอำเภอเบตงในเรื่องการติดต่อสื่อสาร ลักษณะของตู้เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นรูปกลมทรงกระบอก แยกได้เป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนฐานและส่วนตัวตู้ ส่วนสูงของตู้ คือ ๒๙๐ เซนติเมตร นับจากฐานขึ้นไปรวมความสูงของตู้ด้วย วัดได้ ๓๒๐ เซนติเมตร ปัจจุบันตู้ไปรษณีย์ใบนี้ยังใช้งานอยู่

ไก่เบตง - ปลาเบตง

ไก่เบตง ชาวบ้านเรียกว่า “ไก่กวางไส” เป็นไก่พันธุ์เนื้อ มีรสอร่อยมาก มีผู้นำไก่พันธุ์เบตงไปเลี้ยงที่ท้องถิ่นอื่น แต่มีอาจที่จะนำไปเลี้ยงได้ เพราะอากาศไม่เหมือนที่เบตง ไก่พันธุ์ดังกล่าวจะไม่เติบโตและอาหารที่ขึ้นชื่อลิ้อซาของเบตงอีกอย่างหนึ่ง คือ ปลาเบตง ซึ่งภาษาจีนเรียกว่า “เฉาฮื้อ” เนื้อปลามีรสมัน เนื้อละเอียดชวนรับประทานยิ่งนัก

นกกางแอนเบตง

เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของเมืองเบตง คือ เมื่อถึงฤดูใบไม้ร่วงคือระยะที่ต้นยางพาราผลัดใบ (ประมาณเดือนกันยายน - มีนาคม) ในยามเย็นก่อนที่พระอาทิตย์จะกลับไปเมืองเบตงจะดำทะมึนไปหมด นกกางแอนเหล่านี้จะบินมาจากป่าดงอย่างมืดฟ้ามัวดิน นกกางแอนนับหมื่นนับแสนจะเกาะนอนอยู่บนสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ เบียดตัวกันแน่นขนัด ซึ่งถ้าหากไปเบตงตอนกลางวันท่านจะไม่ได้เห็นนกกางแอนหลงเหลืออยู่เลย

สวนสาธารณะเทศบาลตำบลเบตง

สวนสาธารณะแห่งนี้มีพื้นที่ประมาณ ๑๒๐ ไร่ ตั้งอยู่บนเนินเขากลางเมืองเบตงเป็นจุดชมทัศนียภาพมุมกว้างของเมืองเบตง ภายในสวนร่มรื่นไปด้วยไม้ยืนต้นไม้ดอกนานาพันธุ์ นอกจากนั้นแล้วยังมีสิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ สวนนก สวนสัตว์ สถานที่แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ สวนสุขภาพ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเบตง

หมู่บ้านชาวกู

อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านแห อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ห่างจากตัวจังหวัดยะลา ไปทางเบตงประมาณ ๘๐ กิโลเมตร และห่างจากถนนใหญ่ลึกเข้าไปกลางขุนเขาประมาณ ๔ กิโลเมตร เป็นที่อยู่อาศัยของชนพื้นเมืองที่เรานิยมเรียกว่า “เงาะ” หรือ “เงาะชาวกู” บ้านเรือนของชาวกูสร้างด้วยไม้ไผ่มุงหลังคาจาก มีประมาณ ๒๐-๓๐ หลังคาเรือน มีอาชีพในการทำไร่และหาของป่า ปัจจุบันได้มีการพัฒนาหมู่บ้านแห่งนี้ โดย กรมประชาสงเคราะห์รวบรวมให้อยู่ในบริเวณเดียวกันได้ จำนวน ๒๑ ครอบครัว ๕๒ คน ได้จัดสร้างบ้านให้อยู่อาศัยที่ดีขึ้น ปลุกยงพาราพันธุ์ดีให้จำนวน ๓๐๐ ไร่ และได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ขอใช้คำว่า “ศรีธารโต” ให้ทุกคนใช้เป็นนามสกุล เด็กๆ สามารถเรียนรู้ และมีการศึกษาที่ก้าวหน้ามากขึ้น มีครูจากจังหวัดและเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนเข้าไปให้ความรู้ ทำให้ชาวกูมีความเจริญขึ้นมา

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ คริวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

จังหวัดยะลา มีจำนวนคริวเรือนทั้งหมด ๑๒๖,๖๙๗ คริวเรือน โดยเป็นคริวเรือนเกษตรกร ๗๔,๑๓๕ คริวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๑ ของคริวเรือนทั้งจังหวัด และมีจำนวนประชากรทั้งหมด ๔๔๙,๑๑๔ ราย เป็นประชากรในภาคเกษตร จำนวน ๒๔๗,๐๙๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๒ ของประชากรทั้งจังหวัด

ตารางที่ ๑๔ จำนวนคริวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๒

ที่	อำเภอ	จำนวนคริวเรือน		คิดเป็นร้อยละ	จำนวนประชากรทั้งหมด (คน)	จำนวนประชากรในภาคเกษตร (คน)	คิดเป็นร้อยละ
		คริวเรือนทั้งหมด	คริวเรือนเกษตรกร				
		๑	เมืองยะลา		๓๑,๙๘๕	๑๑,๒๖๖	
๒	เบตง	๒๖,๔๙๗	๑๐,๐๑๐	๓๗.๗๘	๖๒,๑๒๗	๒๓,๓๙๕	๓๗.๖๖
๓	บันนังสตา	๑๕,๙๓๒	๑๓,๓๔๒	๘๓.๗๔	๕๖,๐๘๗	๔๑,๔๒๒	๗๓.๘๕
๔	ธารโต	๕,๑๗๙	๔,๘๘๗	๙๔.๓๖	๒๑,๘๔๙	๑๘,๓๖๖	๘๔.๐๖
๕	ยะหา	๑๑,๖๔๑	๘,๗๑๙	๗๔.๙๐	๕๕,๑๕๖	๓๖,๙๘๐	๖๗.๐๕
๖	รามัน	๒๒,๑๑๗	๑๕,๘๒๖	๗๑.๕๕	๙๑,๖๙๓	๕๗,๕๑๗	๖๒.๗๓
๗	กาบัง	๖,๙๒๘	๔,๓๓๘	๖๒.๖๒	๒๔,๙๓๓	๑๒,๒๔๓	๔๙.๑๐
๘	กรงปินัง	๖,๔๑๘	๕,๗๔๗	๘๙.๕๕	๒๙,๓๗๖	๒๐,๓๗๔	๖๙.๓๖
รวม		๑๒๖,๖๙๗	๗๔,๑๓๕		๔๔๙,๑๑๔	๒๔๗,๐๙๖	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา/สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๑๕ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๒

ที่	อำเภอ	เนื้อที่ถือครองการเกษตรทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่ทำการเกษตรจริง (ไร่)						รวมเนื้อที่ทำการปลูกพืช	เนื้อที่ทำการเกษตรอื่น ๆ
			เนื้อที่ทำการปลูกพืช							
			ข้าว	ยางพารา	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	พืชไร่		
๑	เมืองยะลา	๑๑๖,๕๐๖	๑๖,๙๘๗	๕๔,๓๖๖	๖,๖๒๕	๕,๒๐๕	๒,๒๙๖	๔๗๖	๘๕,๙๕๕	๕,๒๗๖
๒	เบตง	๔๓๕,๙๑๙	๐	๓๕๗,๔๔๗	๒๘,๒๐๗	๑,๐๙๙	๖๙๔	๒๘	๓๘๗,๔๗๕	๐
๓	บันนังสตา	๒๕๕,๓๖๗	๐	๑๘๔,๑๓๗	๓๑,๙๙๐	๙๙๓	๑๕๘	๐	๒๑๗,๒๗๘	๔,๒๘๔
๔	ธารโต	๒๙๐,๖๘๒	๐	๑๐๐,๓๗๓	๓๖,๕๗๒	๑๙,๑๐๓	๐	๐	๑๕๖,๐๔๘	๑๒๘,๔๘๐
๕	ยะหา	๒๔๐,๓๑๒	๒๙๕	๑๗๖,๓๗๓	๘,๖๕๓	๒,๔๔๙	๘๐	๑๐๗	๑๘๗,๙๕๗	๙๖๓
๖	รามัน	๒๒๗,๐๗๘	๓๓,๔๒๓	๑๖๓,๐๓๘	๘,๗๔๑	๗,๓๗๘	๑,๐๒๐	๑๙๖	๒๑๓,๗๙๖	๑,๙๐๙
๗	กาบัง	๑๓๘,๙๙๔	๐	๑๒๑,๙๔๓	๔,๐๖๖	๑,๕๕๐	๑๒๗	๐	๑๒๗,๖๘๖	๕๗๒
๘	กรงปินัง	๑๑๒,๒๔๘	๙๖	๗๘,๔๒๕	๗,๑๔๑	๗๗๗	๘๘๑	๗๒	๘๗,๓๙๒	๔๑๗
รวม		๑,๘๑๗,๑๐๖	๕๐,๘๐๑	๑,๒๓๖,๑๐๒	๑๓๑,๙๙๕	๓๘,๕๕๔	๕,๒๕๖	๘๗๙	๑,๔๖๓,๕๘๖	๑๔๑,๙๐๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน (ที่มา : ขป./ทส.)

แหล่งน้ำชลประทานที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่จังหวัดยะลา ประกอบด้วย โครงการหมู่บ้าน ป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซีย โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการขนาดใหญ่ โครงการขนาดเล็ก โครงการศูนย์บริการเกษตรเคลื่อนที่ และโครงการขุดหนองน้ำและคลองธรรมชาติ รวมทั้งสิ้น ๒๕ โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ ๘.๑๘ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ๒๗๕,๐๒๔ ไร่หรือร้อยละ ๗๖.๐๙ ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของจังหวัด ๑,๖๓๘,๐๐๘ ไร่

แหล่งน้ำและการชลประทานในจังหวัดยะลา เป็นโครงการขนาดเล็ก เพื่อการอุปโภคและบริโภค กระจายอยู่ทุกอำเภอ จำแนกเป็น ๖ ประเภท ดังนี้

๑) โครงการชลประทานขนาดเล็ก	๙๖ แห่ง
๒) โครงการพระราชดำริ	๔๕ แห่ง
๓) โครงการป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซีย	๓๙ แห่ง
๔) โครงการขุดลอกหนองน้ำ	๔๗ แห่ง
๕) โครงการศูนย์บริการเกษตรเคลื่อนที่	๒๒ แห่ง
๖) โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	๖ แห่ง

๒.๓.๒ แหล่งน้ำอื่น ๆ

๑) ลักษณะลุ่มน้ำ

จังหวัดยะลา มีแม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในท้องที่อำเภอเบตง ไหลผ่าน อำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา อำเภอยะรัง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี และไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร บริเวณที่แม่น้ำปัตตานีไหลผ่านเขตอำเภอเบตง อำเภอธารโต และอำเภอบันนังสตาเป็นพื้นที่สูง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จึงได้ก่อสร้างเขื่อนบางลางขึ้นที่ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำอีกแห่งหนึ่งของภาคใต้ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๓ เครื่อง มีกำลังผลิตรวม ๒๔,๐๐๐ กิโลวัตต์

๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะภูเขา เนินเขา และหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรี ไหลผ่าน อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล โดยเฉลี่ยระหว่าง ๑๐๐ - ๒๐๐ เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบและสวนยางพารา มีเทือกเขาที่สำคัญอยู่ ๒ เทือกเขา คือ เทือกเขาสันกาลาคีรี เริ่มจากอำเภอเบตงเป็นแนวยาวกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียและเทือกเขาปิไล ซึ่งเป็นเทือกเขาอยู่ภายในจังหวัดในเขตตำบลบุตี บันนังสาเรง ของอำเภอเมืองยะลา กิ่งอำเภอกรงปินัง และอำเภอรามัน

แม่น้ำอีกสายหนึ่งที่ไหลผ่านจังหวัดยะลา คือ แม่น้ำสายบุรี ต้นกำเนิดจากภูเขา สันกาลาคีรี ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ไหลผ่านอำเภอแว้ง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา แล้วไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร

๓) น้ำเพื่อการเกษตร

แหล่งน้ำที่ประชาชนชาวจังหวัดยะลาใช้เพื่อการเกษตร ประกอบด้วย บ่อบาดาลส่วนตัว ๑,๓๕๖ บ่อ บ่อบาดาลสาธารณะ ๗๒๐ บ่อ และบ่อที่มีเครื่องสูบน้ำ ๖๓ แห่ง สระ ๑๖๔ แห่ง ฝายส่วนตัว ๔๕ แห่ง และคลองชลประทานส่งน้ำ ๕ แห่ง

๔) แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดยะลา มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรี ห้วยลำธารคลอง ๓๘๓ สาย มีหนองบึง ๑๑๓ แห่ง มีน้ำพุ น้ำซับ ๑๖ แห่ง

๕) แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่จังหวัดยะลา ประกอบด้วย แหล่งน้ำตามโครงการขนาดใหญ่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย - มาเลเซีย และโครงการขนาดเล็ก โครงการศูนย์บริการเกษตรกรรมเคลื่อนที่ โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ รวมทั้งสิ้น ๒๑๑ โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ ๘.๑๙ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ๑๓๖,๒๔๙ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๓๒ ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของจังหวัด ๑,๖๓๘,๐๐๘ ไร่

๖) สถานการณ์ลุ่มน้ำ

ปริมาณน้ำทั้งปีสูงสุด ประมาณ ๒,๓๖๖ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นปริมาณน้ำท่าที่ไหลในช่วงฤดูฝน ร้อยละ ๗๓.๕ การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำจนถึงปัจจุบัน มีความจุรวมทั้งสิ้น ๑,๔๐๔.๔๓ ล้านลูกบาศก์เมตรหรือประมาณ ร้อยละ ๕๓ ของปริมาณน้ำท่ารายปี ความจุทั้งหมดเป็นโครงการอ่างเก็บน้ำเขื่อนบางลาง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนบน การพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนล่าง โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ ซึ่งถือว่ามีความยากในการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเก็บกักน้ำ ไว้ใช้ในฤดูแล้งได้น้อยมาก ลุ่มน้ำปัตตานี มีพื้นที่ชลประทาน ๒๕๒.๑๓๐ ไร่ พื้นที่การเกษตร ที่เหลือ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานจึงอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก อย่างไรก็ตามพื้นที่นอกเขตชลประทาน ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราษฎรขยายพื้นที่เพาะปลูกในบริเวณที่ดอนและพื้นที่ลาดเชิงเขา ซึ่งเป็นปัญหาในการจัดหาน้ำ

๗) การพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบัน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่อยู่ในแผนของกรมชลประทาน มีจำนวนทั้งหมด ๕๕ โครงการ แบ่งเป็น โครงการขนาดใหญ่ ๑ แห่ง โครงการขนาดกลาง ๘ แห่ง ขนาดเล็ก ๔๖ แห่ง ซึ่งสามารถแบ่งตามกรอบการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทานได้ดังนี้ โครงการประเภทอ่างน้ำมี ๗ แห่ง โครงการพัฒนาฝาย มี ๒๐ แห่ง ปตร./เขื่อนระบายน้ำ ๑ แห่ง พัฒนาระบบส่งน้ำ ๒๐ แห่ง โครงการเหลียวหลัง ๑ แห่ง และโครงการอื่นๆ ๔ แห่ง ได้พื้นที่ชลประทานทั้งสิ้น ประมาณ ๓๑,๓๕๘ ไร่ และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ จึงได้จำแนกแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำออกเป็น ๓ ระยะ คือ แผนระยะสั้น แผนระยะกลางและแผนระยะยาว ดังนี้

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๒

ตารางที่ ๑๖ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๒

ชนิดพืช	จำนวน ครัวเรือนที่ปลูก (ครัวเรือน)	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่ เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)
ยางพารา	๕๒,๑๗๖	๑,๒๓๖,๑๐๒	๑,๐๖๑,๑๘๔	๒๕๖,๐๘๖	๒๔๒	๔๑
ทุเรียน	๓๔,๒๓๓	๖๘,๘๕๘	๕๑,๔๙๘	๓๗,๕๐๐	๖๘๑	๕๗
ลองกอง	๑๖,๕๘๒	๒๓,๔๕๘	๒๒,๘๖๖	๑๐,๗๙๓	๔๗๒	๒๒
ข้าว	๕,๖๓๐	๒๒,๙๗๗	๒๒,๗๙๙	๗,๗๘๓	๓๓๙	๑๖
มังคุด	๖,๘๑๓	๗,๗๘๐	๖,๙๓๒	๔,๑๑๘	๕๙๔	๒๑

ชนิดพืช	จำนวน ครัวเรือนที่ปลูก (ครัวเรือน)	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่ เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)
ปาล์มน้ำมัน	๑,๑๖๐	๘,๑๖๒	๔,๘๗๙	๗,๓๑๒	๑,๓๙๓	๓.๓
มะพร้าว	๖,๙๑๑	๖,๒๖๗	๕,๗๕๔	๕,๐๐๔	๘๙๑	๔๑
เงาะ	๕,๖๑๙	๒,๖๒๔	๒,๕๑๑	๑,๓๘๙	๕๕๓	๑๕
กล้วยหิน	๕,๐๒๘	๕,๙๐๓	๔,๙๐๕	๕,๖๓๗	๑,๐๖๓	๑๕.๑๘
ส้มโชกุน	๔๙	๕๙๔	๔๙๙	๕๙๑.๖๐	๑,๑๐๐	๖๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๔.๒ ด้านการปลูกสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๒

ตาราง ๑๗ ด้านการปลูกสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๒

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		
ไก่พื้นเมือง	๓๗,๗๖๐	๘๖๗,๗๒๒	๗๑๐,๔๘๓	ตัว	๘๐	๕๖,๘๓๘,๖๔๐
เป็ด	๑๙,๖๑๖	๓๓๖,๙๘๖	๑๒๘,๖๐๐	ตัว	๘๐	๑๐,๒๘๘,๐๐๐
ไก่ไข่	๕	๒๕,๕๓๙	๒๕,๕๓๙	ตัว	๖๐	๑,๕๓๒,๓๔๐
โคเนื้อ	๑๗,๑๖๖	๖๒,๓๓๖	๓๒,๐๘๐	ตัว	๒๒๐	๗,๐๕๗,๖๐๐
แพะ	๑๓,๖๔๓	๗๗,๔๔๕	๕๐,๑๒๘	ตัว	๑๙๐	๙,๕๒๔,๓๒๐
ไก่เนื้อ	๙๘๕	๔๒,๕๙๓	๔๒,๕๙๓	ตัว	๖๐	๒,๕๕๕,๕๘๐
สุกร	๓๓	๙,๑๑๗	๕,๒๓๘	ตัว	๑๒๐	๖๒๘,๕๖๐
แกะ	๗๐๕	๔๔๖๐	๑,๙๗๖	ตัว	๑๘๐	๓๕๕,๖๘๐
กระบือ	๓๖๑	๑,๗๐๗	๔๘๗	ตัว	๒๒๐	๑๐๗,๑๔๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๒

ตารางที่ ๑๘ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๒

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง		ผลผลิต (กิโลกรัม)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
		จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนบ่อ (บ่อ)			
ปลากดเหลือง	๑๑	๑.๓๕	๒๖	๗,๕๗๐	๑๘๐	๑,๓๖๒,๖๐๐
ปลานิลดำ	๕๓๔	๑๗๙.๕๙	๘๐๙	๑๔๘,๔๘๐	๘๐	๑๑,๘๗๘,๔๐๐
ปลาหมอไทย	๑๙	๔.๓๔๑๐	๒๙	๒,๓๐๑	๙๐	๒๐๗,๐๙๐
ปลาดุก	๑,๔๙๓	๑๕๙.๖๔	๑,๘๕๑	๓๑๕,๗๕๗	๔๕	๑๔,๒๐๙,๐๖๕
ปลานิลแดง	๖๗	๑๑.๒๖	๑๒๘	๒๖,๐๒๐	๗๐	๑,๘๒๑,๔๐๐

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง		ผลผลิต (กิโลกรัม)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
		จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนบ่อ (บ่อ)			
ปลาจระเม็ดน้ำจืด	๒๔	๕.๗๑	๒๗	๒,๓๑๐	๗๕	๑๗๓,๒๕๐
ปลาจีน	๖๘	๑๖.๖๘	๘๙	๒๐,๒๕๘	๑๐๐	๒,๐๒๕,๘๐๐
ปลาสรวย	๒๖	๓.๗๑	๓๕	๔,๑๕๐	๖๐	๒๔๙,๐๐๐
ปลาขี้สกเทศ	๖	๗.๖๑	๖	๒๐๐	๖๐	๑๒,๐๐๐
ปลาตะเพียนขาว	๗๙	๒๒.๖๘	๑๑๙	๑๐,๕๕๐	๗๐	๗๓๘,๕๐๐
ปลาแรด	๑๖	๑.๖๔	๑๘	๑,๐๒๑	๙๐	๙๑,๘๙๐
ปลาสิด	๑	๐.๖๓	๑	๒๐๐	๙๐	๑๘,๐๐๐
ปลาไน	๒	๐.๒๕	๒	๑๐๐	๗๕	๗,๕๐๐
ปลาน้ำจืดอื่นๆ	๔๙	๑๔.๘๓	๑๐๐	๑๓,๕๔๐	๖๐	๘๑๒,๔๐๐
รวม	๒,๓๙๕	๔๒๙.๙๒	๓,๒๔๐	๕๕๒,๔๕๗	๑,๑๔๕	๓๓,๖๐๖,๘๙๕

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดยะลา (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๒)

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ตารางที่ ๑๙ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	จำนวนปริมาณผลผลิต
ด้านพืช		
กล้วยหินบันนังสตา	พื้นที่ ๔,๘๓๘ ไร่	๑,๓๘๕.๕ ตัน/ปี

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร ปี ๒๕๖๓

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	ปริมาณผลผลิต
GAP		
๑) พืช		
- ทุเรียน	๖,๒๗๖.๙๕ ไร่	๖,๓๒๙.๕๕ ตัน
- ลองกอง	๑,๒๑๑.๔๕ ไร่	๕๕๖.๕๔ ตัน
- มังคุด	๙๘๒.๗๕ ไร่	๔๕๕,๐๑๓.๒๕ กก.
- ปาล์มน้ำมัน	๓.๒๔ ไร่	๐.๕ ตัน
- มะพร้าว	๑๓.๒๕ ไร่	๑๗.๖๐ ตัน
- ส้มโชกุน	๑๐๓.๐๐ ไร่	๖๘.๘๐ ตัน
- ผักไฮโดรโปนิคส์	๒.๓ ไร่	๑.๕๑ ตัน

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ	ปริมาณผลผลิต
- พืชผัก ฯลฯ	๖๔.๒๖ ไร่	๑๑๙.๓๘ ตัน
๒) ด้านปศุสัตว์		
-ไก่พื้นเมือง	๒๑ ราย	-
-แพะเนื้อ	๘ ราย	-
-โคเนื้อ	๑๐ ราย	-
๓) ด้านประมง		
-ปลานิล (น้ำไหล)	๕ ราย/๙๗.๘๗ ไร่	๔๘๔.๘๙ ตัน
-ปลาพลวงชมพู	๘ ราย/ ๐.๓๗ ไร่	๑.๐๔ ตัน
-ปลาจิ้น	๑๙ ราย/ ๑๓.๐๗ ไร่	๒๕.๘๕ ตัน
-ปลาตะเพียน	๒๕ ราย/ ๓๒.๘๑ ไร่	๑๗.๓๔ ตัน
-ปลาดุก	๒ ราย/ ๒๓.๖ ไร่	๓๓๘.๙๙ ตัน
-ปลาอื่นๆ	๙ ราย/ ๑.๘๑ ไร่	๘.๑๖ ตัน
เกษตรอินทรีย์		
๑) ปลาจิ้น	๕ ราย/แปลง	๐.๕ ไร่
๒) เกษตรผสมผสาน	๑ ราย/แปลง	๔.๕ ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา, สำนักงานประมงจังหวัดยะลา

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๒๑ สินค้า OTOP ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด ปี ๒๕๖๒

สินค้า	กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต	แหล่งรับซื้อวัตถุดิบ	การสนับสนุนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑. ผ้าปาเต๊ะพิมพ์ลายด้วยบล็อกไม้	กลุ่มศรียะลาบาติก	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด
๒. อาหารทะเลแปรรูป	กลุ่มน้ำพริกอินทிரอาหารทะเลแปรรูป	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด
๓. ผ้าปาเต๊ะพิมพ์ลายด้วยบล็อกไม้	กลุ่มศรียะลาบาติก	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด
๔. แกะหนังภาพนูน	กลุ่มเครื่องหนังสันกาลาศิริ	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด
๕. ผ้าคลุมผมปัก	กลุ่มศรีปุตริ	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด
๖. กรอบรูปใบไม้สีทอง	กลุ่มบ้านใบไม้	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด
๗. กลัวยหินแปรรูป	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาแปรรูป กลัวยหินบันนังสตา	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด
๘. นมถั่วเหลือง	บริษัทตอยยิบันฟู้ดส์จำกัด	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด
๙. กรอบรูปใบไม้สีทอง	กลุ่มบ้านใบไม้	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด
๑๐. ข้าวมันไก่เบตง	กลุ่มเจริญข้าวมันไก่เบตงพันธุ์แท้	ภายในจังหวัด/ต่างจังหวัด	จำหน่ายในพื้นที่/ต่างจังหวัด

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา

๒.๔.๗ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลการเพาะปลูกร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

หน่วย : ร้อยละ

ชนิดสินค้า	ปี ๒๕๖๒											
	มค.	กพ.	มีค.	เม.ย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
๑. ทุเรียน	-	-	-	-	-	๔.๖๓	๒๖.๘๖	๔๐.๐๔	๒๔.๑๖	๔.๓๑	-	-
๒. มังคุด	-	-	-	-	-	๓.๓๙	๓๔.๑๕	๓๗.๑๕	๑๘.๓๔	๖.๙๗	-	-
๓. ลองกอง	-	-	-	-	-	-	-	๖.๕๓	๓๐.๑๖	๕๐.๖๒	๑๒.๔๑	๐.๒๘
๓. เงาะ	-	-	-	-	-	-	๑.๐๕	๔๒.๕๐	๔๗.๖๙	๘.๗๖	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๒๓ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๒

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์ภาคการเกษตร	๓๙	๒๙,๕๒๑
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	๒๗	๓๕,๑๕๔
รวม	๖๖	๖๔,๖๗๕

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดยะลา

ตารางที่ ๒๔ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
เมืองยะลา	-	-	๒๖	๕๑๓	๑๔	๔๙๑	๕๔	๑,๐๒๓
กรงปินัง	๑	๓๐	๑๑	๒๑๔	๕	๕๙	๒๑	๗๒
บันนังสตา	๑	๔๗	๑๑	๑๙๙	๒	๓๑	๕๒	๑,๐๘๓
กาบัง	-	-	๙	๑๗๓	๕	๗๙	๒๐	๓๐๘
ยะหา	๒	๒๖๐	๑๘	๓๗๔	๗	๑๓๔	๕๓	๑,๑๐๕
รามัน	-	-	๒๑	๔๑๗	๒	๑๒๐	๖๗	๒๒๙
ธารโต	-	-	๑๔	๑๘๑	๗	๑๖๖	๒๘	๔๑๖
เบตง	๓	๗๔๕	๑๑	๓๐๘	๕	๑๒๒	๐	๐
รวม	๗	๑,๐๘๒	๑๒๑	๒,๓๗๙	๕๑	๑,๒๐๒	๒๙๕	๔,๒๓๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒๕ จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด ปี ๒๕๖๓

อำเภอ	ครู บัญชี	หมอ ดิน อาสา	ประมง อาสา	สสก.	ครู ยาง	อาสา สมัคร สปก.	อาสา สมัคร กษ.	อาสา ปศุ สัตว์	อาสา ฝน หลวง	อาสา สมัคร สหกรณ์	อาสา สมัคร ขป.	ชวา นา อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สารวัตร เกษตร อาสา	รวมสาขา (นับซ้ำ)
รวมทั้งสิ้น	๔๓	๓๘๐	๘๙	๙	๒๖๔	๓๖	๕๗	๒๑๔	๖	๑๖	๔๑	๑๐	๓๘๒	๓๘	๑,๕๘๕
เมืองยะลา	๑๗	๘๑	๑๗	๒	๒๙	๐	๑๓	๔๓	๑	๓	๘	๕	๘๒	๓๘	๓๓๙
เบตง	๐	๓๓	๑๒	๑	๒๗	๒	๕	๑๘	๑	๒	๖	๐	๓๒	๐	๑๓๙
บันนังสตา	๑	๕๐	๑๒	๑	๔๙	๐	๖	๒๗	๑	๒	๗	๐	๕๐	๐	๒๐๖
ธารโต	๕	๓๗	๙	๑	๑๖	๐	๔	๒๐	๐	๒	๘	๐	๓๗	๐	๑๓๙
ยะหา	๑๐	๔๙	๙	๑	๔๓	๒๐	๗	๒๑	๑	๒	๑	๐	๔๙	๐	๒๑๓
รามัน	๓	๙๐	๑๖	๑	๔๕	๘	๑๖	๕๑	๑	๑	๖	๕	๙๐	๐	๓๓๓
กาบัง	๒	๑๗	๗	๑	๓๕	๔	๒	๒๐	๐	๒	๒	๐	๑๙	๐	๑๑๑
กรงปินัง	๕	๒๓	๗	๑	๒๐	๒	๔	๑๔	๑	๒	๓	๐	๒๓	๐	๑๐๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรกรรมตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๒๖ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านแยกรายอำเภอ ปี ๒๕๖๓

อำเภอ	จำนวน (ราย)
๑. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา	๑
๒. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดยะลา ตำบลวังพญา อำเภอรามัน	๑

ที่มา สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา

๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เกษตรกรปราดเปรี๊ยะ (Smart Farmer) และยุวเกษตรกรปราดเปรี๊ยะ (Young Smart Farmer)

ตารางที่ ๒๗ จำนวนเกษตรกรปราดเปรี๊ยะและยุวเกษตรกรปราดเปรี๊ยะ ปี ๒๕๖๒

ที่	รายการ	จำนวน (ราย)
๑	Smart Farmer	๓๐ ราย
๒	Young Smart Farmer	๒๐ ราย

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๙ แหล่งรวบรวมและกระจายสินค้า

๒.๙.๑ สินค้าทางการค้า

- ๑) สหกรณ์ชาวสวนยางจังหวัดยะลา ๒๕๕๙ จำกัด
- ๒) สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.ยะลา จำกัด (สกต.)
- ๓) สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านเมาะยี่ จำกัด
- ๔) สหกรณ์กองทุนสวนยางสีลีบสามัคคี จำกัด
- ๕) สหกรณ์กองทุนสวนยางความหวังใหม่ จำกัด

- ๖) ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรเบตง จำกัด
- ๗) สหกรณ์กองทุนสวนยางตาเนาะ จำกัด
- ๘) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อน้ำร้อน จำกัด
- ๙) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านสุตัน จำกัด
- ๑๐) สหกรณ์กองทุนสวนยางมงคลยะรม จำกัด
- ๑๑) สหกรณ์กองทุนสวนยางอนุสรณ์ จำกัด
- ๑๒) สหกรณ์เบตงมั่งคั่ง จำกัด
- ๑๓) สหกรณ์ชาวบ้านจุฬารัตน์พัฒนา ๑๐ จำกัด
- ๑๔) สหกรณ์ผู้ผลิตยางพาราเบตง จำกัด
- ๑๕) สหกรณ์กองทุนสวนยางธารโต จำกัด
- ๑๖) สหกรณ์กองทุนสวนยางปะเต็งก้าวหน้า จำกัด
- ๑๗) สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนา ๙ จำกัด
- ๑๘) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบันนังบูโบ จำกัด
- ๑๙) สหกรณ์กองทุนสวนยางมุสลิมบ้านจะก๊วะ จำกัด
- ๒๐) สหกรณ์กองทุนสวนยางตะโละกลูปี จำกัด
- ๒๑) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปือยอง จำกัด
- ๒๒) สหกรณ์กองทุนสวนยางวะห์ตะห์เกะรอ จำกัด
- ๒๓) กลุ่มเกษตรกรทำสวนยางและผลิตภัณฑ์ยางตาซี
- ๒๔) กลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์
- ๒๕) กลุ่มเกษตรกรทำสวนยางพารายะรม
- ๒๖) กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านถ้ำทะเล

๒.๙.๒ สินค้าไม้ผล (ทุเรียน/มังคุด/เงาะ/ลองกอง)

- ๑) โรงงานแปรรูปทุเรียน ตำบลแม่หวาด อำเภอธารโต
- ๒) โรงงานแปรรูปทุเรียน ตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา
- ๓) โรงงานแปรรูปทุเรียน ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง
- ๔) โรงงานแปรรูปทุเรียน ฟาร์มตัวอย่างธารโต อำเภอธารโต
- ๕) SKY ออน ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง
- ๖) วิสาหกิจชุมชน
- ๗) สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
- ๘) ตลาดออนไลน์
- ๙) ตลาดภายในจังหวัด
- ๑๐) ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัดที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไร ในปัจจัยทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

จุดแข็ง (Strengths : S)

- ๑) มีสินค้าเกษตรสำคัญที่สร้างมูลค่า ได้แก่ ยางพารา ซึ่งมีพื้นที่ปลูก ๑,๒๙๓,๒๗๗ ไร่ ผลผลิตประมาณ ๒๕๖,๕๘๙ ตัน/ปี มูลค่า ๑๐,๔๙๙.๖๒ ล้านบาท และทุเรียน ซึ่งมีพื้นที่ปลูกเป็นลำดับที่ ๒ ของภาคใต้ มีพื้นที่ปลูก ๗๓,๘๙๐ ไร่ ผลผลิตประมาณ ๕๓,๐๓๑ ตัน/ปี มูลค่า ๔,๒๔๒.๔ ล้านบาท
- ๒) มีสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ ได้แก่ ทุเรียนสะเดียน้ำ กล้วยหิน (GI) ส้มโชกุน ข้าวหอมมะลิ ข้าวเลียดปลาไหล ไก่เบตง ปลาพลวงชมพู ปลาจิ้น และปลานิลสายน้ำไหล ฯลฯ
- ๓) สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมต่อการทำการเกษตร เช่น เชื้อนบางกลาง (อำเภอบันนังสตา) เป็นแหล่งประมงน้ำจืด เบตงเป็นแหล่งผลิตทุเรียนคุณภาพ ส้มโชกุน ไม้ดอกเมืองหนาว ฯลฯ
- ๔) มีจำนวนแปลงใหญ่ทุเรียนมากที่สุดในประเทศ คือ จำนวน ๒๑ แปลง เนื้อที่รวม ๗,๓๖๖ ไร่ ผลผลิต ๖,๓๓๔ ตัน ซึ่งสามารถมีเป้าหมายการบริหารจัดการคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน
- ๕) มีเกษตรกรที่มีศักยภาพ เช่น Smart Farmer และ Young Smart Farmer ครอบคลุมทุกพื้นที่อำเภอ
- ๖) มีพื้นที่และเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย) ทำให้ระบบการขนส่งสินค้าเกษตรไปจำหน่ายได้สะดวก และสร้างมูลค่าเพิ่มมากขึ้น

จุดอ่อน (Weakness : W)

- ๑) ผลผลิตทางการเกษตรบางพื้นที่มีคุณภาพต่ำ ส่งผลให้จำหน่ายผลผลิตได้ราคาไม่สูง
- ๒) มีระบบชลประทานขนาดเล็ก กระจายไม่ครอบคลุมพื้นที่ทางการเกษตร การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรจากแหล่งน้ำขนาดใหญ่ (เชื้อนบางกลาง) สู้พื้นที่
- ๓) การนำผลงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อสนับสนุนและปรับใช้ทำการเกษตรยังมีน้อย
- ๔) พื้นที่ทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นแปลงขนาดเล็ก ทำให้การบริการจัดการโดยการใช้เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีกระทำได้ลำบาก ไม่คุ้มทุน
- ๕) การรวมกลุ่มเกษตรกรมีน้อย ทำให้กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้มแข็ง
- ๖) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และแรงงานภาคการเกษตร มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากเกษตรกรรุ่นใหม่ขาดแรงจูงใจต่อการทำการเกษตร

- ๗) อุตสาหกรรมการเกษตรแปรรูปยังไม่เข้มแข็ง การพัฒนาผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่ายังมีน้อย มาตรฐานการผลิตและการแปรรูปอยู่ในวงจำกัด เช่น โรงฆ่าสัตว์ เป็นต้น
- ๘) เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว/ปลูกพืชตามกระแส ทำให้สินค้าล้นตลาดและราคาตกต่ำ
- ๙) เกษตรกรขาดองค์ความรู้ ทักษะที่ถูกต้องในการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพที่เป็นไปตามระบบมาตรฐาน
- ๑๐) เกษตรกรขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลเทคโนโลยีการเกษตร การตลาด และธุรกิจเกษตร ส่งผลให้เกิดความเสียเปรียบในการจำหน่ายผลผลิต
- ๑๑) ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด ไม่เป็นเอกภาพ ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน
- ๑๒) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรภาคการเกษตรบางคนมีน้อยกว่าสมรรถนะ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดย PESTEL Analysis

๑. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพด้านการเมือง และความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นต้น
๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะเศรษฐกิจ
๓. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยม การบริโภคอุปโภค
๔. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
๕. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ
๖. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

โอกาส (Opportunities : O)

- ๑) นโยบายของรัฐบาล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านการเกษตร
- ๒) ผู้บริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย และอาหารเพื่อสุขภาพ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น
- ๓) ความนิยมบริโภคทุเรียน ส่งผลให้เกษตรกรจำหน่ายทุเรียนได้ในราคาที่สูงขึ้น
- ๔) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเบตง ตามนโยบาย “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ส่งผลให้ความต้องการผลผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่มีเพิ่มขึ้น และสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้น
- ๕) อำเภอเบตง มีสนามบินรองรับการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญ เช่น Sky Walk จุดชมวิวทะเลหมอกอัยเยอร์เวง โครงการไม้ดอกเมืองหนาว อุโมงปิยะมิตร และหมู่บ้านจุฬาภรณ์ ๑๐ เป็นต้น
- ๖) มีโรงผลิตกระแสไฟฟ้าที่ได้รับอนุญาต จำนวน ๗ โรง ได้แก่ โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า ประเภทพลังน้ำ จำนวน ๑ โรง และโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าพลังความร้อนจากชีวมวล จำนวน ๖ โรง (กำลังการผลิตโรงละ ๙.๙ เมกะวัตต์/ชม.) ใช้วัตถุดิบจากเศษไม้ยางพารา ซึ่งกำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้เพียงพอกับความต้องการใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๗) นวัตกรรม เทคโนโลยีด้านการเกษตรสมัยใหม่ เช่น โดรน เครื่องจักรกลการเกษตร เป็นต้น ทำให้การผลิตภาคการเกษตรมีประสิทธิภาพขึ้น และสามารถลดต้นทุนการผลิต

ภัยคุกคาม (Threats : T)

- ๑) ภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ภัยแล้ง, น้ำท่วม) และการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่

- ๒) ปัญหาการระบาดของศัตรูพืช (โรคและแมลง) เช่น โรคใบร่วงยางพารา โรคเหี่ยวในกล้วยหิน โรครากเน่าโคนเน่า ในทุเรียน โรคหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน เป็นต้น ทำให้ปริมาณผลผลิต และคุณภาพของผลผลิตลดลง
- ๓) ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่
- ๔) ราคาสินค้าการเกษตรในตลาดโลกที่ตกต่ำ ส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรในพื้นที่ตกต่ำ
- ๕) ระเบียบ กฎหมาย ข้อกำหนด ของประเทศนำเข้าผลผลิตสินค้าเกษตร ส่งผลต่อการส่งออกผลผลิตสินค้าเกษตร ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก สินค้าอาจได้รับความเสียหาย
- ๖) การขยายตัวของชุมชนเมือง ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ทำการเกษตรไม่ได้เกิดพื้นที่ทิ้งร้างหรือผลิตภาพทางการเกษตรลดลง
- ๗) การลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผ่านด่านชายแดน โดยผิดกฎหมาย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสินค้าการเกษตรในพื้นที่และอาจก่อให้เกิดปัญหาโรคระบาด

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่ ๒๘ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

<p>ปัจจัยภายใน</p> <p>ปัจจัยการนอก</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>๑. มีสินค้าเกษตรสำคัญที่สร้างมูลค่า (ยางพารา, ทุเรียน, ลองกอง)</p> <p>๒. มีสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ (กล้วยหิน (GI) ทุเรียนสะเต๊ะต้นน้ำ ไก่เบตง ส้มโชกุน ข้าวหอมมะลิออก ข้าวเลือดปลาไหล ปลาพลวงชมพู ปลาจิ้น และปลานิลสายน้ำไหล ฯลฯ)</p> <p>๓. พื้นที่เหมาะสมแก่การทำเกษตร (ดินดี อากาศเหมาะสม)</p> <p>๔. มีแปลงใหญ่ทุเรียนมากที่สุดในประเทศ</p> <p>๕. มีเกษตรกรที่มีศักยภาพ Yong Smart Farmer ทุกอำเภอ</p> <p>๖. มีพื้นที่และเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกับประเทศมาเลเซีย</p>	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>๑. คุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐานในบางพื้นที่</p> <p>๒. พื้นที่เกษตรเป็นแปลงขนาดเล็กส่วนใหญ่ทำเกษตรเชิงเดี่ยว</p> <p>๓. การรวมกลุ่มเกษตรกรมีน้อย</p> <p>๔. แรงงานภาคเกษตรลดลง, เกษตรกรอายุเฉลี่ยมาก</p> <p>๕. ไม่มีพื้นที่ชลประทาน การกระจายน้ำไม่ครอบคลุม</p> <p>๖. อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมีน้อย</p> <p>๗. ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัดไม่คุณภาพเท่าที่ควร</p> <p>๘. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรภาคเกษตรบางคนมีน้อย</p>
<p>โอกาส (O)</p> <p>๑. นโยบายภาครัฐให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตร</p> <p>๒. ความนิยมในสินค้าเกษตรปลอดภัยอาหารเพื่อสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น</p> <p>๓. ความนิยมการบริโภคทุเรียนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น</p> <p>๔. การพัฒนาตามนโยบายสามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของพื้นที่ อ.เบตง ส่งผลให้มีความต้องการสินค้าเกษตรมากขึ้น</p> <p>๕. อำเภอเบตง มีสนามบินรองรับการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญ เช่น Sky Walk จุดชมวิวทะเลหมอกอัยเยอร์เวง โครงการไม้ดอกเมืองหนาว อุโมงปิยะมิตร และหมู่บ้านจุฬาภรณ์ ๑๐ เป็นต้น</p> <p>๖. มีโรงผลิตกระแสไฟฟ้าที่ได้รับอนุญาต จำนวน ๗ โรง ได้แก่ โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า ประเภทพลังน้ำ จำนวน ๑ โรง และโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าพลังความร้อนจากชีวมวล จำนวน ๖ โรง (กำลังการผลิตโรงละ ๙.๙ เมกะวัตต์/ชม.) ใช้วัตถุดิบจากเศษไม้ยางพารา ซึ่งกำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้เพียงพอกับความต้องการใน ๓ จังหวัดชายแดน</p>	<p>S_๑O_๔ - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เพื่อรองรับการผลิตภาคการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>S_{๑,๒,๓}O_๔ - ยกระดับมาตรฐานการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน</p> <p>S_๑O_๑ - ส่งเสริม สนับสนุนการใช้งานวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร</p> <p>S_{๑,๒,๔,๕,๖}O_{๑,๒,๓,๔} - ส่งเสริมพัฒนาแหล่งรวบรวมผลผลิต ผู้ประกอบการและการเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร</p> <p>S_{๑,๒,๓,๔}O_{๑,๒} - ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน</p> <p>S_{๑,๒,๓,๔}O_{๑,๓} - ส่งเสริม พัฒนาแหล่งรวบรวมผลผลิตตลาดสินค้าเกษตร และการเชื่อมโยง-เพิ่มช่องทางการตลาด</p> <p>S_{๒,๖}O_{๕,๗} - ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน</p>	<p>W_{๑,๖}O_{๑,๒} - ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน</p> <p>W_{๒,๓,๔}O_๑ - ส่งเสริม สนับสนุนการใช้งานวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร</p> <p>W_๔O_๑ - ส่งเสริม พัฒนาเกษตรกรให้มีความปรารถปรื่อง (Smart Farmer) ด้านการเกษตรในทุกมิติ</p> <p>W_๔O_๑ - ส่งเสริมการบริหารจัดการแรงงานภาคการเกษตร โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี</p> <p>W_๓O_๑ - ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกร</p> <p>W_{๒,๔}O_{๑,๓,๔} - ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่ Zoning by Agri-map</p> <p>W_๕O_๑ - เพิ่มพื้นที่ชลประทานและบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน</p> <p>W_๗O_๑ - พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตรให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน</p> <p>W_๘O_๑ - ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็น Smart Officer</p> <p>W_๘O_๑ - พัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัคร</p>

<p>ภาคใต้</p> <p>๗. นวัตกรรม เทคโนโลยีด้านการเกษตรสมัยใหม่ เช่น โดรน เครื่องจักรกลการเกษตร เป็นต้น ทำให้การผลิตภาคการเกษตรมีประสิทธิมากขึ้น และสามารถลดต้นทุนการผลิต</p>		<p>ด้านการเกษตร สำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่</p>
<p>ภัยคุกคาม (T)</p> <p>๑. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ภัยแล้ง น้ำท่วม) และการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่</p> <p>๒) ปัญหาการระบาดของศัตรูพืช (โรคและแมลง) เช่น โรคใบร่วงยางพารา โรคเหี่ยวในกล้วยหิน โรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน โรคหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน เป็นต้น ทำให้ปริมาณผลผลิต และคุณภาพของผลผลิตลดลง</p> <p>๒. ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้</p> <p>๓. ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกตกต่ำ</p> <p>๔. มาตรการกีดกันทางการค้าของต่างประเทศ</p> <p>๕. การขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง</p> <p>๖. การลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศส่งผลกระทบต่อภาระของโรค และราคาสินค้าเกษตร</p>	<p>S_{๑,๒,๓}T_{๑,๒,๔,๕,๖} - ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน</p> <p>S_{๑,๒,๓,๔}T_{๒,๓,๔} - ส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร</p>	<p>W_{๒,๓,๔,๕}T_{๒,๓,๕} - ส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร</p> <p>W_{๒,๕}T_๕ - ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน</p>

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดยะลา

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

“แหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ เกษตรกรมีความเข้มแข็ง ทรัพยากรการเกษตรมีความยั่งยืน”

๒. พันธกิจ (Mission)

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรสร้างมูลค่า เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน
- ส่งเสริม พัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมการใช้งานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีด้านการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

๓. เป้าประสงค์ (Goals)

- ๓.๑ สินค้าเกษตรสร้างมูลค่า เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัด ได้รับการพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่ม
- ๓.๒ เกษตรกรมีอาชีพด้านการเกษตรที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- ๓.๓ ทรัพยากรด้านการเกษตร มีการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และยั่งยืน

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรยุคดิจิทัล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : สินค้าเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐาน การใช้งานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีภาคการเกษตร และการใช้พื้นที่เกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เพื่อรองรับการผลิตภาคการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๒ ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริม สนับสนุนการใช้งานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีด้านการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริม พัฒนาแหล่งรวบรวมผลผลิต ตลาดสินค้าเกษตร และการเชื่อมโยง-เพิ่มช่องทางการตลาด

กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย :

- มูลค่าผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ (ปี๒๕๖๐ มูลค่า ๑๓,๘๔๘ ลบ.)
- แปลง/ฟาร์มที่ขึ้นทะเบียนได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP) เพิ่มขึ้น จำนวน ๑,๐๐๐ แปลง
- การนำงานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีภาคการเกษตร นำมาต่อยอดภาคเกษตร จำนวน ๕ เรื่อง
- แหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร/สถานประกอบการด้านการเกษตรได้รับการรับรองมาตรฐาน (GMP) เพิ่มขึ้น จำนวน ๑๐ แห่ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : เกษตรกรเป็น Smart Farmer และสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งระดับ ๑,๒ กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริม พัฒนาเกษตรกรให้มีความปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านการเกษตรในทุกมิติ

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการบริหารจัดการแรงงานภาคการเกษตร โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย :

๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer เพิ่มขึ้น จำนวน ๒๐ ราย
๒. สถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาและมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๐ แห่ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : ทรัพยากรการเกษตรได้รับการพัฒนาและอนุรักษ์อย่างเหมาะสม และยั่งยืน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มพื้นที่ชลประทานและบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย :

๑. พื้นที่เกษตรกรรมได้รับน้ำอย่างพอเพียงเพิ่มขึ้น จำนวน ๒,๕๐๐ ไร่
๒. พื้นที่เกษตรกรรมที่ทำการผลิตภาคการเกษตรไม่เหมาะสมตาม Zoning by Agri-map ลดลงจำนวน ๑,๕๐๐ ไร่/ปี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : ข้อมูลด้านการเกษตรมีความครบถ้วน สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน และบุคลากรภาคการเกษตรได้รับการพัฒนาศักยภาพ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร ให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็น

Smart Officer

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาศักยภาพและสร้างเครือข่ายอาสาสมัครด้านการเกษตรในพื้นที่

ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย :

ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการให้บริการด้านการเกษตรของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ ๘๐

๕. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ.๒๕๖๕)

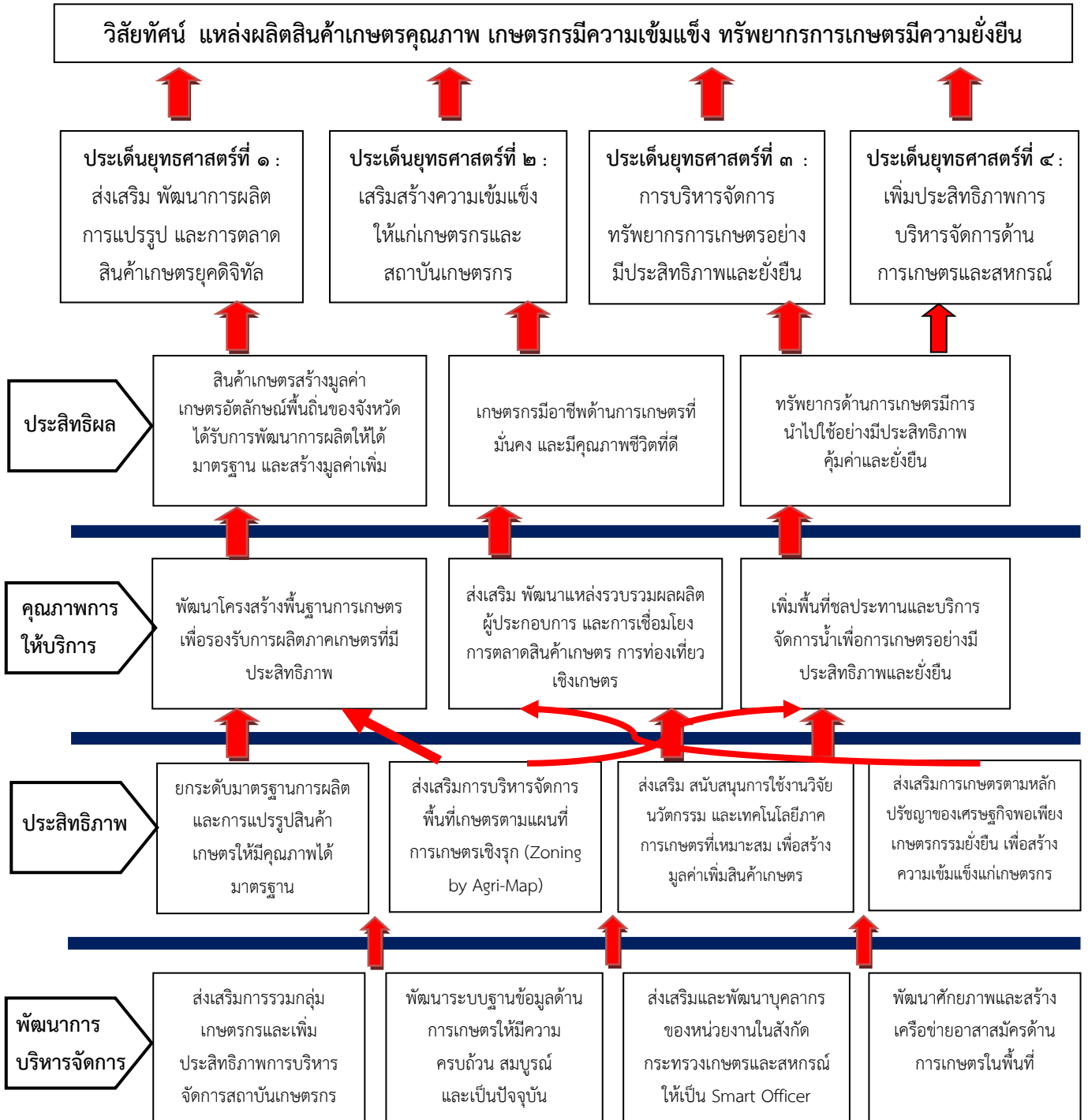
ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี	กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้า เกษตรยุคดิจิทัล	- สินค้าเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐาน และการใช้พื้นที่เกษตรกรรมอย่างมี ประสิทธิภาพ	๑. แปลง/ฟาร์ม ที่ขึ้นทะเบียน ได้รับการรับรองมาตรฐาน การผลิต (GAP) และสถาน ประกอบการด้านการ เกษตรได้รับการรับรอง มาตรฐาน (GMP) เพิ่มขึ้น -GAP จำนวน ๑,๐๐๐ แปลง -GMP จำนวน ๑๐ แห่ง ๒. มูลค่าผลผลิตทางการ เกษตรที่สำคัญของ จังหวัดเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑ ต่อปี (ปี ๒๕๖๐ มูลค่า ๑๓,๘๔๘ ลบ.) ๓. การนำงานวิจัย นวัตกรรม และ เทคโนโลยีภาคการเกษตรนำมาต่อ ยอดภาคเกษตร จำนวน ๕ เรื่อง	๒๐๐ แห่ง	๒๐๐ แห่ง	๒๐๐ แห่ง	๒๐๐ แห่ง	๒๐๐ แห่ง	๑๐๐๐ แห่ง	๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เพื่อรองรับการผลิตภาคการเกษตร ที่มีประสิทธิภาพ ๒. ยกระดับมาตรฐานการผลิตและการ แปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้ มาตรฐานโครงการ/กิจกรรม ๓. ส่งเสริม สนับสนุนการใช้งานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีภาค การเกษตรที่เหมาะสมเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ๔. ส่งเสริม พัฒนาแหล่งรวบรวม ผลผลิต ผู้ประกอบการ และการ เชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร
			๑ (๑๓,๙๘๗)	๑ (๑๔,๑๒๗)	๑ (๑๔,๒๖๘)	๑ (๑๔,๔๑๑)	๑ (๑๔,๕๕๕)	ร้อยละ ๕.๑๐	
			๑ เรื่อง	๑ เรื่อง	๑เรื่อง	๑ เรื่อง	๑เรื่อง	๑๐ เรื่อง	

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย						กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	รวม ๕ ปี	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	เกษตรกรเป็น Smart Farmer และ สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง ระดับ ๑ , ๒	๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนา เป็น Smart Farmer เพิ่มขึ้น จำนวน ๒๐ ราย ๒. สถาบันเกษตรกรได้รับการ พัฒนาและมีความเข้มแข็ง เพิ่มขึ้น จำนวน ๑๐ แห่ง	๔ ราย	๔ ราย	๔ ราย	๔ ราย	๔ ราย	๒๐ ราย	๑. ส่งเสริม พัฒนาเกษตรกรให้มีความ ปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ด้านการเกษตรในทุกมิติ ๒. ส่งเสริมการบริหารจัดการแรงงาน ภาคการเกษตร โดยใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยี ๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและ เพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหาร จัดการสถาบันเกษตรกร ๔. ส่งเสริมการเกษตรตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเกษตรกรรม ยั่งยืนเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ เกษตรกร
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การบริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน	ทรัพยากรการเกษตรได้รับการพัฒนา และอนุรักษ์อย่างเหมาะสม และยั่งยืน	๑. พื้นที่เกษตรกรรมได้รับน้ำ อย่างพอเพียงเพิ่มขึ้น จำนวน ๒,๕๐๐ ไร่ ๒. พื้นที่เกษตรกรรมที่ทำการ ผลิตภาคการเกษตรไม่ เหมาะสมตาม Zoning by Agri-map ลดลงจำนวน ๑,๕๐๐ ไร่/ปี	๕๐๐ ไร่	๕๐๐ ไร่	๕๐๐ ไร่	๕๐๐ ไร่	๕๐๐ ไร่	๒,๕๐๐ ไร่	๑. ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่ เกษตรกรรม (Zoning by Agri-map) ๒. เพิ่มพื้นที่ชลประทานและบริหาร จัดการน้ำเพื่อการเกษตรอย่างมี ประสิทธิภาพและยั่งยืน ๓. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					รวม ๕ ปี	กลยุทธ์
			พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการด้านการเกษตรและ สหกรณ์	ข้อมูลด้านการเกษตรมีความครบถ้วน สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน และบุคลากร ภาคการเกษตรได้รับการพัฒนา ศักยภาพ	ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วน เสียต่อการให้บริการด้าน การเกษตรของหน่วยงาน สังกัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ร้อยละ ๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการ เกษตร ให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน ๒. ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรของ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ให้เป็น Smart Officer ๓. พัฒนาศักยภาพเครือข่าย อาสาสมัครด้านการเกษตร สำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่

๖. แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

ภาพที่ ๒ แผนที่ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕

๗. สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรจังหวัดยะลา (Positioning)
ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดยะลา (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	วัตถุประสงค์			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต	การเพิ่มขีด ความสามารถ ในการแข่งขัน	สร้างความเข้มแข็ง แก่เกษตรกร	หมายเหตุ
Positioning ๑ ยกระดับสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน					
๑. โครงการส่งเสริมการผลิตพืชน้ำมันคุณภาพรองรับอุตสาหกรรม การเกษตรจังหวัดภาคใต้ชายแดน	๒๐.๐๐๐	✓	✓		มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๖๓
๒. โครงการพัฒนาศักยภาพปศุสัตว์ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้	๓๐.๗๑๓	✓	✓		มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๖๓
๓. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร	๒๐.๐๐๐	✓	✓		งบจังหวัด
๔. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเกษตรตามแผนชุมชน	๒๒.๙๕๒	✓	✓		งบจังหวัด
๕. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรแปรรูป	๘.๐๐๐	✓	✓		งบจังหวัด
๖. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล	๓.๑๕๑	✓	✓		งบ Function / งบภาค
๗. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาสุขภาพปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ กิจกรรมส่งเสริมและการพัฒนาปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (แกะ, แพะ)	๑๒.๒๓๓	✓	✓		งบ Function
๘. โครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช	๐.๖๗๓	✓	✓		งบ Function

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	วัตถุประสงค์			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต	การเพิ่มขีด ความสามารถ ในการแข่งขัน	สร้างความเข้มแข็ง แก่เกษตรกร	หมายเหตุ
๙. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมศักยภาพพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๒.๓๗๑	✓	✓		งบ Function
๑๐. โครงการป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน	๑.๐๐๐	✓	✓		งบจังหวัด
๑๑. โครงการป้องกันกำจัดหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน	๑.๐๐๐	✓	✓		งบจังหวัด
๑๒. โครงการพัฒนายางแผ่นรมควันมาตรฐาน GMP	๒.๐๐๐	✓	✓		งบ Function
๑๓. โครงการตรวจสอบรับรองมาตรฐานฮาลาล	๐.๑๒๐	✓	✓		งบ Function
๑๔. โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนใต้	๒.๓๐๙	✓	✓		งบ Function
๑๕. โครงการพัฒนาและยกระดับทางการค้าสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป	๒๙.๐๑๘	✓	✓		งบจังหวัด
๑๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเกษตรกรปาล์มน้ำมัน	๐.๑๒๖	✓	✓		งบ Function
๑๗. โครงการผลิตเสบียงพืชอาหารสัตว์สำรองภัยพิบัติภายใต้เมืองปศุสัตว์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน	๗.๐๑๙	✓			งบภาค
๑๘. โครงการกระจายพันธุ์กรรมไก่เบตงพันธุ์แท้สู่ชุมชน	๗.๑๑๗	✓	✓		งบภาค
๑๙. โครงการผลิตปรับปรุงพันธุ์และกระจายพันธุ์แกะพื้นเมืองเพิ่มศักยภาพฟาร์มเครือข่ายประชารัฐ ภายใต้เมืองปศุสัตว์มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน	๔๑.๘๖๗ (ปี ๖๔-๖๙)	✓	✓		งบภาค
๒๑. โครงการยกระดับอาชีพด้านปศุสัตว์สู่เมืองต้นแบบการพึ่งพาตนเอง	๘.๓๐๐	✓		✓	งบจังหวัด
๒๒. โครงการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์	๑๘.๗๘๔	✓	✓		งบ Function
๒๓. โครงการพัฒนาศูนย์อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมชายแดนใต้เพื่อรองรับและขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์การเกษตรเศรษฐกิจเชิงมูลค่าและความปลอดภัย	๓.๖๒๙	✓	✓		งบจังหวัด
๒๔. โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนใต้ -กาแพชายแดนใต้ทางเลือกใหม่สู่รายได้ที่ยั่งยืน -การเพิ่มมูลค่าสมุนไพร สร้างรายได้ที่ยั่งยืน	๓.๑๖๑	✓			งบ Function

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	วัตถุประสงค์			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต	การเพิ่มขีด ความสามารถ ในการแข่งขัน	สร้างความเข้มแข็ง แก่เกษตรกร	หมายเหตุ
-การผลิตนอกกล้วยหินคุณภาพ -การเพิ่มมูลค่าและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว -การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน					
๒๕. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันของ สถาบันเกษตรกร	๑.๙๐๐	✓			งบจังหวัด
๒๖. โครงการบูรณาการฐานข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด	๓.๐๐๐	✓	✓		งบ Function
๒๗. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันของ สถาบันเกษตรกร	๑.๙๐๐		✓		งบภาค
๒๘. โครงการส่งเสริมการแปรรูปยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่า	๒.๕๐๐		✓		งบ Function
๒๙. โครงการพัฒนาและยกระดับทางการค้าสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป	๒.๕๗๘		✓		งบจังหวัด
๓๐. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร (๑๐ชนิดสินค้า)	๔๑.๐๓๗	✓	✓		งบกลุ่มจังหวัด
๓๑. โครงการแก้ไขปัญหาโรคเหี่ยวในกล้วยหิน	๕.๙๗๐	✓	✓		งบจังหวัด
Positioning ๒ สร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร					
๑. โครงการส่งเสริมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	๐.๐๘๘			✓	งบ Function
๒. โครงการพัฒนาเกษตรกรผู้นำ	๐.๕๗๖			✓	งบ Function
๓. โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer	๐.๒๕๖			✓	งบ Function
๔. โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ด้านปศุสัตว์	๐.๐๘๑			✓	งบ Function
๕. โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ด้านประมง	๐.๐๖๙			✓	งบ Function
๖. โครงการพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	๐.๔๐๐			✓	งบ Function
๗. โครงการพัฒนาศักยภาพแรงงานภาคการเกษตร โดยใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยี	๐.๗๕๐			✓	งบ Function
๘. โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน	๑.๒๐๔			✓	งบ Function

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	วัตถุประสงค์			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต	การเพิ่มขีด ความสามารถ ในการแข่งขัน	สร้างความเข้มแข็ง แก่เกษตรกร	หมายเหตุ
๙. โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาค การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร	๓.๐๗๒			✓	งบ Function
๑๐. โครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ	๐.๐๒๘			✓	งบ Function
๑๑. โครงการช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	๐.๓๑๒			✓	งบ Function
๑๒. โครงการแก้ไขปัญหาครัวเรือนยากจนในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๑.๒๔๐			✓	งบจังหวัด
๑๓. โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร	๑.๕๐๐			✓	งบ Function
๑๔. โครงการเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	๒.๖๔๐	✓		✓	งบจังหวัด
๑๕. โครงการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการเกษตร และสหกรณ์	๑.๕๐๐			✓	งบ Function
๑๖. โครงการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครด้านการเกษตร	๒.๑๐๐			✓	งบ Function
๑๗. โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (อกม.)	๐.๒๒๘			✓	งบ Function
๑๘. โครงการพัฒนาศักยภาพอาสาปศุสัตว์	๐.๐๔๐			✓	งบ Function
๑๙. โครงการพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดิน	๑.๐๐๐			✓	งบ Function
๒๐. โครงการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ระดับตำบล	๗.๒๖๘			✓	งบ Function
Positioning ๓ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ					
๑. โครงการจัดระบบที่ดินสำหรับพื้นที่ลุ่ม/พื้นที่ดอน	๖.๐๐๐	✓			งบ Function
๒. โครงการธนาคารสินค้าเกษตร	๐.๕๐๐	✓		✓	งบ Function
๓. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	๗.๔๗๐	✓			งบ Function
๔. โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืช (N) เป็นเกษตรผสมผสาน	๑๐.๐๗๐	✓		✓	งบภาค

โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	วัตถุประสงค์			
		การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต	การเพิ่มขีด ความสามารถ ในการแข่งขัน	สร้างความเข้มแข็ง แก่เกษตรกร	หมายเหตุ
๕. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๔.๔๐๐	✓			งบ Function
๖. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ	๒๖.๑๔๐	✓			งบ Function
๗. โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงแหล่งน้ำจืด	๐.๑๕๐	✓	✓	✓	งบ Function
๘. โครงการฝายน้ำตกเฉลิมพระเกียรติ ร.๙. พร้อมระบบส่งน้ำ	๒๔.๒๘๐	✓	✓		งบ Function
๙. โครงการอ่างเก็บน้ำยะรม	๗๖๐.๐๐๐	✓	✓		งบ Function
๑๐. โครงการอ่างเก็บน้ำคลองเบตง (ระหว่างรอผลศึกษา RR ปี๕๖)	๖๕๐.๐๐๐	✓	✓		งบ Function
๑๑. โครงการอ่างเก็บน้ำลำพะยา อันเนื่องมาจากพรต. (อยู่ระหว่างรังวัด และจ่ายค่าชดเชยที่ดินก่อสร้างปี๒๕๖๓-๖๖)	๕๗๐.๐๐๐	✓	✓		งบ Function
๑๒. โครงการประดูระบายน้ำกรงปินัง (ศึกษาแล้วเสร็จ ๑๐๐%)	๓,๔๒๐.๐๐๐	✓	✓		งบ Function
๑๓. โครงการประดูระบายน้ำสายบุรีตอนล่างอันเนื่องฯ (เสนอแผนเพื่อศึกษาโครงการแล้ว)	๒.๒๙๕	✓	✓		งบ Function
๑๔. โครงการการจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดโดยชุมชนประมงน้ำจืดมีส่วนร่วม	๐.๒๗๓	✓		✓	งบ Function

ส่วนที่ 5

โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา (พ.ศ. 2561 – 2565)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรยุคดิจิทัล

กลยุทธ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564	พ.ศ.2565		หลัก	ร่วม
1	โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร	งบจังหวัด			15.000	15.000	15.000	45.000	สนง.โยธาธิการฯ	อปท.
1	โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเกษตรตามแผนชุมชน	งบจังหวัด		22.952				22.952	อำเภอกรงปินัง อำเภอเบตง	
1	โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	กพด.			10.766	10.766	10.766	32.298	สถานีพัฒนาที่ดิน	
1	โครงการจัดระบบพื้นที่ดินสำหรับพื้นที่ลุ่ม/พื้นที่ดอน	กพด.		2.000	2.000	2.000	2.000	8.000	สถานีพัฒนาที่ดิน	
1	โครงการธนาคารสินค้าเกษตร	กพด.		0.450	0.235	0.235	0.235	1.550	สถานีพัฒนาที่ดิน	สนง.สหกรณ์จังหวัด
1	โครงการปรับปรุงคุณภาพดิน	กพด.		0.148	0.148	0.148		0.444	สถานีพัฒนาที่ดิน	
1	โครงการการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน	กพด.			0.0005	0.0005	0.0005	0.001	สถานีพัฒนาที่ดิน	
2	โครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช	กพด.			0.673	0.673	0.673	2.019	สถานีพัฒนาที่ดิน	
2	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา ปาล์ม น้ำมัน และไม้ผล	งบกลุ่มฯ			3.151			3.151	สถานีพัฒนาที่ดิน	
2	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงและแปรรูปสัตว์ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ชายแดนใต้	งบกลุ่มฯ			7.759			7.759	สนง.ปศุสัตว์จว.	
2	โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเชือดกิจกรรมก่อสร้างโรงเชือดตามระบบมาตรฐาน	กปศ.				0.500	0.500	0.500	สนง.ปศุสัตว์จว.	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564	พ.ศ.2565		หลัก	ร่วม
2	โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาลปศุสัตว์	กปศ.			0.0003	0.0003	0.0003	0.0009	สนง.ปศุสัตว์จว.	
2	โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (แพะ)	กปศ.			0.289	0.300	0.300	0.889	สนง.ปศุสัตว์จว.	
2	โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาสุขภาพปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ กิจกรรมส่งเสริมและการพัฒนาปศุสัตว์ กิจกรรมพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (แกะ, แพะ)	กปศ.			1.119	1.119	1.119	3.357	สนง.ปศุสัตว์จว.	ศูนย์วิจัยแพะแกะ
					4.362	4.362	4.362	13.086	สนง.ปศุสัตว์จว.	
					2.751	2.751	2.751	8.253	สนง.ปศุสัตว์จว.	
					3,284	3.284	3.284	9.852		
2	โครงการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมศักยภาพพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้	กปม.			2.371	2.371	2.371	7.113	สนง.ประมงจว.	
2	โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนใต้	กข.			2.309	2.309	2.309	6.927	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ปัตตานี	
2	โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรใน จชต. -กาแพชายแดนใต้ทางเลือกใหม่สู่รายได้ที่ยั่งยืน -การเพิ่มมูลค่าสมุนไพร สร้างรายได้ที่ยั่งยืน -การผลิตหน่อกล้วยหินคุณภาพ -การเพิ่มมูลค่าและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกะพรวัว -การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียน	กวก.			3.161	3.161	3.161	9.483	ศวพ.ยล.	
2	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรแปรรูป	กสก.		2.000	2.000	2.000	2.000	8.000	สนง.เกษตร จังหวัด	
2	โครงการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ของภาค	กสก./ งบภาค		1.150				1.150	สนง.เกษตร จังหวัด	
2	โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	กสก.		0.320	0.320	0.320		0.960	สนง.เกษตร จังหวัด	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการเกษตร

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564	พ.ศ.2565		หลัก	ร่วม
2	โครงการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทุเรียน เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร	กวก./ งบภาค				2.220	2.220	4.440	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการเกษตร	
2	โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัย สู่เกษตรกรอินทรีย์ เพื่อรองรับเมืองต้นแบบ(เบตง)	งบจังหวัด			2.800	2.800		5.600	สนง.เกษตร จังหวัด	
2	โครงการแก้ไขปัญหาโรคเหี่ยวในกล้วยหิน	งบจังหวัด		0.970	2.500	2.500		5.970	สนง.เกษตร จังหวัด	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2	โครงการยะลาเมืองทุเรียน (Yala Durian City)	งบจังหวัด			2.470	2.500	2.500	7.470	สนง.เกษตรจังหวัด	หน่วยงานสังกัด กษ.
2	โครงการป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน	งบจังหวัด				1.000	1.000	2.000	สนง.เกษตรจังหวัด	
2	โครงการป้องกันกำจัดหนอดเจาะเมล็ดทุเรียน	งบจังหวัด				1.000	1.000	2.000	สนง.เกษตรจังหวัด	
2	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร (10 ชนิดสินค้า)	งบกลุ่ม จังหวัด		41.070		5.470		46.540	สนง.เกษตรจังหวัด	
2	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเกษตรปาล์มน้ำมัน	กสก.		0.042	0.042	0.042		0.126	สนง.เกษตรจังหวัด	
2	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมผลผลิตปาล์ม น้ำมันของสถาบันเกษตรกร	กสส./ งบภาค				1.900		1.900	สนง.สหกรณ์ จังหวัด	
2	โครงการผลิตเสบียงพืชอาหารสัตว์สำรองภัยพิบัติ ภายใต้เมืองปศุสัตว์ มังคัง มังคัง ยั่งยืน	กปศ./ งบภาค				7.019		7.019	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาแพะแกะ	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด
2	โครงการกระจายพันธุ์กรรมไก่เบตงพันธุ์แท้สู่ชุมชน	กปศ./ งบภาค				7.117		7.117	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาแพะแกะ	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด
2	โครงการผลิตปรับปรุงพันธุ์และกระจายพันธุ์แกะ พื้นเมืองเพิ่มศักยภาพฟาร์มเครือข่ายประชาชนรัฐ ภายใต้ เมืองปศุสัตว์ มังคัง มังคัง ยั่งยืน	กปศ./ งบภาค				41.867 (ปี64-69)		41.867 (ปี64-69)	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาแพะแกะ	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด
2	โครงการยกระดับอาชีพด้านปศุสัตว์สู่เมืองต้นแบบ การพึ่งพาตนเอง (เบตง)	งบจังหวัด			8.300			8.300	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	
2	โครงการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์	กปศ.		4.696	4.696	4.696	4.696	18.784	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาแพะแกะ	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564	พ.ศ.2565		หลัก	ร่วม
2	โครงการพัฒนาอย่างแผนรรมควันมาตรฐาน GMP	กยท.				1.000	1.000	2.000	กยท.จังหวัด	
2	โครงการส่งเสริมการแปรรูป ยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่า	กยท.				1.000	1.500	2.500	กยท.จังหวัด	
2	โครงการตรวจสอบรับรองมาตรฐานฮาลาล	กปศ.		0.030	0.030	0.030	0.030	0.120	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	
3	โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์	กวก.			0.288	0.288	0.288	0.864	ศวพ.ยล.	
3	โครงการต้นแบบการใช้พลังงานทดแทนจากแก๊สชีวภาพระดับครัวเรือน	งบจังหวัด				0.760		0.760	สนง.พัฒนาชุมชน จังหวัด	
4	โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพและความงามจากกล้วยหินตัวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จังหวัดยะลา เพื่อเพิ่มมูลค่า	งบจังหวัด		2.674				2.674	วิทยาลัย การสาธารณสุข สิรินธร	
4	โครงการพัฒนาศูนย์อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมชายแดนใต้ เพื่อรองรับและขับเคลื่อนฯ	งบจังหวัด			3.629			3.629	วิทยาลัย การสาธารณสุขสิ รินธร	
5,2	โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรแปรรูป	กสก.		0.114	0.114	0.114		0.342	สนง.เกษตร จังหวัด	
5,2	โครงการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป	งบจังหวัด			0.970			0.970	สนง.อุตสาหกรรม จังหวัด	
5,2	โครงการพัฒนาและยกระดับทางการค้าสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป	งบจังหวัด		2.578	8.440	9.000	9.000	29.018	สนง.พาณิชย์ จังหวัด	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564	พ.ศ.2565		หลัก	ร่วม
1	โครงการส่งเสริมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	กตส.		0.022	0.022	0.022	0.022	0.088	สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์	
1	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	กปศ.			0.0006	0.0006	0.0006	0.0018	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	
1	โครงการพัฒนาเกษตรกรผู้นำ	กสก.		0.144	0.144	0.144	0.144	0.576	สนง.เกษตรจังหวัด	
1	โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer	กสก.		0.064	0.064	0.064	0.064	0.256	สนง.เกษตรจังหวัด	
1	โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ด้านปศุสัตว์	กปศ.		0.024	0.024	0.024	0.024	0.081	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	
1	โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ด้านประมง	กปม.		0.017	0.017	0.017	0.017	0.069	สนง.ประมงจังหวัด	
1	โครงการพัฒนาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน	สปก.		0.100	0.100	0.100	0.100	0.400	สปก.จังหวัด	
2	โครงการพัฒนาศักยภาพแรงงานภาคการเกษตรโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	กสก.			0.250	0.250	0.250	0.750	สนง.เกษตรจังหวัด	
3	โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน	กสก.		0.301	0.301	0.301	0.301	1.204	สนง.เกษตรจังหวัด	
3	โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร	กตส.		0.768	0.768	0.768	0.768	3.072	สนง.สหกรณ์จังหวัด	
3	โครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ	กตส.		0.070	0.070	0.070	0.070	0.280	สนง.สหกรณ์จังหวัด	
3	โครงการช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	กตส.		0.078	0.078	0.078	0.078	0.312	สนง.สหกรณ์จังหวัด	
3	โครงการพัฒนาวิสาหกิจสู่ความเป็นมืออาชีพ				0.0001	0.0001	0.0001	0.0003	สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์	
4	โครงการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรแก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรผ่านกลไกการบัญชี	กตส.			0.0004	0.0004	0.0004	0.001	สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์	
4	โครงการเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	งบจังหวัด			2.640			2.640	สนง.เกษตรจังหวัด	
4	โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	สปก.			0.001	0.001	0.001	0.003	สปก.จังหวัด	
4	โครงการกาแพชชายแดนใต้ทางเลือกใหม่สู่รายได้ที่ยั่งยืน	กวก.			1.045	1.045	1.045	3.135	ศูนย์วิจัยพืชสวน	สนง.เกษตรจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564	พ.ศ.2565		หลัก	ร่วม
1	โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม Agri-map				0.405	0.405	0.405	1.215	สถานีพัฒนาที่ดิน	
1	โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืช(N) เป็นเกษตรผสมผสาน	กพด./งบภาค		0.530	3.180	3.180	3.180	10.070	สถานีพัฒนาที่ดิน	หน่วยงานสังกัด กษ.
1	โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตพื้นที่ไม่เหมาะสม	สปก.		0.088	0.088	0.088	0.088	0.352	สปก.จังหวัด	
1	โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรใน จขต. -พื้นที่พุนาร้าง,ข้าวพันธุ์พื้นเมือง	กษ.		3.446				3.446	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี	
2	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร -ฝายน้ำตกเฉลิมพระเกียรติ ร๙. พร้อมระบบส่งน้ำ	กชป./งบภาค			24.280				โครงการก่อสร้างสำนักงานชป.ที่ 17	
2	โครงการอ่างเก็บน้ำยะรม	กชป.			760.000				โครงการชลประทาน	
2	โครงการอ่างเก็บน้ำคลองเบตง	กชป.			(ระหว่างรอมผลศึกษา RR ปี56) 650.000				โครงการชลประทาน	
2	โครงการอ่างเก็บน้ำลำพะยา อันเนื่องมาจากพรต.	กชป.			(อยู่ระหว่างรังวัดและจ่ายค่าชดเชยที่ดินก่อสร้างปี2563-66) 570.000				โครงการชลประทาน	
2	โครงการประตูประบายน้ำกรังปิ้ง	กชป.			(ศึกษาแล้วเสร็จ 100%) 3,420.000				โครงการชลประทาน	
2	โครงการประตูประบายน้ำสายบุรีตอนล่างอันเนื่องฯ	กชป.			เสนอแผนเพื่อศึกษาโครงการแล้ว				โครงการชลประทาน	
2	โครงการบริหารจัดการน้ำ เพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน	กชป.			50.000			50.000	โครงการชลประทาน	
2	โครงการแก้มลิงตำบลบันนังสาเรง	กชป.		21.030				21.030	โครงการชลประทาน	
2	โครงการฝายบ้านก้อมีพร้อมระบบส่งน้ำ	กชป.		20.000				20.000	โครงการชลประทาน	
2	โครงการอาคารบังคับน้ำบ้านกม.24	กชป.		25.000				25.000	โครงการชลประทาน	
2	โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านจำปูน	กชป.		25.000				25.000	โครงการชลประทาน	
2	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	กพด.		1.100	1.513	1.513	1.513	4.539	สถานีพัฒนาที่ดิน	
3	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ	กพด.		13.070	13.070			26.140	สถานีพัฒนาที่ดิน	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564	พ.ศ.2565		หลัก	ร่วม
3	โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงในเขตพื้นที่แหล่งน้ำจืด	กปม.		0.050	0.050	0.050		0.150	หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดฯ	
3	โครงการการควบคุมการทำประมงพื้นที่แหล่งน้ำจืด	กปม.		0.765	0.765	0.765		2.295	หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดฯ	
3	โครงการการจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดโดยชุมชนประมงน้ำจืดมีส่วนร่วม	กปม.		0.091	0.091	0.091		0.273	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์

กลยุทธ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)					รวม 5 ปี	หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564	พ.ศ.2565		หลัก	ร่วม
1	โครงการบูรณาการฐานข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด	สป.กษ.			1.000	1.000	1.000	3.000	สนง.กษ.จังหวัด	หน่วยงาน สังกัด กษ.
1	โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร	กสก.		0.375	0.375	0.375	0.375	1.500	สนง.เกษตร จังหวัด	
2	โครงการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรและสหกรณ์	สป.กษ.			0.500	0.500	0.500	1.500	สนง.กษ.จังหวัด	
3	โครงการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครด้านการเกษตร	สป.กษ.			0.700	0.700	0.700	2.100	สนง.กษ.จังหวัด	
3	โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (อกม.)	กสก.		0.0570	0.0570	0.0570	0.0570	0.228	สนง.เกษตร จังหวัด	
3	โครงการพัฒนาศักยภาพอาสาปศุสัตว์	กปศ.		0.010	0.010	0.010	0.010	0.040	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	
3	โครงการพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดิน	กพด.		0.250	0.250	0.250	0.250	1.000	สถานีพัฒนา ที่ดิน	
3	โครงการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์ระดับตำบล	สป.กษ.		1.817	1.817	1.817	1.817	7.268	สนง.กษ.จังหวัด	หน่วยงาน สังกัด กษ.

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๑ ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรยุคดิจิทัล

กลยุทธ์ ๑. ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ยะลาเมืองทุเรียน (Yala Durian City)
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการ และเหตุผล	<p>จังหวัดยะลามีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสวนผลไม้ และไม้ผลหลักที่เป็นที่ยอมรับ และมีชื่อเสียง คือ “ทุเรียน” ซึ่งถือเป็นทุเรียนที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ จังหวัดยะลามีพื้นที่ปลูกทั้งสิ้น ๕๐,๓๑๓ ไร่ ผลผลิตรวม ๒๒,๙๒๖ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๕๑๓ กิโลกรัม/ไร่ จากข้อมูลและความสำคัญดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา จึงได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ไม้ผล (ทุเรียน) ขึ้น โดยตั้งเป้าหมายให้จังหวัดยะลาเป็นแหล่งผลิตทุเรียนคุณภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูป และที่สำคัญคือ ให้เป็นศูนย์กลางตลาดค้าส่งและธุรกิจแปรรูปทุเรียนในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแต่ละปีจะมีผลผลิตออกสู่ตลาดไม่น้อยกว่า ๒๘,๐๐๐ ตัน/ปี คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาท แต่เนื่องจากทุเรียนที่ให้ผลผลิตออกมายังประสบปัญหาหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ทำให้เป็นทุเรียนตกเกรดหรือทุเรียนมีตำหนิ ซึ่งมีอยู่ประมาณ ร้อยละ ๑๐ ทำให้ได้ราคาต่ำ ปัญหาการตัดทุเรียนอ่อน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและราคาผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับ แม้จะเป็นที่ยอมรับว่าเป็นแหล่งปลูกและผลิตทุเรียนที่สำคัญของประเทศที่มีคุณภาพและรสชาติที่ดี แต่อย่างไรก็ตาม กลับพบว่าการจัดการสวนทุเรียนให้ผลผลิตมีคุณภาพได้รับการรับรองมาตรฐานและโดยเฉพาะที่สำคัญด้านการตลาด ยังประสบปัญหาที่ต้องมีการแก้ไข จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้เกิดการรับรู้ของเกษตรกร ประชาชนและผู้บริโภคถึงแหล่งผลิตทุเรียน ผลิตภัณฑ์จากทุเรียนที่มีคุณภาพ สวนทุเรียนได้รับการรับรองมาตรฐาน เกษตรกรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาและสร้างเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพและการตลาดในรูปแบบแปลงใหญ่ต่อไป</p>
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ๒. เพื่อให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มและบริหารจัดการผลผลิตและการตลาดในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. เพื่อให้จังหวัดยะลาเป็นศูนย์กลางการผลิตและรวบรวมผลผลิตทุเรียนคุณภาพ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ
๔. เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. แปลงทุเรียน จำนวน ๑๐๐ แปลง ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ๒. เกษตรกรชาวสวนแปลงใหญ่ จำนวน ๔๐๐ ราย ได้รับการพัฒนา ๓. มีแปลงต้นแบบการจัดการหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน จำนวน ๒๐ แปลง ๔. ระบบพลังงานทดแทนที่ส่งเสริม จำนวน ๒ แห่ง คือ <ol style="list-style-type: none"> (๑) กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หมู่ที่ ๓ บ้านพรุ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา (๒) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคลองทรายหมู่ที่ ๕ ตำบลยุโป อำเภอเมืองยะลา

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>๕. ความเชื่อมโยงกับ ประเด็นการพัฒนา จังหวัด/ กลุ่มจังหวัด และทิศ ทางการพัฒนาภาค</p>	<p>๑) ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (ยุทธศาสตร์ที่ ๙ : การพัฒนาภาค เมือง ฯ) เป้าหมายที่ ๑ : ช่องว่างรายได้ระหว่างภาคลดลงและมีการกระจายรายได้ของประชาชน อย่างเป็นธรรมมากขึ้น” ในแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ๓) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด : ยุทธศาสตร์ที่ ๑. “พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร” ๔) แผนพัฒนาจังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ “การส่งเสริมความเข้มแข็งของระบบการ บริหารจัดการการเกษตรและอุตสาหกรรมเนื่องจากภาคการเกษตรที่แข่งขันได้” ๕) นโยบายสำคัญ หรือ อื่นๆ ฯลฯ : ยุทธศาสตร์พัฒนา ศอ.บต. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ “การพัฒนาเศรษฐกิจและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”</p>
<p>๖. กิจกรรมที่สำคัญของ โครงการ</p>	<p><u>กิจกรรมหลักที่ ๑</u> : กิจกรรมป้องกันและกำจัดหนอนเจาะทุเรียน กิจกรรมย่อยที่ ๑.๑ แปลงต้นแบบการป้องกันและกำจัดหนอนเจาะทุเรียน เป้าหมาย เกษตรกร ๑๕๐ ราย, แปลงต้นแบบ จำนวน ๒๐ แปลง ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา กิจกรรมย่อยที่ ๑.๒ การพัฒนารูปแบบในการลดความเสียหายและแก้ปัญหาการระบาดของ ของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ดำเนินการโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา <u>กิจกรรมหลักที่ ๒</u> : กิจกรรมยกระดับการผลิตทุเรียนสู่มาตรฐาน GAP เป้าหมายจำนวน ๑๐๐ แปลง กิจกรรมย่อยที่ ๒.๑ เตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐาน GAP ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา กิจกรรมย่อยที่ ๒.๒ การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตร จังหวัดยะลา กิจกรรมย่อยที่ ๒.๓ การตรวจรับรองแปลง GAP ดำเนินการโดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ เกษตรยะลา กิจกรรมย่อยที่ ๒.๔ การตรวจวิเคราะห์ดิน ดำเนินการโดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ เกษตรยะลา <u>กิจกรรมหลักที่ ๓</u> : กิจกรรมเสริมสร้างการรับรู้การตัดทุเรียนอ่อน ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา <u>กิจกรรมหลักที่ ๔</u> : กิจกรรมสัมมนาวิชาการและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรแปลงใหญ่ ทุเรียน ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา <u>กิจกรรมหลักที่ ๕</u> : กิจกรรมก่อสร้างและติดตั้งระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ ดำเนินการโดย สำนักงานพลังงานจังหวัดยะลา</p>
<p>๗. หน่วยงานดำเนินงาน</p>	<p>๑. สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา ๒. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ๓. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา ๔. สำนักงานพลังงานจังหวัดยะลา</p>
<p>๘. ระยะเวลาในการ ดำเนินงาน</p>	<p>๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕</p>
<p>๙. งบประมาณ</p>	<p>๒,๔๗๕,๑๕๐ บาท</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๐. ผลผลิต (output)	๑. แปลงทุเรียน จำนวน ๑๐๐ แปลงได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ๒. เกษตรกรชาวสวนแปลงใหญ่ จำนวน ๔๐๐ ราย ได้รับการพัฒนา ๓. มีแปลงต้นแบบการจัดการหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน จำนวน ๒๐ แปลง ๔. มีการประชาสัมพันธ์รณรงค์เกี่ยวกับการตัดทุเรียนอ่อน ๕. ระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ ขนาด ๓ x ๔ เมตร จำนวน ๒ แห่ง ๑. กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หมู่ที่ ๓ บ้านพรุ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๒. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคลองทราย หมู่ที่ ๕ ตำบลยุโป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. ผลผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ๒. เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มและบริหารจัดการผลผลิตและการตลาดในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓. จังหวัดยะลาเป็นศูนย์กลางการผลิตและรวบรวมผลผลิตทุเรียนคุณภาพ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๑ ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรยุคดิจิทัล
กลยุทธ์ ๑. ยกกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน
ประเด็นการพัฒนา ที่ ๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยสู่เกษตรกรอินทรีย์ เพื่อรองรับเมืองต้นแบบ (เบตง) สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	เกษตรกรอินทรีย์ นับว่ามีแนวโน้มอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๒๐ ต่อปี ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ ๓๖๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งยังมีสัดส่วนที่น้อยกับการทำเกษตรทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทข้าว จังหวัดยะลา ยังไม่มีการปลูกพืชในระบบเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ทั้งที่พฤติกรรมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลามากจะไม่นิยมการใช้สารเคมีทางการเกษตร การทำเกษตรอินทรีย์จึงถูกมองเป็นเรื่องที่ยากและต้องทำด้วยความประณีต จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้มีปริมาณการผลิตที่น้อย ด้านผู้บริโภคก็ยังไม่รู้จักเกษตรอินทรีย์ดีพอ เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการทำเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการผลิตในระบบเกิดอินทรีย์เกิดขึ้นในจังหวัดยะลา จึงควรมีการสร้างการรับรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทาน ส่งเสริมให้เกษตรกรตระหนักถึงความต้องการของตลาดเกษตรอินทรีย์ ผลักดันให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีการผลิตพืชแบบประณีต เพื่อให้ได้รับรองมาตรฐานและรองรับการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างการรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทานในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดยะลา ๒. เพื่อพัฒนาการผลิตของเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรแบบประณีต สินค้ามีความปลอดภัยและพร้อมสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ๓. เพื่อให้เป็นต้นแบบและเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดยะลาเพื่อนำไปสู่การขยายพื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น
๔. เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	พื้นที่การเกษตรจำนวน ๑๘๐ ไร่ ได้รับการพัฒนาให้เป็นต้นแบบการผลิตพืชปลอดภัย เพื่อเตรียมการเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์
๕. ความเชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และทิศทางการพัฒนาภาค	๑) ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (ยุทธศาสตร์ที่ ๙ : การพัฒนาภาคเมืองฯ) เป้าหมายที่ ๑ : ช่องว่างรายได้ระหว่างภาคลดลงและมีการกระจายรายได้ของประชาชนอย่างเป็นธรรมมากขึ้น” ในแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ๓) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด : ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร” ๔) แผนพัฒนาจังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ “การส่งเสริมความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคการเกษตรที่แข่งขันได้” ๕) นโยบายสำคัญ หรือ อื่นๆ ฯลฯ : ยุทธศาสตร์พัฒนา ศอ.บต. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕

หัวข้อ	รายละเอียด
๖. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	กิจกรรมหลักที่ ๑ ส่งเสริมการผลิตข้าวสู่เกษตรกรอินทรีย์ จำนวน ๕๐ ไร่เกษตรกร ๕๐ ราย กิจกรรมหลักที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตผักสู่เกษตรกรอินทรีย์ จำนวน ๕๐ ไร่เกษตรกร ๕๐ ราย กิจกรรมหลักที่ ๓ ส่งเสริมการผลิตไม้ผล(ทุเรียน,มังคุด,ลองกอง) สู่เกษตรกรอินทรีย์ จำนวน ๘๐ ไร่เกษตรกร ๘๐ ราย โดยทุกกิจกรรม จะดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้ สร้างการรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของเกษตรกรอินทรีย์ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาบรรจุภัณฑ์และสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาการผลิตแบบประณีต สินค้ามีความปลอดภัยและพร้อมสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๙. งบประมาณ	๒,๗๙๓,๒๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (output)	๑. เกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย ได้รับการพัฒนาให้สามารถผลิตพืชในระบบเกษตรกรอินทรีย์ ๒. พื้นที่การเกษตรจำนวน ๑๘๐ ไร่ ได้รับการพัฒนาให้เป็นต้นแบบการผลิตพืชปลอดภัยเพื่อเตรียมการเข้าสู่ระบบเกษตรกรอินทรีย์
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. ผู้เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทานมีความเข้าใจและตระหนักรู้ในการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดยะลา ๒. เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรแบบประณีต สินค้ามีความปลอดภัยและพร้อมสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ ๓. เป็นต้นแบบและเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดยะลาเพื่อนำไปสู่การขยายพื้นที่การทำเกษตรกรอินทรีย์เพิ่มขึ้น

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๑ ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรยุคดิจิทัล
กลยุทธ์ ที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	แก้ไขปัญหาโรคเหี่ยวในกล้วยหิน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>กล้วยหิน เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดยะลา โดยเป็นพืชประจำถิ่นที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographic Indicator : GI) ในชื่อว่า กล้วยหินบันนังสตา มีพื้นที่ปลูก ๒,๗๖๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกกระจายไปทั่วทั้งจังหวัด ปัจจุบัน แปลงปลูกกล้วยหินในพื้นที่จังหวัดยะลา พบปัญหาการระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหิน ซึ่งเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย โดยเป็นโรคระบาดที่แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว สามารถระบาด ไปกับหน่อกล้วยหินที่มาจากต้นที่เป็นโรค ดินปลูกที่ติดไปกับหน่อกล้วย อุปรกรณ์ทางการเกษตร การผสมเกสรจากแมลง และยานพาหนะ จำนวน ๒,๔๒๔ ไร่ จากพื้นที่ปลูกทั้งหมด ๒,๗๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๘๓ ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ๘ อำเภอ ได้แก่ อำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเบตง อำเภอกรงปินัง อำเภอเยหา อำเภอรามัน อำเภอเมืองยะลา และอำเภอกาบัง เกษตรกรที่ได้รับความเสียหาย ๑,๒๑๐ ราย และพบการระบาดในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มการระบาดที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้สูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจ เกษตรกร ไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ส่งผลให้มีผลผลิตกล้วยหินไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด และกลุ่มแม่บ้านแปรรูปกล้วยหินในพื้นที่ไม่มีวัตถุดิบในการแปรรูปกล้วย ทำให้สูญเสียมูลค่า การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการโดยใช้มาตรการสร้างการรับรู้ และการมีส่วนร่วม มาตรการเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์และส่งเสริมให้เกษตรกรมีความพร้อมในพื้นที่ที่อาจเกิดการระบาดหรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดการระบาดให้สามารถจัดการโรคเหี่ยวในกล้วยได้ทันทั่วทั้งที่ และมาตรการการจัดการโรคเหี่ยวในกล้วยหินด้วยวิธีผสมผสาน</p> <p>การควบคุมการระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหิน จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน เนื่องจากโรคเหี่ยวในกล้วยหินเป็นโรคที่สามารถแพร่ระบาดได้ง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งมีแนวโน้มการระบาดที่เพิ่มขึ้น จึงต้องมีการป้องกันกำจัดโรคดังกล่าวตามคำแนะนำ เพื่อลดพื้นที่การระบาดของโรค และการเพิ่มพื้นที่ปลูกกล้วยหิน จะช่วยให้กล้วยหินมีผลผลิตป้อนสู่ตลาดเพิ่มขึ้น รวมทั้งสามารถใช้แปลงกล้วยหินที่ปลูกเพิ่มเป็นแหล่งสำรองพันธุ์ได้ จังหวัดยะลา โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา จึงได้จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาโรคเหี่ยวในกล้วยหิน เพื่อพัฒนารูปแบบในการแก้ไขปัญหาโรคเหี่ยวในกล้วยหิน ขยายผลแปลงต้นแบบการป้องกันและกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน พร้อมทั้งส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ให้มีองค์ความรู้สามารถป้องกันและกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหินได้</p>
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อขยายผลแปลงต้นแบบการป้องกันและกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหินในพื้นที่จังหวัดยะลา

หัวข้อ	รายละเอียด
๔. เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	๑. สามารถลดพื้นที่การระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหินลง ร้อยละ ๑๐ ๒. สามารถแปลงขยายพื้นที่ปลูกกล้วยหินในพื้นที่ปลอดโรค จำนวน ๕๐ ไร่ ๓. เกิดรูปแบบในการแก้ไขปัญหาโรคเหี่ยวในกล้วยหิน
๕. ความเชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และทิศทางการพัฒนาภาค	๑) ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (ยุทธศาสตร์ที่ ๙ : การพัฒนาภาค เมืองฯ) เป้าหมายที่ ๑ : ช่องว่างรายได้ระหว่างภาคลดลงและมีการกระจายรายได้ของประชาชนอย่างเป็นธรรมมากขึ้น” ในแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ๓) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑. “พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูป และการตลาด” ๔) แผนพัฒนาจังหวัด : ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ “การส่งเสริมความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการการเกษตรและอุตสาหกรรมเนื่องจากภาคการเกษตรที่แข่งขันได้” ๕) นโยบายสำคัญ หรือ อื่นๆ ฯลฯ : ยุทธศาสตร์พัฒนา คอ.บต. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ “การพัฒนาเศรษฐกิจและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”
๖. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	-ขยายผลแปลงต้นแบบการป้องกันและกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน -จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การจัดการโรคเหี่ยวในกล้วยหิน สร้างการรับรู้การจัดการโรคเหี่ยวในกล้วยหิน -การขยายพื้นที่ปลูกกล้วยหิน จำนวน ๕๐ ไร่ และการลดพื้นที่ระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหิน จำนวน ๑๕๐ ไร่
๗. หน่วยงานดำเนินงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๙. งบประมาณ	๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (output)	๑. ขยายผลแปลงต้นแบบการป้องกันและกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน ๕๐ ไร่ ๒. ลดพื้นที่ระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหิน จำนวน ๑๕๐ ไร่
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. สามารถลดและควบคุมการระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหินได้ ๒. เกษตรกรสามารถจัดการสวนกล้วยหินได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๑ ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรยุคดิจิทัล
กลยุทธ์ ที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ยกระดับอาชีพด้านปศุสัตว์เมืองต้นแบบการพึ่งพาตนเอง (เบตง)
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการบริหารประเทศในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจในประเทศ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในด้านยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในหัวข้อ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองทั้งด้านความมั่นคง อีกทั้งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแผนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๙ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๙ ด้านการพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจของภาคใต้ชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อความมั่นคงให้กับภาคการผลิต พัฒนาเป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลายในด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการเกษตรให้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพของห่วงโซ่คุณค่า เพื่อสร้างรายได้ให้กับพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และด้านการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเฉพาะ โครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”</p> <p>ปัจจุบันด้านการสร้างอาชีพในด้านปศุสัตว์เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการเกษตรเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในด้านมิติด้านความมั่นคง, มิติด้านอาหาร, มิติด้านการส่งเสริมอาชีพ เนื่องจากปัจจุบันการขยายตัวของเศรษฐกิจการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร อาชีพการเลี้ยงปศุสัตว์ยังคงมีความสำคัญ โดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์ปีกและโคเนื้อ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในจังหวัดยะลาที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ประมาณ ๙๐,๗๘๑,๙๒๐ บาท การเลี้ยงสัตว์ปีกและโคเนื้อ จึงถือเป็นอาชีพที่ตอบสนองในด้านห่วงโซ่อาหารต้นน้ำด้านการผลิต กลางน้ำด้านอาหาร ปลายน้ำสู่ขบวนการแปรรูปสู่การบริโภคและอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ตลอดจนขบวนการพัฒนาแปลงพืชอาหารสัตว์ในกระบวนการปลูกพืชอาหารสัตว์สู่การพัฒนาการผลิตอาหารผสมสำเร็จ รวมทั้งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการใช้โปรแกรมคำนวณสูตรอาหารสำหรับการเลี้ยงสัตว์ ก่อให้เกิดรายได้และขบวนการผลิตเสบียงสัตว์ใช้ในยามภัยพิบัติ ก่อให้เกิดอาชีพอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาสินค้าและบริการฮาลาลให้มีมูลค่าเพิ่มสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและเกษตรกรในพื้นที่ชายแดนใต้</p> <p>ดังนั้น อาชีพการเลี้ยงปศุสัตว์จึงเป็นอาชีพที่สามารถรองรับภาวะเศรษฐกิจ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>ในพื้นที่แก้ไขปัญหาภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่มีรายได้ลดปัญหาการว่างงาน สร้างอาชีพในการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มรายได้ในครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงอีกทั้งยังเป็นแหล่งอาหารโปรตีนในพื้นที่และรองรับการพัฒนาสู่ขบวนการแปรรูปสู่อุตสาหกรรมฮาลาลสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในด้านยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒</p>
<p>๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ</p>	<p>๑. เพิ่มปริมาณสัตว์ปีกในพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ๒. พัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ ๓. สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าด้านปศุสัตว์สู่อุตสาหกรรมด้านอาหารฮาลาล ๔. เพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตพืชอาหารสัตว์</p>
<p>๔. ผลผลิต/ผลลัพธ์</p>	<p><u>ผลผลิต</u> ๑. เพิ่มปริมาณสัตว์ปีกในพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจและประชากร ๒. พัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ให้เกิดการขยายตัวสู่อาหารฮาลาล <u>ผลลัพธ์</u> ๑. สร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจสู่อุตสาหกรรมฮาลาล ๒. เกิดช่องทางธุรกิจการแปรรูปด้านปศุสัตว์ ๓. เกษตรกรในพื้นที่ที่มีรายได้เพิ่มจากการประกอบอาชีพด้านปศุสัตว์</p>
<p>๕. ความเชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และทิศทางการพัฒนาภาค</p>	<p>๑) ยุทธศาสตร์ชาติ - ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ - การพัฒนาการเกษตรสู่ความเป็นเลิศด้านอาหาร ๓) การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ - มิติด้านอาหาร ๔) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ประเด็นการพัฒนา : ๑. พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูป และการตลาด ๕) แผนพัฒนาจังหวัดยะลา ประเด็นการพัฒนา : ๑. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตรที่แข่งขันได้</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๖. กิจกรรมหลักของโครงการ	
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรมปรับปรุงพันธุ์เพื่อยกระดับสายพันธุ์ไก่เบตง งบประมาณ ๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท นายรอซารี เจ๊ะโซ๊ะ ตำแหน่ง : หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์ นายวินัย ศรีแก้ว ตำแหน่ง : เจ้าพนักงานสัตวบาลชำนาญงาน สถานที่ติดต่อ : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๗๓๒๐-๓๗๘๗
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรมสร้างอาชีพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามแนวของเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ ๖,๖๐๐,๐๐๐ บาท นายรอซารี เจ๊ะโซ๊ะ ตำแหน่ง : หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์ นายวินัย ศรีแก้ว ตำแหน่ง : เจ้าพนักงานสัตวบาลชำนาญงาน สถานที่ติดต่อ : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๗๓๒๐-๓๗๘๗
๖.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ด้านปศุสัตว์ ๔.๑ พัฒนาการปลูกพืชอาหารสัตว์ ๔.๒ พัฒนาการผลิตอาหารผสมสำเร็จ (Total Mixed Ration) ๔.๓ การใช้โปรแกรมคำนวณสูตรอาหารสำหรับการเลี้ยงสัตว์ งบประมาณ ๓๐๑,๑๐๐ บาท ผ.ศ.จากรุณี หนูละออง ตำแหน่ง : อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สถานที่ติดต่อ : หลักสูตรสัตวศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร
๗. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา , มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ปี (เริ่มต้น ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ สิ้นสุด ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔)
๙. งบประมาณ	๘,๓๐๑,๑๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (output)	๑. เพิ่มปริมาณสัตว์ปีกในพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจและประชากร ๒. พัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ให้เกิดการขยายตัวสู่อาหารฮาลาล
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นปีละ ๑๘๐,๐๐๐ บาท/ปี/ครัวเรือน ๒. เกษตรกรในพื้นที่มีอาชีพด้านการปศุสัตว์ จำนวน ๔๐๐ ราย ๓. เกษตรกรได้ประโยชน์จากอาชีพด้านปศุสัตว์ จำนวน ๔๐๐ ราย ๔. เกษตรกรสร้างรายได้ ลดปัญหาการว่างงานจากการได้รับอาชีพ จำนวน ๔๐๐ ราย ๕. เกษตรกรและประชาชนเข้ารับการเรียนรู้จากฐานเรียนรู้ด้านการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ราย ๖. เกษตรกรได้รับความรู้เทคโนโลยีการผสมเทียมไก่จำนวน ๓๐ ราย

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๑ ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรยุคดิจิทัล
กลยุทธ์ ที่ ๑ ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	พัฒนาศักยภาพการผลิตปศุสัตว์
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ส่งเสริมการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์ที่มีพันธุกรรมดีและกระจายสัตว์พันธุ์ดีไปยังเกษตรกร ให้เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่ สนับสนุนการเลี้ยงที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตให้เป็นวัตถุดิบสำหรับแปรรูปที่ได้มาตรฐานฮาลาลและมาตรฐานสากลเพื่อบริโภคในท้องถิ่นและการส่งออก
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. สร้างฝูงปูย่าแกะพื้นเมืองเพื่อผลิตและขยายพ่อแม่พันธุ์เพิ่มประสิทธิภาพให้ฟาร์มเกษตรกรเครือข่ายอย่างยั่งยืน ๒. พัฒนาองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี ๓. พัฒนาเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงแกะไม่น้อยกว่า ปีละ ๑๐ ราย เพื่อให้เกษตรกรทั่วไปได้รับประโยชน์ต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ราย ๔. เพื่อกระจายพันธุกรรมไก่เบตงพันธุ์แท้ ๕. เพื่อลดความเสี่ยงในการขาดแคลนปัจจัยการผลิต การแปรรูปไก่เบตงสู่ตลาด ๖. เพื่อผลิตเสบียงพืชอาหารสัตว์สำรองภัยพิบัติ สนับสนุนสถาบันกลุ่มเกษตรกร ๗. เพื่อลดความเสี่ยงในการขาดแคลนปัจจัยการผลิตในช่วงเกิดภัยพิบัติของกลุ่มเกษตรกร
๔. ผลผลิต/ผลลัพธ์	<ol style="list-style-type: none"> ๑. สร้างฝูงปูย่าแกะพื้นเมือง ๓๐๐ แม่ เพื่อผลิตพ่อแม่แกะให้แก่ฟาร์มเกษตรกรเครือข่ายไม่น้อยกว่า ๗๕๐ แม่ และฟาร์มเครือข่ายสามารถขยายพันธุ์จากแม่แกะที่ได้รับ ได้ไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ ตัว ภายในปี ๒๕๖๘ ๒. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงแกะแก่เกษตรกรฟาร์มเครือข่ายไม่น้อยกว่า ๔๐ ฟาร์ม และเกษตรกรทั่วไปได้รับประโยชน์ ไม่น้อยกว่า ๗๕๐ ราย ๓. สามารถผลิตไก่เบตงพันธุ์แท้ ขนาดรุ่น จำนวน ๖,๐๐๐ ตัว ๔. สามารถสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรกลุ่มละ ๒๐๐ตัว จำนวนไม่น้อยกว่า ๓๐ กลุ่ม ๕. สามารถผลิตหญ้าแห้งสัตว์สำรองเพื่อสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑๐,๐๐๐ ฟ่อน ๖. สามารถผลิตหญ้าหมักสำรองเพื่อสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑,๐๐๐ ถัง และสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติ ไม่น้อยกว่า ๕๐ กลุ่ม
๕. ความเชื่อมโยงกับ ประเด็นการพัฒนาจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด และทิศทางการ พัฒนาภาค	<ol style="list-style-type: none"> ๑) ยุทธศาสตร์ชาติ <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาการเกษตรสู่ความเป็นเลิศด้านอาหาร ๓) การพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>- มิติด้านอาหาร</p> <p>๔) ทิศทางการพัฒนาภาคใต้ชายแดน ยกระดับสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตมุสลิมให้เป็นวัตถุดิบสำหรับแปรรูปที่ได้มาตรฐานฮาลาลและมาตรฐานสากลเพื่อบริโภคในท้องถิ่นและส่งออก</p> <p>๕) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ประเด็นการพัฒนา : ๑. พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูป และการตลาด</p> <p>๖) แผนพัฒนาจังหวัดยะลา ประเด็นการพัฒนา : ๑. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตรที่แข่งขันได้</p>
<p>๖. กิจกรรมหลักของโครงการ</p>	
<p>๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ</p>	<p>ผลิตปรับปรุงพันธุ์และกระจายพันธุ์แกะพื้นเมืองเพิ่มศักยภาพฟาร์มเครือข่ายภายใต้เมืองปศุสัตว์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน</p> <p>งบประมาณ ๔๑,๘๖๗,๒๗๕ บาท</p> <p>นายดำรงส ชาตรีวงศ์ ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ นายแวอับดุลเลาะ บาราเฮง ตำแหน่ง : นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ สถานที่ติดต่อ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๗๓๒๗-๔๔๕๑</p>
<p>๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ</p>	<p>กิจกรรมกระจายพันธุ์ไก่เบตงพันธุ์สู่ชุมชน</p> <p>งบประมาณ ๗,๑๑๖,๔๐๐ บาท</p> <p>นายดำรงส ชาตรีวงศ์ ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ นายแวอับดุลเลาะ บาราเฮง ตำแหน่ง : นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ สถานที่ติดต่อ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๗๓๒๗-๔๔๕๑</p>
<p>๖.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ</p>	<p>กิจกรรมผลิตเสบียงพืชอาหารสัตว์สำรองภัยพิบัติ ภายใต้เมืองปศุสัตว์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน</p> <p>งบประมาณ ๗,๐๑๙,๐๐๐ บาท</p> <p>นายดำรงส ชาตรีวงศ์ ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ นายแวอับดุลเลาะ บาราเฮง ตำแหน่ง : นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ สถานที่ติดต่อ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๗๓๒๗-๔๔๕๑</p>
<p>๗. หน่วยดำเนินการหลัก หน่วยงานร่วมดำเนินการ</p>	<p>ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา , สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ปี (เริ่มต้น ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ สิ้นสุด ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔)
๙. งบประมาณ	๕๖,๐๐๒,๖๗๕ บาท
๑๐. ผลผลิต (output)	<p>๑. ได้พ่อแม่พันธุ์กระจายสู่เกษตรกรปีละไม่น้อยกว่า ๒๕๐ ตัว และเกิดลูกเกิดหลานกระจายพันธุ์อยู่คู่กับท้องถิ่น ชุมชน สนับสนุนโครงการต่างๆ เป็นอาชีพที่มีรายได้มั่นคง สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน ช่วยลดปัญหาความไม่สงบ นำไปสู่ความสงบสุขที่ถาวรต่อไป</p> <p>๒. สร้างมูลค่าเพิ่ม เกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจสู่อุตสาหกรรมฮาลาล</p> <p>๓. ไก่เบตงพันธุ์แท้ ขนาดรุ่น จำนวน ๖,๐๐๐ ตัว</p>
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	<p>๑. ได้ฝูงปู่ย่าแก่ จำนวน ๓๐๐ ตัว</p> <p>๒. สร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจสู่อุตสาหกรรมฮาลาล</p> <p>๓. เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้จากผลผลิตสัตว์พันธุ์ดีที่มีคุณภาพ</p> <p>๔. ผลผลิตไก่เบตงพันธุ์ดี มีคุณภาพ สนับสนุนโครงการต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนโครงการทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้โครงการประสบผลสำเร็จ สร้างความน่าเชื่อถือ ก่อให้เกิดความเข้าใจ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนเกษตรกร ลดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ก่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน</p> <p>๕. มีเสปียงพืชอาหารสัตว์สำรองสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร ไม่น้อยกว่า ๕๐ กลุ่ม, หญ้าแห้งคุณภาพดีไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ ฟ่อน และหญ้าหมักคุณภาพดีไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ถัง</p>

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนา ๑. ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรยุคดิจิทัล.....

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เพื่อรองรับการผลิตภาคเกษตรที่มีประสิทธิภาพ.....

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	พัฒนาโครงข่ายการคมนาคมเพื่อรองรับการเกษตรตามแผนชุมชน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	สภาพผิวจราจรในชุมชนไม่มีความสะดวก ปลอดภัย ในการเดินทาง ไม่เอื้ออำนวยต่อการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาด เพื่อการค้าขายสินค้า จึงจำเป็นต้องปรับปรุงระบบเส้นทางคมนาคม ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๓.๑ เพื่อเพิ่มความสะดวกในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ท้องตลาด ๓.๒ เพื่อความสะดวก ปลอดภัยในการเดินทางของประชาชนในชุมชน และผู้ใช้เส้นทางทั่วไป ๓.๓ เชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมในพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๓.๔ ยกระดับความเป็นอยู่และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชนบทให้ดีขึ้น
๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดยะลา จำนวน ๑๓ สายทาง แล้วเสร็จ
๕. ผลผลิต/ผลลัพธ์	๕.๑ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความสะดวก ปลอดภัยในการเดินทาง ๕.๒ ขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดได้รวดเร็ว และสินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๕.๓ ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๖. ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคการเกษตรที่แข่งขันได้
๗. ระยะเวลา	เริ่มต้น ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ สิ้นสุด ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๘. กิจกรรมหลักของโครงการ	ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดยะลา รวมจำนวน ๑๓ สายทาง
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทางหลวง ๔๑๘ - โรงเรียนคลองทรายใน หมู่ที่ ๕ ตำบลยุโป อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๕.๐๐ เมตร ระยะทาง ๑.๑๔๐ กิโลเมตร
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๔,๕๔๒,๐๐๐.๐๐ บาท นายอาแว ผู้หาดา สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดยะลา
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒	ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายชานอลาฮา หมู่ที่ ๓ ตำบลบันนังสวาง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๔.๐๐ เมตร ระยะทางรวม ๑.๐๓๐ กิโลเมตร
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๓,๓๕๘,๐๐๐.๐๐ บาท นายอาแว ผู้หาดา สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดยะลา

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายตะโละแม่ หมู่ที่ ๑ ตำบลบало อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๔.๐๐ เมตร ระยะทางรวม ๑.๐๐๐ กิโลเมตร</p> <p>๒,๘๔๔,๐๐๐.๐๐ บาท</p> <p>นายอาแว ผู้หาดา สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดยะลา</p>
<p>๘.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายกำป่น หมู่ที่ ๑ ตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๕.๐๐ เมตร ระยะทางรวม ๒.๑๖๐ กิโลเมตร</p> <p>๘,๕๙๖,๐๐๐.๐๐ บาท</p> <p>นายสุวรรณ ช้วนุกูล ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองยะลา</p>
<p>๘.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายลุงอินทร์ หมู่ที่ ๔ ตำบลยุโป อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๓.๐๐ - ๔.๐๐ เมตร ระยะทางรวม ๐.๗๒๐ กิโลเมตร</p> <p>๑,๙๓๔,๐๐๐.๐๐ บาท</p> <p>นายสุวรรณ ช้วนุกูล ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองยะลา</p>
<p>๘.๖ กิจกรรมหลักที่ ๖</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายบูเก๊ะบายะ หมู่ที่ ๑ ตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๔.๐๐ เมตร ระยะทาง ๐.๘๐๐ กิโลเมตร</p> <p>๒,๓๑๔,๐๐๐.๐๐ บาท</p> <p>นายธรรุช ช่วยเกิด ที่ทำการปกครองอำเภอบันนังสตา</p>
<p>๘.๗ กิจกรรมหลักที่ ๗</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก สายหลังโรงรม หมู่ที่ ๓ ตำบลถ้ำทะลุ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ความกว้าง ๗.๐๐ เมตร ความยาว ๑๒.๐๐ เมตร</p> <p>๒,๒๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท</p> <p>นายธรรุช ช่วยเกิด ที่ทำการปกครองอำเภอบันนังสตา</p>
<p>๘.๘ กิจกรรมหลักที่ ๘</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายบูเกะดาตู หมู่ที่ ๓ ตำบลสะอะอะ อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๔.๐๐ เมตร ระยะทางรวม ๑.๐๐๐ กิโลเมตร</p> <p>๒,๘๔๘,๐๐๐.๐๐ บาท</p> <p>นายอมร ปรีดางกูร ที่ทำการปกครองอำเภอกรงปินัง</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>๘.๙ กิจกรรมหลักที่ ๙</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายโตะแฉก หมู่ที่ ๖ ตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๔.๐๐ เมตร ระยะทางรวม ๑.๐๐๐ กิโลเมตร</p> <p>๒,๘๔๘,๐๐๐.๐๐ บาท นายอมร ปรีดางกูร ที่ทำการปกครองอำเภอกรงปินัง</p>
<p>๘.๑๐ กิจกรรมหลักที่ ๑๐</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายคอกแพะ หมู่ที่ ๓ ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๔.๐๐ เมตร ระยะทางรวม ๑.๒๙๕ กิโลเมตร</p> <p>๓,๘๖๐,๐๐๐.๐๐ บาท นายอนิรุทร บัวอ่อน ที่ทำการปกครองอำเภอธารโต</p>
<p>๘.๑๑ กิจกรรมหลักที่ ๑๑</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายช้างเหยียบหม้อ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบ้านแห อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๔.๐๐ เมตร ระยะทางรวม ๑.๐๐๐ กิโลเมตร</p> <p>๒,๘๘๐,๐๐๐.๐๐ บาท นายอนิรุทร บัวอ่อน ที่ทำการปกครองอำเภอธารโต</p>
<p>๘.๑๒ กิจกรรมหลักที่ ๑๒</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายโกหวาย หมู่ที่ ๔ ตำบลตาดานะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๕.๐๐ เมตร ระยะทาง ๐.๖๐๐ กิโลเมตร</p> <p>๒,๔๑๖,๐๐๐.๐๐ บาท พันจ่าโท อนันต์ บุญสำราญ ที่ทำการปกครองอำเภอเบตง</p>
<p>๘.๑๓ กิจกรรมหลักที่ ๑๓</p> <p>งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายเขาวนุช หมู่ที่ ๑ ตำบลธารน้ำทิพย์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ผิวจราจรกว้าง ๔.๐๐ เมตร ระยะทางรวม ๐.๘๒๐ กิโลเมตร</p> <p>๒,๓๒๔,๐๐๐.๐๐ บาท พันจ่าโท อนันต์ บุญสำราญ ที่ทำการปกครองอำเภอเบตง</p>

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๑ ส่งเสริม พัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรยุคดิจิทัล

กลยุทธ์

- ๑. ยกกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน
- ๓. ส่งเสริม สนับสนุนการใช้งานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีภาคเกษตรที่ทันสมัย
- ๔. ส่งเสริม พัฒนาแหล่งรวบรวมผลผลิต ผู้ประกอบการ และการเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	พัฒนาและยกระดับทางการค้าสินค้าเกษตร และเกษตรแปรรูปจังหวัดยะลา
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>นโยบายของรัฐบาลมุ่งเน้นให้ทุกหน่วยงานเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสิ่งที่จะต้องทำอย่างเร่งด่วน คือ การสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับประชาชน และมุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันเชิงการค้าของคนในพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง แนวทางการตลาดนำการผลิต เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้และก้าวทันต่อสถานการณ์ทางการค้าที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ให้เกิดการทำงาน การจ้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รองรับนโยบายเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”</p> <p>จังหวัดยะลา มีพื้นที่ประมาณ ๔,๕๒๑ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒.๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๔ ของพื้นที่ภาคใต้ มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน รวมทั้งมีพื้นที่เก็บน้ำไว้ใช้ตลอดทั้งปี ทั้งขนาดใหญ่ เช่น เขื่อนบางลาง และขนาดเล็ก เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝายในพื้นที่ต่างๆ ที่กระจายอยู่ในทุกอำเภอ มากกว่า ๑๐๐ แห่ง ทำให้เหมาะสมกับการทำเกษตร ประมง ปศุสัตว์ โดยสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญและสร้างรายได้ให้จังหวัดยะลา เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ส้มโชกุน กล้วยหิน เป็นต้น จังหวัดยะลาจึงถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรโดยเฉพาะไม้ผลจำนวนมาก โดยเฉพาะทุเรียน เป็นอันดับ ๑ ของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีพื้นที่เพาะปลูกมากกว่า ๕๐,๐๐๐ ไร่ และให้ผลผลิตต่อปี มากกว่า ๓๐,๐๐๐ ตัน สร้างงานสร้างอาชีพและรายได้หมุนเวียนในช่วงฤดูผลไม้มากกว่า ๕๐๐ ล้านบาท นอกจากนี้สินค้าเกษตร ประมง ปศุสัตว์ อื่นๆ ในปี ๒๕๖๑ มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากพื้นที่เพาะปลูกสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ที่เพิ่มขึ้น และสามารถให้ผลผลิตได้เพิ่มขึ้น จึงถือเป็นข้อได้เปรียบในด้านปริมาณผลผลิตและการตลาด</p> <p>จากปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดยะลาที่เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับปริมาณภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากสถิติโรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดยะลา โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดยะลา มีมากกว่า ๓๐๐ โรง โดยพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์จากพืช ที่มีมากถึง ๗๐ โรง และเป็นโรงงานประเภทอุตสาหกรรมอาหารมากกว่า ๒๙ โรง โดยมี ห้องเย็นเก็บสินค้าเกษตร จำนวน ๔ โรง</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>ตั้งอยู่ในพื้นที่ทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอเมืองยะลา อำเภอเบตง อำเภอธารโต และอำเภอบันนังสตา นอกจากนี้ยังมีโรงงาน Freeze dry จำนวน ๓ โรง ในพื้นที่อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต และอำเภอเบตง</p> <p>จากข้อมูลดังกล่าวทำให้จำเป็นต้องเร่งพัฒนา และยกระดับทางการค้าสินค้าเกษตร และเกษตรแปรรูปจังหวัดยะลาให้มีศักยภาพทางการค้ามากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันในพื้นที่ภาคใต้ชายแดนยังประสบปัญหาไม่สามารถแข่งขันทางด้านราคาและคุณภาพกับผลไม้ในภูมิภาคอื่นๆ ได้ ประกอบกับปัญหาการผูกขาดการรับซื้อผลผลิตในพื้นที่กับพ่อค้าท้องถิ่นรายเดิม จึงถูกกดราคาซื้อซื้อในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก ซึ่งทำให้เกษตรกรสูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับจริง ดังนั้นการดำเนินโครงการนี้จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการตลาดสินค้าสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปของจังหวัดยะลา ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถเชื่อมโยงตลาดในประเทศและต่างประเทศได้ต่อไป เพื่อสนองนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์จังหวัด โดยดำเนินการในด้านต่างๆ อาทิ ๑. การรักษาเสถียรภาพราคา โดยการบริหารจัดการเกษตรแผนใหม่ "ตลาดนำการผลิต" ๒. สนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิตและทำการตลาดเพื่อลดต้นทุนการผลิต การตลาด ๓. การขยายผลการดำเนินงานแปลงใหญ่ประชารัฐสมัยใหม่ และ Smart Farmer เชื่อมโยงกับการตลาดและเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งการสร้างและขยายเครือข่ายภาคการค้าทั้งในและภูมิภาคอื่น ด้วยการส่งเสริมความรู้ให้แก่เกษตรกร ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบัน และต่อยอดพัฒนาให้เป็น นักการตลาดมืออาชีพ ที่รู้เท่าทันสถานการณ์ และเศรษฐกิจปัจจุบันด้วยการตลาดนำการผลิต และ ๔. เชื่อมโยงการตลาด ๔.๐ โดยใช้ระบบการตลาดออนไลน์เข้ามาบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ซึ่งทั้งหมดนี้จะสามารถช่วยผลักดันการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่การส่งออก</p> <p>ดังนั้นการดำเนินโครงการนี้จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการตลาดสินค้าสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปของจังหวัดยะลา และสามารถเชื่อมโยงตลาดในประเทศและต่างประเทศได้ต่อไป เกษตรกรหลุดพ้นจากความยากจน</p>
<p>๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ</p>	<p>๑. เพื่อเพิ่มทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และศักยภาพด้านการผลิตนำการตลาดให้แก่ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปของจังหวัดยะลา</p> <p>๒. เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้สินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปของจังหวัดยะลา</p> <p>๓. เพื่อสร้างโอกาส และความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการสามารถรักษาสภาพการจ้างงานและสร้างโอกาสขยายธุรกิจต่อไปในอนาคต</p>
<p>๔. เป้าหมายและตัวชี้วัด</p>	<p>๑. มูลค่าทางการค้าสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปของ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
ความสำเร็จของโครงการ	<p>จังหวัดยะลาเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕</p> <p>๒. เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูป มีช่องทางการจำหน่ายไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง</p> <p>๓. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาศักยภาพไม่น้อยกว่า ๓๐ รายหรือ ๒๐ ผลิตภัณฑ์</p> <p>๔. ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) จังหวัดยะลา จำนวน ๖๙๔ กลุ่ม มีช่องทางการจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการ OTOF ไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง</p> <p>๕. มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) เพิ่มขึ้น ร้อยละ</p>
๕. ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด	<p>ระบุความเชื่อมโยงของโครงการกับ</p> <p>๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ที่๓การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน</p> <p>๓) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต</p> <p>๔) แผนพัฒนาจังหวัด ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การส่งเสริมความเข้มแข็งของระบบการบริหารจัดการการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคการเกษตรที่แข่งขันได้”</p>
๖. กิจกรรมหลักของโครงการ	
๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>ส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตร</p> <p>๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานพาณิชย์จังหวัดยะลา</p> <p>สนง.เกษตรฯ /สนง.การท่องเที่ยวฯ/สภาเกษตรฯ</p>
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>สร้างพันธมิตรทางการค้า และเชื่อมโยงสินค้าเกษตร (Partnership Marketing)</p> <p>๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานพาณิชย์จังหวัดยะลา</p> <p>สนง.เกษตรฯ /สนง.การท่องเที่ยวฯ/สภาเกษตรฯ/ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ทั้งในและภูมิภาคอื่น</p>
๖.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>เสริมสร้างทักษะ และยกระดับศักยภาพสินค้าเกษตร</p> <p>๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานพาณิชย์จังหวัดยะลา</p> <p>สนง.เกษตรฯ /สนง.การท่องเที่ยวฯ/สภาเกษตรฯ/ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ทั้งในและภูมิภาคอื่น</p>
๖.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ	<p>ติดตามประเมินผลโครงการฯ และกำหนดทิศทางการทำงานในอนาคต</p> <p>๓๐๐,๐๐๐ บาท</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดยะลา สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา/สำนักงานการท่องเที่ยว/สภาเกษตรกร/ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดทั้งในและภูมิภาคอื่น
๖.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ๗๔๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา สำนักงานการท่องเที่ยว/สภาเกษตรกร/ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
๖.๖ กิจกรรมหลักที่ ๖ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพตลาดเกษตรกรเพื่อสุขภาพ ๓๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา สำนักงานการท่องเที่ยว/สภาเกษตรกร/ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
๖.๗ กิจกรรมหลักที่ ๗ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ๕๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา สำนักงานการท่องเที่ยว/สภาเกษตรกร/ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
๗. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดยะลา สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔
๙. งบประมาณ	๘,๔๔๐,๐๐๐ บาท
๑๐. ผลผลิต (Output)	<p>๑. ปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปของจังหวัดยะลามีมูลค่าทางการค้าเพิ่มขึ้น</p> <p>๒. จำนวนเกษตรกร ผู้ประกอบการสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปของจังหวัดยะลา ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตการตลาดเพิ่มขึ้น</p> <p>๓. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีรายได้จากสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และผลิตภัณฑ์แปรรูปเพิ่มขึ้น</p> <p>๓. เกิดการกระจายของรายได้ การค้า การลงทุน การจ้างงาน และมีเม็ดเงินหมุนเวียนในจังหวัดสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>๔. ภาคการผลิตมีความเข้มแข็ง มีนวัตกรรมทางการผลิตและการตลาด ทันทต่อการแข่งขันในยุค Digital</p>
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<p>๑. เกิดการกระจายของรายได้ การค้า การลงทุน การจ้างงาน และมีเม็ดเงินหมุนเวียนในจังหวัดสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>๒. ภาคการผลิตมีความเข้มแข็ง มีนวัตกรรมทางการผลิตและการตลาด ทันทต่อการแข่งขันในยุค Digital</p>

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน
กลยุทธ์ ที่ ๑ ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามพื้นที่ Zoning by Agri-map

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืช (N) เป็นการเกษตรผสมผสาน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทย นั้นเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะ การทำนาข้าวและการเพาะ ปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยวต่าง ๆ แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงของโลก ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายลงไปเป็นอย่างมาก นำมาสู่การเสียดุล ปัญหาราคาสินค้าเกษตรที่ตกต่ำ ภาคการเกษตรของประเทศไทยประสบปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง สินค้าล้นตลาด ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและสะสมมาเป็นเวลานาน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นการแก้ปัญหาหลายอย่างในภาคการเกษตรไทย โดยการใช้แนวทางการ เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรด้วยการพิจารณาถึงความเหมาะสมของสภาพพื้นที่กับชนิดของพืชผลทางการเกษตร ที่จะปลูกว่าสอดคล้องเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสมจะสามารถเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพได้อย่างไร มีแนวทางเลือกใหม่ๆที่เหมาะสมกับพื้นที่ต่อไป
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกพืชปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรผสมผสาน ๒. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. พื้นที่เป้าหมาย	จำนวน ๒๐๐ ไร่
๕. กิจกรรมหลัก กิจกรรมหลักที่ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- - ๓,๑๘๐,๐๐๐ บาท นายนรา สุขไชย ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินยะลา สถานีพัฒนาที่ดินยะลา/สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา
๖. หน่วยงานดำเนินการ - หน่วยงานหลัก - หน่วยงานดำเนินงาน	สถานีพัฒนาที่ดินยะลา สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา สำนักงานประมงจังหวัดยะลา โครงการชลประทานยะลา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ยะลา สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา
๗. ระยะเวลาในการ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๔-๒๕๖๕

หัวข้อ	รายละเอียด
ดำเนินงาน	
๘. งบประมาณ	<p>๑. ค่าไถ (ชุดคู-ยกร่อง) ปรับรูปแปลงนา ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สถานีพัฒนาที่ดินยะลา)</p> <p>๒. ปอเทือง จำนวน ๑ ตัน เป็นเงิน ๓๓,๐๐๐ บาท</p> <p>๓. โดโลไมต์ จำนวน ๑๐๐ ตัน เป็นเงิน ๒๒๐,๐๐๐ บาท</p> <p>๔. ปุ๋ยหมัก จำนวน ๑๒๐ ตัน เป็นเงิน ๔๐๘,๐๐๐ บาท</p> <p>๕. น้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๓,๐๐๐ ลิตรๆละ ๑๓ บาท เป็นเงิน ๓๙,๐๐๐บาท</p> <p>๖. กล้าพันธุ์พืช (ผสมผสาน) เป็นเงิน ๔๘๐,๐๐๐ บาท</p> <p>๗. จัดอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ และความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบผสมผสานให้เกษตรกรจำนวน ๑๐๐ รายๆละ ๓๕๐ บาท รวมเป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท</p>
๙. ผลผลิต	พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ในจังหวัดยะลา จำนวน ๒๐๐ ไร่ ได้รับการปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรผสมผสานและพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	<p>๑. พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชได้รับการปรับเปลี่ยนเป็นการเกษตรผสมผสาน</p> <p>๒. เกษตรกรสามารถนำพื้นที่เกษตรกรรมกลับมาใช้ประโยชน์ได้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่</p> <p>๓. พื้นที่เกษตรกรรมที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชได้มีการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่</p>

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนา ที่ ๓ การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
กลยุทธ์ ที่ ๓ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำชุมชน
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>จังหวัดยะลา แบ่งเขตการปกครองตามลักษณะพื้นที่ออกเป็น ๘ อำเภอ ๕๘ ตำบล ๓๙๗ หมู่บ้าน มีเนื้อที่ประมาณ ๒.๘ ล้านไร่ ประชากรจำนวน ๕๒๗,๒๙๕ คน ภูมิประเทศมีลักษณะเป็นภูเขา เนินเขา และหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด มีแม่น้ำที่สำคัญจำนวน ๒ สาย คือ แม่น้ำปัตตานีและแม่น้ำสายบุรี มีแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว จำนวน ๑๗๕ แห่ง มีเนื้อที่รวมประมาณ ๔๔,๑๑๐.๕๙ ไร่ รวมถึงมีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญคืออ่างเก็บน้ำเขื่อนบางลาง ในสภาวะปัจจุบันผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งชนิด ปริมาณ และขนาด สืบเนื่องจากการทำการประมงที่ไม่สอดคล้องกับกำลังการผลิตของธรรมชาติ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมงมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะมีการจับโดยใช้เครื่องมือประมงที่ได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการจับให้ได้ปริมาณที่มากขึ้น ทำให้มีการจับสัตว์น้ำเกินกำลังการผลิตของแหล่งน้ำ นอกจากนี้ชาวประมงยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ ตลอดจนการกระตุ้นจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำยังขาดความต่อเนื่องและทั่วถึง อีกทั้งความต้องการบริโภคสัตว์น้ำที่สูงขึ้น เนื่องจากอาหารจากสัตว์น้ำเป็นอาหารทางเลือกที่มีความปลอดภัยสูงเป็นที่นิยมทั่วไป</p> <p>จากปัญหาความต้องการบริโภคสัตว์น้ำที่สูงขึ้น เนื่องจากอาหารจากสัตว์น้ำเป็นอาหารทางเลือกที่มีความปลอดภัยสูงเป็นที่นิยมทั่วไป ปริมาณการจับได้น้อยลง ราคาสินค้าสัตว์น้ำขยับตัวสูงขึ้น ส่งผลกระทบประชาชนที่มีรายได้น้อยไม่สามารถหาอาหารที่มีคุณค่าทางโปรตีนสูงราคาถูกรับได้ต่อไป จังหวัดยะลา โดยสำนักงานประมงจังหวัดยะลา ได้เล็งเห็นความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมด้านการประมง ตลอดจนการร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ชุมชน/หมู่บ้าน ที่จะเข้ามามีบทบาทในการดูแลพัฒนาท้องถิ่น โดยชุมชนของตนเอง ความเป็นอยู่ของประชาชนจึงขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ดังคำขวัญที่ว่าในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ดังเช่นในอดีตตลอดไป</p>

<p>๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ</p>	<p>(๑) เพื่อให้ภาครัฐและเอกชนตลอดจนองค์กร/ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรประมง</p> <p>(๒) เพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติให้เพิ่มมากขึ้น</p> <p>(๓) เพื่อเสริมสร้างความรู้สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ</p>
<p>๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ</p>	<p>๑. ความพึงพอใจของประชาชนในการร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรประมง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐</p> <p>๒. จำนวนชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟูและจัดกิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ไม่น้อยกว่า ๒๔ ชุมชน</p>
<p>๕. ผลผลิต/ผลลัพธ์</p>	<p>ผลผลิต : ชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง</p> <p>ผลลัพธ์ :</p> <p>(๑) จำนวนสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น</p> <p>(๒) ก่อให้เกิดรายได้แก่ชาวประมง</p> <p>(๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ ทำให้ระบบนิเวศน์สมบูรณ์ขึ้น</p>
<p>๖. ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์</p>	<p>ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี : ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๑ : จัดระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) : ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๑ : การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม</p> <p>ยุทธศาสตร์กรมประมง : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการด้านการประมงและทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีความยั่งยืนและคงความหลากหลาย</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๒ : ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ</p> <p>ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน : ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมการค้า การลงทุน ในพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ</p> <p>กลยุทธ์ที่ ๖ : อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการพัฒนา</p>
<p>๗. ระยะเวลา</p>	<p>๑ ปี (เริ่มต้น ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ สิ้นสุด ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔)</p>
<p>๘. กิจกรรมหลักของโครงการ</p>	<p>กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ</p> <p>๑. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อคัดเลือกพื้นที่และชนิดสัตว์น้ำเหมาะสมกับสภาพความต้องการพื้นที่</p> <p>๒. ติดต่อประสานงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน/องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ</p> <p>๓. จัดหาพันธุ์สัตว์น้ำตามความต้องการพื้นที่</p>

	<p>๔. จัดกิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำโดยการร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนัก ถึงคุณค่าการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ</p> <p>๕. ติดตาม ประเมินผล การสอบถาม รายงานผลการดำเนินงาน</p>
<p>๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑,๓๓๘,๕๐๐ บาท นายสมปอง แสงทอง ประมงจังหวัดยะลา ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดยะลา หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดเขื่อนบางลาง</p>